

Copenhagen Business School

Cand.merc.aud – Juridisk institut

Kandidatafhandling

Generationsskifte af hovedaktionærselskab

Aflevering:
April 2009

Forfattere:
Kim Kresten Jacobsen
Frank Oxholm Thomsen

Vejleder: Henrik Nielsen

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	6
2	Problemidentifikation	8
2.1	Problemformulering	10
3	Afgrænsning	11
4	Metodevalg	13
4.1	Afhandlingens struktur	15
4.2	Målgruppe	15
4.3	Kildekritik	16
5	Hansen A/S	17
5.1	Virksomhedens historie	17
5.2	Virksomhedens økonomiske status	18
5.3	Ønsket om generationsskifte	19
6	Lovgivning	22
6.1	Aktieavancebeskatning	22
6.1.1	Personer	22
6.1.2	Selskaber	23
6.1.3	Udbytte	23
6.2	Goodwill	24
6.2.1	Afskrivning på goodwill	25
6.2.2	Beskatning af goodwill	25
6.3	Succession	25
6.3.1	Succession til nærtstående	26
6.3.2	Succession til medarbejder	27
6.4	Gaveafgift	28
6.4.1	Gaveafgift for nærtstående	28
6.4.2	Gaveafgift for medarbejder	29
6.4.3	Opgørelse af gaveafgiften	29
7	Værdiansættelse	30

7.1	1982-cirkulæret	31
7.1.1	Beregning af skattekurs.....	32
7.1.2	Hansen A/S.....	33
7.2	2000-9-Cirkulæret	35
7.2.1	Goodwill og andre immaterielle aktiver	35
7.2.2	Fast ejendom.....	36
7.2.3	Kapitalandele	36
7.2.4	Udskudt skat	36
7.2.5	Hansen A/S.....	37
7.3	Vurdering	38
7.4	Delkonklusion	39
8	Omstruktureringsmodeller	41
8.1	Skattepligtigt salg af aktier	41
8.1.1	Hansen A/S.....	42
8.1.2	Vurdering	43
8.2	Succession i levende live	44
8.2.1	Hansen A/S.....	44
8.2.2	Vurdering	50
8.3	Etablering af holdingselskab.....	50
8.3.1	Lovgrundlag	51
8.3.2	Betingelser.....	52
8.3.3	Hansen A/S.....	55
8.3.4	Vurdering	56
8.4	Tilførsel af aktiver	56
8.4.1	Lovgrundlag	58
8.4.2	Betingelser.....	59
8.4.3	Hansen A/S.....	61
8.4.4	Vurdering	61
8.5	Spaltning	62

8.5.1	Lovgrundlag	63
8.5.2	Betingelser.....	65
8.5.3	Hansen A/S.....	66
8.5.4	Vurdering	67
8.6	A- og B-aktier	67
8.6.1	Hansen A/S.....	69
8.6.2	Vurdering	70
8.7	Tilbage salg til udstedende selskab	71
8.7.1	Lovgrundlag	71
8.7.2	Betingelser.....	72
8.7.3	Hansen A/S.....	72
8.7.4	Vurdering	73
8.8	Sammenfatning.....	73
8.9	Delkonklusion	76
9	Finansiering	78
9.1	Egen finansiering.....	78
9.2	Fremmedfinansiering	79
9.3	Gave	80
9.4	Gælds brev	80
9.5	Finansiering via driftsselskabet.....	81
9.6	Delkonklusion	81
10	Generationsskifte ved død	82
10.1	Dødsboer	82
10.1.1	Ikke skiftede boer	82
10.1.2	Skiftede boer.....	84
10.2	Boafgift	88
10.3	Arveret – legal og testamentarisk arv	91
10.3.1	Tvangs- og friarv	91
10.3.2	Testamente.....	92

10.4	Succession ved død.....	93
10.5	Hansen A/S	95
11	Generationsskifte i Hansen A/S	96
11.1	Løsningsforslag nr. 1 for Hansen A/S	97
11.1.1	Gaveoverdragelse og aktiesalg med succession	99
11.1.2	Aktieombytning	102
11.1.3	Spaltning	104
11.1.4	Tilbagealg til udstedende selskab.....	106
11.2	Løsningsforslag nr. 2 for Hansen A/S	109
11.2.1	Overdragelse af aktiviteten i Hansen A/S	109
11.3	Vurdering	114
11.4	Delkonklusion	115
12	Konklusion.....	118
13	Perspektivering	122
14	Litteraturliste.....	124
15	Executive summary	126
16	Bilag	128

1 Indledning

Denne kandidatafhandling er udarbejdet som afslutning på cand.merc.aud. studiet. Vi har valgt en problemstilling inden for det skatteretlige fagområde suppleret med relevante områder fra den øvrige undervisning.

Vi vil som overordnet emne undersøge en problemstilling inden for generationsskifte. Man ser tit, at generationsskiftet er begyndelsen til enden for de mindre virksomheder. I mange mindre virksomheder er eksistensgrundlaget lig med virksomhedens ejer og grundlægger. Det gør det svært for andre at komme ind og drive virksomheden videre, når de fleste af virksomhedens relationer til kunder og leverandører er knyttet til en person, nemlig virksomhedens stifter.

Når det går godt for virksomheden, og virksomhedens indehaver og stifter synes, det er udfordrende og spændende at arbejde med virksomheden, så er det sjældent, man husker på, at der også kommer en dag, hvor man ikke længere kan drive virksomheden videre selv.

Det er dog vigtigt, at man allerede tidligt begynder at planlægge, hvordan virksomheden skal videreføres den dag, man ikke selv længere kan eller vil. Faktisk kræver et optimalt generationsskifte ofte, at planlægningen påbegyndes helt op til 10 år før tid. Dette er en ligeså vigtig og nødvendig planlægning og beslutningsproces som den "almindelige" driftsøkonomiske planlægning.

Ifølge en undersøgelse tilbage fra 2003, hvor der var 2100 virksomheder, der deltog, forventede ca. 50 % af disse virksomheder, at der skulle foretages et generationsskifte inden for en tidshorisont på 10 år. Det påfaldende ved undersøgelsen var dog, at ca. 75 % af alle respondenterne ikke havde foretaget en planlægning af det forestående generationsskifte.¹

Det er derfor vigtigt, at virksomhedens rådgivere sørger for at informere ejerkredsen om mulighederne ved et veltilrettelagt generationsskifte. Dette skyldes, som undersøgelsen viser,

¹"Farlig udvikling i familieejede virksomheder", Børsen side 15 den 19/9-2003,

at det sjældent er indehaveren selv, der tidsnok begynder at planlægge fremtiden og generationsskiftet.

Risikoen ved ikke at have udført en nøje planlægning af generationsskiftet er, at der måske udelukkes nogle selskabsretlige løsninger ligesom der er en risiko for, at der udløses en unødvendig større avanceskat til afregning. Desuden foreligger der den risiko, at et familiemedlem overtager virksomheden, hvorefter det viser sig, at vedkommende egentligt ikke har evnerne eller motivationen for at drive virksomheden videre. I disse tilfælde er der en stor fare for, at virksomheden til sidst må lukke.

Formålet med denne afhandling vil derfor være, at eksemplificere hvorledes et generationsskifte i en konkret casevirksomhed kan planlægges, så alle parter bliver tilgodeset og er tilfredse.

2 Problemidentifikation

Problemidentifikationen er med til at klarlægge, hvilke problemstillinger der kan være interessante ved generationsskifte af en ejerledet virksomhed. Det er med udgangspunkt i identifikationen af problemstillingerne, at problemformuleringen udarbejdes med fokus på et mere specifikt område.

Generationsskifte af en virksomhed kræver masser af overvejelser og som nævnt den fornødne planlægning. Samtidig er det ikke kun planlægning af ledelsesskift, organisationsforhold og likviditetsbehov, men i endnu højere grad tale om skatteplanlægning. Rent faktisk er der behov for flere års planlægning for at optimere skatteforholdene. Det er samtidig af stor væsentlighed, at planlægningen både indbefatter generationsskifte i levende live samt generationsskifte ved død. Naturligvis vil en overvejende andel bruge flest ressourcer på planlægningen af en overgang inden aktionæren falder bort. Det kan dog være lige så vigtigt at overveje konsekvenserne i de situationer, hvor døden indtræffer uden en egentlig planlægning af generationsskiftet. Dette for at undgå, at et pludseligt dødsfald ændrer fokus og tidsperspektiv for specielt overdrageren men også familien, således der lægges vægt på dødsbøskat og arveafgift i stedet for omstrukturering og udbytteudlodning.

Det er samtidig et faktum, at den danske skattelovgivning er kompliceret og under konstant udvikling, hvorfor den for langt de fleste vil være umulig at gennemskue uden en rådgiver. Det er samtidig vigtigt, at der i et generationsskifte tages højde for langt de fleste scenarier og evt. fremtidige lovændringer. En god og langsigtet planlægning i fællesskab med en rådgiver er derfor essentiel.

I forbindelse med et generationsskifte kan der gøres brug af flere omstrukturingsmodeller, der alle hver især og som kombination har både fordele og ulemper i forhold til målsætningen. Målet med generationsskiftet kan være at minimere og udskyde skattebetaling, at slanke selskabet, begrænse finansieringsbehovet og/eller at muliggøre en gradvis overtagelse for erhverver. Det skal derfor altid overvejes nøje, hvilke omstrukturingsmodeller, herunder aktieombytning, fusion, spaltning, tilførsel af aktiver m.fl. der har relevans i den konkrete virksomhed og situation.

Når et selskab skal overdrages, opstår der altid et spørgsmål omkring værdiansættelsen af selskabet, nemlig hvilken pris erhververen skal give for selskabet. Ved overdragelse til tredjemand er der som udgangspunkt ingen problemer i relation til værdiansættelsen, da dette reguleres på markedsvilkår. Sælger ønsker den højeste pris, mens køber ønsker at betale den lavest mulige pris. Det er mere kompliceret, når selskabet overdrages til et nærtstående familiemedlem, da der kan være andre interesser indblandet, herunder minimering af skattebetaling samt et muligt gaveaspekt. Der findes utallige værdiansættelsesmetoder, hvor mange af modellerne er komplekse og vidt forskellige. SKAT har ligeledes udarbejdet værdiansættelsescirkulærer til brug for værdiansættelse af unoterede aktier ved handel mellem nærtstående parter. Overordnet er det derfor af stor vigtighed for både køber, sælger og SKAT, at der vælges en pålidelig og retfærdig model til brug for værdiansættelsen.

Ved et simpelt generationsskifte kan der foretages skattepligtigt salg fra den oprindelige aktionær til den eller de nye erhververe. Såfremt selskabet repræsenterer en ikke uvæsentlig værdi, vil ulempen ved denne fremgangsmåde dog være, at den udløser en relativ stor skat til afregning her og nu. I stedet kan benyttes en model, hvor erhverver overtager selskabet med succession, hvilket indbefatter, at der indtrædes i anskaffelsessum og –tidspunkt. Dette udløser dermed ingen skat til afregning her og nu. Metoden benyttes mest ved succession til overdragerens nærtstående, men der er derudover med en lovændring fra 2002 og yderligere lempelse fra og med 2009² åbnet op for, at en overdragelse med succession kan foretages til en i virksomheden ansat nøglemedarbejder.

I afhandlingen vil der tages udgangspunkt i en casevirksomhed. Denne virksomhed vil være en dansk handelsvirksomhed, Hansen A/S der i slutningen af firserne begyndte at handle med træprodukter engros. Virksomheden blev fra starten drevet i selskabsregi i form af et aktieselskab og har indtil i dag ikke været part i nogle omstruktureringer. Selskabet har dog udvist en rigtig god vækst, ligesom selskabet på produkt- og markedsniveau har udviklet sig positivt siden opstarten. Selskabet er ejet af en aktionær, Jens Hansen der er gift med Else og har en søn, der hedder Peter.

² Lov nr. 532 af 17/6 2008

I forbindelse med det forestående generationsskifte overvejer Jens Hansen at indsætte sønnen som den nye ejer, ligesom han overvejer at inddrage selskabets nøglemedarbejder Svend Jensen. Ved en eventuel overdragelse af aktier mellem aktionær og sønnen og / eller medarbejderen skal alle parter så vidt muligt tilgodeses. Aktionæren ønsker et provenu, der sikrer ham en god pensionisttilværelse, alt imens medarbejder og søn ønsker en lav pris. Såfremt generationsskiftet både inkluderer sønnen og nøglemedarbejderen som erhververe af Hansen A/S, er der derfor forskellige forhold/ aspekter, der skal inddrages. Det er derfor af stor vigtighed, at alle parter tilgodeses i forhold til prisfastsættelse og tidsaspekt.

2.1 Problemformulering

På baggrund af ovenstående problemidentifikation opstilles følgende problemstilling:

- **"Hvordan kan et generationsskifte gennemføres, så både aktionær, søn og nøglemedarbejder tilgodeses bedst muligt ?"**

For at kunne besvare ovenstående har vi valgt at opstille følgende underspørgsmål, der ligeledes skal være med til at fastholde fokus gennem afhandlingen:

- "Hvilke indledende overvejelser skal aktionæren gøre i et generationsskifte ? "
- "Hvilken relevant lovgivning skal undersøges ved omstrukturering og generationsskifte af hovedaktionærvirksomheder ? "
- "Hvorledes værdiansættes aktierne i virksomheden, og er der særlige forhold, der gør sig gældende i forhold til overdragelse til søn ctr. medarbejder ? "
- "Hvilke modeller findes der til generationsskifte af en virksomhed ? "
- "Hvilke konsekvenser for generationsskiftet får det, hvis aktionæren dør inden gennemførsel af generationsskiftet ? "

3 Afgrænsning

Vi vil i afhandlingen tage udgangspunkt i et aktieselskab og dets hovedaktionær, hvorfor der ikke vil blive inddraget forhold omkring personlig drevne virksomheder og generationsskifte heraf.

Der tages i afhandlingen udgangspunkt i, at det er et aktieselskab, der skal generationsskiftes, da det i øvrigt antages at være nogenlunde parallelitet mellem aktieselskabsloven og anpartsselskabsloven. Såfremt der er særforhold for anpartsselskaber, vil disse ikke blive fremhævet.

Et generationsskifte indledes altid med en analyse af de bløde forhold herunder en strategisk analyse af omverdenen samt en analyse af de interne forhold i virksomheden. Dette vil derfor være udgangspunktet for den videre planlægning af generationsskiftet. Vi vil ikke i denne afhandling inddrage de bløde forhold nærmere, da denne analyse ligger forud for afhandlingens problemstilling.

Afhandlingen vil have sit omdrejningspunkt omkring selskabets økonomiske udvikling samt den nuværende hovedaktionærs og de kommende ejeres økonomiske forhold. Desuden vil øvrige forudsætninger løbende blive inddraget.

Vi vil i afhandlingen primært have vort fokus på generationsskifte i levende live, men vil dog for fuldstændighedens skyld inddrage generationsskifte ved død, herunder bobehandling, arvelovgivning samt successionsreglerne ved dødsfald. Emnet er samtidig tilføjet for at illustrere konsekvenserne ved manglende planlægning af generationsskiftet. Der vil dog ved inddragelse af casevirksomheden ikke blive foretaget konsekvensberegninger af generationsskiftet ved død.

Hovedaktionærens familie består af både aktionæren hans kone samt en søn. Fra familien vil det kun være faderen og sønnen, der inddrages i afhandlingen i forbindelse med generationsskiftet af virksomheden i levende live.

Værdiansættelse af virksomheder er ikke en eksakt videnskab, og der er utallige modeller der i kompleksitet varierer meget. I denne afhandling vil vi ikke inddrage værdiansættelse efter

Discounted CashFlow- eller Residual-modellen m.fl., da disse modeller synes knap så relevante i forhold til handel mellem interesseforbundne parter.

Vi vil i afhandlingen behandle de omstruktureringsmodeller, som vi har vurderet som værende relevante for casevirksomheden. Modellerne vil blive gennemgået enkeltvist, hvorfor kombinationsmodeller ikke behandles teoretisk, da det essentielle ved hver enkelt model gennemgås individuelt.

Der vil i afhandlingen kun blive benyttet dansk skattelovgivning, hvorfor det forudsættes, at selskabet er skattepligtig til Danmark, ligesom kommende ejer er fuld skattepligtig til Danmark. Der ses derfor bort fra til- og fraflytningssituationer.

Afhandlingen er udarbejdet med udgangspunkt i de lovregler, cirkulærer, bekendtgørelser, retspraksis og afgørelser, der er vedtaget inden udgangen af 2008. Vedtagne love efter skæringsdagen samt fremsatte lovforslag fra samme periode vil blive nævnt, såfremt de har relevans for kapitlerne men vil ikke blive indarbejdet. De nye love og lovforslag vil i stedet blive behandlet i et afsluttende perspektiveringsafsnit.

4 Metodevalg

Afhandlingen er bygget op omkring den teoretisk tilgang til emnet generationsskifte, hvor vi vil undersøge lovreguleringen på området, og dermed hvilke muligheder og begrænsninger der findes. Yderligere vil vi supplere med en praktisk indgangsvinkel, hvor teorien afprøves og eksemplificeres med udgangspunkt i vores casevirksomhed.

Casevirksomheden vil som nævnt være en dansk handelsvirksomhed, der drives i selskabsform. Selskabet har de foregående regnskabsår årligt haft overskud, men der har dog de sidste år været en faldende indtjening. Dette menes i følge indehaveren at være markedsrelateret samt begrundet i udvikling af virksomheden. Overordnet vurderer vi, at virksomheden er repræsentativ i forhold til danske hovedaktionærvirksomheder, ligesom vi vurderer, at den er egnet med enkelte forudsætninger i forhold til et kommende generationsskifte.

Afhandlingen vil blive opbygget omkring den aktuelle lovgivning inden for primært omstrukturering, aktieoverdragelse samt selskabsretlig regulering i øvrigt, hvorfor vi indledningsvis vil fremstille gældende lovgivning inden for disse områder. Der vil både blive benyttet de enkelte love samt undervisningsmateriale.

Vi vil i et kapitel gennemgå værdiansættelse af virksomheder i et generationsskifteforløb, hvor der er indblandet interesseforbundne parter, og hvor der kan ske overdragelse med succession. I dette afsnit vil vi desuden eksemplificere og værdiansætte vores casevirksomhed.

Endelig vil vi i et kapitel behandle relevante omstrukturingsmodeller set i forhold til generationsskifte. I tilknytning til de forskellige modeller vil vi inddrage forhold og data fra casevirksomheden.

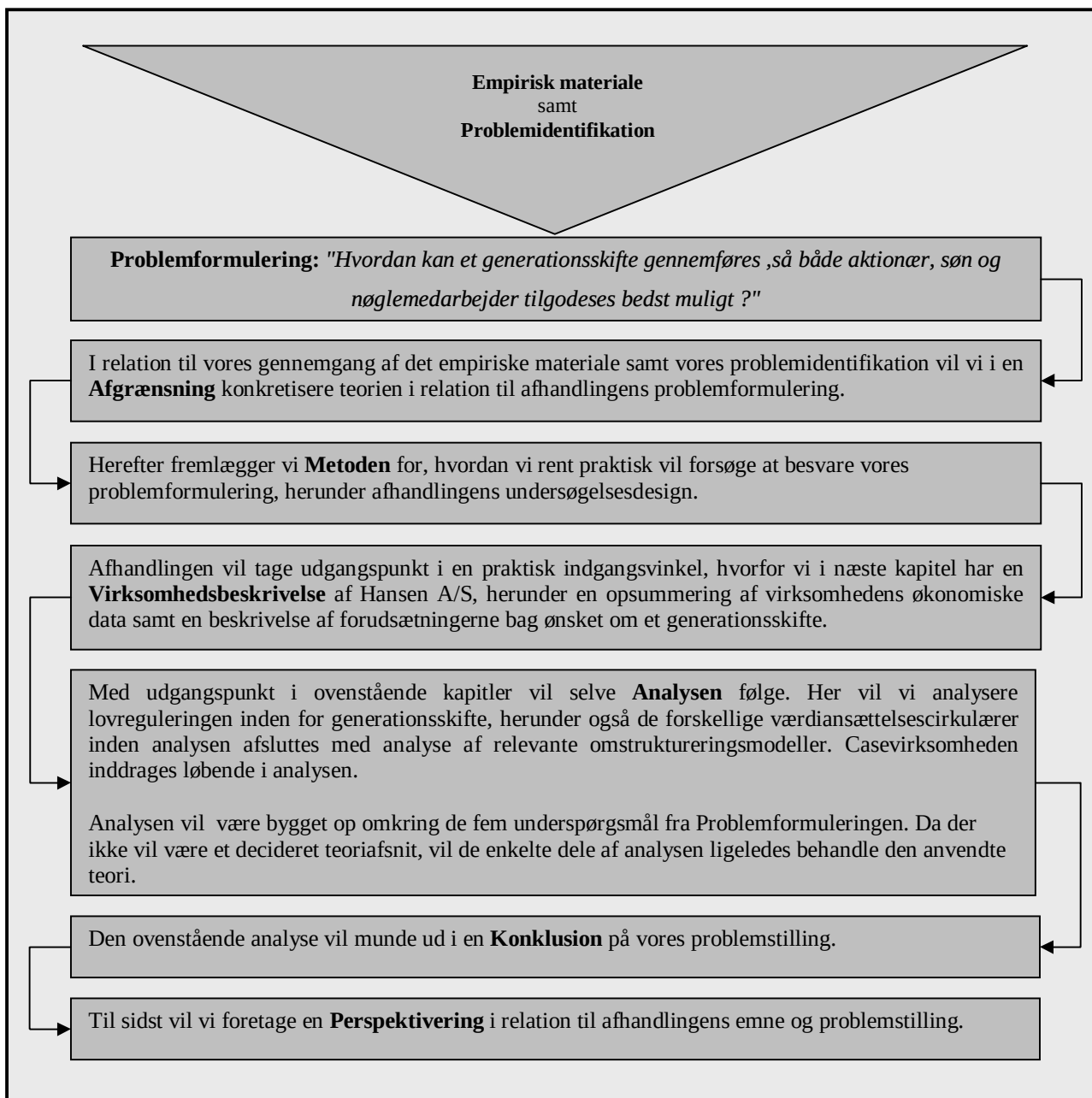
Afslutningsvis vil vi opsummere de enkelte modeller i forhold til familien samt nøglemedarbejder, herunder rangere fordele og ulemper for alle parter for til sidst at vurdere to forskellige løsningsmodeller og til slut komme med vores anbefaling til parterne.

De teoretiske afsnit bygger på analyser af litteraturen. Den anvendte litteratur er primært lærebøger, publikationer, artikler samt lovgivningsstof. Hvor lovgivningen ikke er akkurat søges i øvrigt anvendt domspraksis, anbefalinger fra ligningsrådet, bindende forhåndsbeskeder og lignende.

De steder i afhandlingen, hvor der henvises til benyttede kilder, er dette anført som fodnote. Bagerst i litteraturlisten indgår den fuldstændige liste over benyttede kilder til brug for denne afhandling. I fodnoterne har vi desuden i enkelte tilfælde uddybet og forklaret kort, mens større dokumenter mm. er vedlagt som bilag, der er placeret bagerst i afhandlingen.

4.1 Afhandlingens struktur

Figur 1

4.2 Målgruppe

Afhandlingen vil tage udgangspunkt i en dansk handelsvirksomhed, der både sælger til det danske marked og har eksport til resten af Europa. Derfor er de involverede parter i virksomheden herunder de kommende ejere denne afhandlings primære målgruppe.

Sekundært er målgruppen studerende på handelshøjskoler, lærere og andre, der kunne have interesse inden for emnet Generationsskifte.

Det er ikke formålet at behandle emnet Generationsskifte udtømmende, men i forhold til casevirksomheden er formålet at optimere nuværende og kommende ejeres økonomi

4.3 Kildekritik

Hensigten med dette afsnit er at vise, at vi i afhandlingen i forhold til det empirisk indsamlede materiale forholder os kritisk til validiteten heraf. Vi har gennem hele processen opsøgt rigtigheden af litteraturen, lovgivning og fortolkningen heraf.

I forbindelse med kandidatafhandlingen har vi benyttet primære kilder, dvs. den relevante skatteretlige og selskabsretlige lovgivning samt disses forarbejder. Såfremt det har været nødvendigt, er lovgivningen underbygget med teoretiske bidrag fra cirkulærer, domme og andre sekundære kilder, såsom artikler, lærebøger, tidsskrifter og internet.

De indsamlede informationer fra de sekundære kilder vurderes alle overordnet at være objektive. Dog benyttes en generel sund fornuft samt kritisk indgangsvinkel til alle de benyttede materialer.

Brugen af kilder samt pålideligheden heraf, vurderes derfor at være i orden som grundlag for denne afhandling.

5 Hansen A/S

Som tidligere omtalt har vi valgt at løse vores problemformulering ved hjælp af en casevirksomhed. Casevirksomheden er handelsvirksomheden Hansen A/S.

5.1 Virksomhedens historie

For næsten 20 år siden kom sælgeren Jens Hansen i kontakt med nogle udenlandske forretningsmænd, der solgte træprodukter engros. Jens Hansen indgik en aftale om, at forretningsmændene skulle levere et parti til Danmark, og Jens Hansen skulle herefter afsætte det.

Fra starten blev virksomheden drevet i selskabsregi, da Jens Hansen efter forhandling med forretningsmændene i 1989 købte et tomt aktieselskab, et såkaldt skuffeselskab, til kr. 500.000.³ Ved fra begyndelsen at drive virksomheden i selskabsform med begrænset hæftelse undgår Jens Hansen derved personligt at hæfte direkte for de aftaler, som selskabet efterfølgende har indgået.

Jens Hansen fik hurtigt afsat det første parti, og siden er mange produkter blevet solgt. I takt med at Jens Hansen fik solgt flere og flere partier, måtte han ansætte nogle folk til at hjælpe sig. I første omgang blev der ansat en bogholder til at tage sig af det administrative, mens Jens fortsat selv stod for indkøb og salg. Efterfølgende er der kommet yderligere personale til, blandet andet til at stå for logistikken da produkterne skal fragtes fra Østeuropa til Danmark. Da succesen vokser, bliver Jens Hansen nødt til at se sig om efter nye producenter, hvorfor der i dag leveres træ fra hele Baltikum, Ukraine, Hviderusland og Polen. Derudover er virksomheden også begyndt at afsætte varerne til Tyskland og andre af vores nabolande.

I dag består virksomheden udover Jens Hansen af 9 medarbejdere, heraf Jens Hansens søn Peter Hansen. Jens Hansen har ansvaret for indkøb af varer, der som nævnt primært leveres fra de østeuropæiske lande. Sønnen Peter Hansen har fået en del af ansvaret for indkøb og

³ Kapitalkrav jf. aktieselskabsloven var i 1989 kr. 300.000, men selskabet blev stiftet med en overkurs.

uddannes i virksomheden af Jens Hansen. I virksomheden har Jens Hansen derudover en højre hånd, Svend Jensen, der står for aftalerne med kunderne i Danmark.

Virksomheden drives fra egne lokaler i en centralt placeret dansk provinsby. Udover kontorlokalerne ejer virksomheden også en større grund, hvor der ligger nogle lagerbygninger.

5.2 Virksomhedens økonomiske status

Som det fremgår af ovenstående historiske gennemgang, har Jens Hansen fået skabt en større virksomhed. Dette gælder både medarbejdermæssigt og økonomisk. Vi har i bilag 1 vedlagt selskabets seneste årsrapport. Yderligere har vi i tabel 1 opsummeret selskabets hoved- og nøgletal for de seneste 5 år.

Tabel 1⁴

beløb i t.kr.	2007	2006	2005	2004	2003
Resultatopgørelse					
Nettoomsætning	90.926	99.945	84.573	80.624	77.104
Bruttoresultat	5.749	5.901	5.755	6.013	5.857
Resultat før afskrivninger	1.108	1.481	2.066	2.500	3.329
Resultat af primær drift	882	1.093	1.786	2.281	3.183
Finansielle poster	-297	-292	-240	-427	-209
Årets resultat	412	598	1.066	1.297	2.026
Balance					
Samlede aktiver	18.566	24.541	18.192	15.390	12.181
Egenkapital	9.979	9.868	9.519	8.453	7.756
Nøgletal					
Afkast af investeret kapital	4,8%	4,5%	9,8%	14,8%	26,1%
Overskudsgrad	1,0%	1,1%	2,1%	2,8%	4,1%
Afkastningsgrad	4,1%	5,1%	10,6%	16,5%	26,1%
Egenkapitalandel	53,7%	40,2%	52,3%	54,9%	63,7%

⁴ Hoved- og nøgletal - egen tilvirkning på baggrund af aflagte årsrapporter for Hansen A/S.

Som det ses af tabellen er selskabets omsætning steget jævnt fra i 2003 at ligge på t.kr. 77.104 til t.kr. 90.926 i 2007. Resultatudviklingen er dog ikke optimal, da selskabet i den samme periode har oplevet, at resultatet har været faldende. Selskabet har derfor ikke formået at tjene så meget på de sidste varer, der omsættes. Dette fremgår også af overskudsgraden, der er faldet fra 4,1 % i 2003 til i 2007 kun at ligge på 1,0 %.

I hoved- og nøgletallene skiller afkastningsgraden sig ligeledes negativt ud. Afkastningsgraden er over de sidste 5 år faldet fra 26,1% i 2003 til 4,1% i 2007. Dette betyder, at selskabet har svært ved at skabe overskud af de operative aktiver. Det kan i længden være risikabelt, at de foretagne investeringer ikke giver et tilstrækkeligt afkast.

Selskabet har inden for de sidste 5 år udvist en rigtig god soliditet. Dette fremgår af egenkapitalandelen, der viser, at egenkapitalen i 2004, 2005 og 2007 har udgjort mere end 50 % af balancesummen. Årsagen til den lavere egenkapitalandel i 2006 skyldes, at selskabet pr. 31. december 2006 havde et meget større varelager end de andre år. Dette var dog primært finansieret af selskabets leverandører, jf. bilag 1.

Det er en rentabel og solid virksomhed, som Jens Hansen over årene har skabt, men selskabets ledelse bør selvsagt være opmærksom på den seneste udvikling i regnskabstallene og foretage de nødvendige tiltag. I forhold til det mulige forestående generationsskifte i virksomheden, kan der nemlig udefra udviklingen i ovenstående nøgletal godt foretages indvendinger mod timingen, da den negative udvikling måske kan være svær at vende for de kommende ejere.

Såfremt det ikke er muligt at vende udviklingen og skabe fornyet vækst, vil det på nuværende tidspunkt ikke være fornuftigt at gennemføre generationsskiftet. Dog har den nuværende ejer en idé om, at selskabet står overfor en stabilisering af omsætningen samt at selskabet igen vil opleve stigende indtjening. Virksomheden anser det derfor for muligt at vende udviklingen, hvorfor de gerne vil fortsætte med at undersøge mulighederne for generationsskiftet.

5.3 Ønsket om generationsskifte

Jens Hansen er nu i begyndelsen af 50'erne, og han skal til at tænke på, hvad der skal ske, når han ikke længere kan drive virksomheden videre. Jens kan allerede nu mærke, at han er blevet ældre og ikke længere har det samme overskud i forhold til at stå i spidsen for virksomheden.

Dette skyldes primært den store rejseaktivitet til de østeuropæiske lande, hvor formålet er at holde gang i leverandørerne.

Jens Hansens familie består udover ham selv af konen Else samt sønnen Peter. Else er gået på pension, mens sønnen Peter er ansat i faderens virksomhed, hvor han de seneste år har overtaget en stor del af faderens rejseaktivitet. Jens Hansen vil gerne have, at det er sønnen Peter, der skal overtage virksomheden og drive den videre i familiens navn. Peter er dog ikke inde i alle virksomhedens aspekter, hvorfor Jens overvejer muligheden for at lade sin højre hånd Svend Jensen overtage noget af virksomheden sammen med Peter Hansen.

Jens Hansen ønsker, at generationsskiftet gennemføres inden for en tidshorisont på 5 år, da han nærmer sig pensionsalderen. I pensionisttilværelsen ønsker Jens Hansen fortsat at have den økonomiske frihed, han oplever i dag. I dag får Jens Hansen en lønudbetaling på ca. 50.000 sammen med et mindre årligt udbytte. Derfor har han også i fremtiden et krav om en månedlig indkomst på ca. kr. 50.000 før skat. Else Hansen bidrager som tidligere nævnt ikke væsentligt til familiens økonomi, da hun er gået på pension.

Peter Hansen har ikke stiftet familie endnu, men har ønsker om at gøre dette på et senere tidspunkt. I øjeblikket er han dog indstillet på, at han i den nærmeste fremtid gerne skulle overtage selskabet og alene eller sammen med en kompagnon drive det videre. Han har endnu ikke nået at skabe sig en formue, men han har købt en lejlighed, som dog primært er finansieret med realkreditlån. Peter Hansen har derfor ikke mange midler til at overtage selskabet. Den investering, han skal gøre i forbindelse med generationsskiftet, skal derfor finansieres med udefrakommende midler. Dette kan være fra faderen eller eksternt fra tredjemand.

Hvad angår medarbejderen Svend Jensen, så er han lidt ældre end Peter Hansen, og han har skabt sig en familie med en kone og to børn. Da Svend Jensen har været ansat hos Hansen A/S siden 1995, har han været med til at skabe den vækst, selskabet har opnået. Dette har han undervejs også profiteret af rent økonomisk. Familien bor i hus, hvor der er en ikke ubetydelig friværdisværdi, ligesom Svend har lidt penge stående i banken.

Samlet anser Svend det for realistisk, at han i en eventuel overtagelse af Hansen A/S kan indskyde en egenfinansiering på ca. kr. 500.000. Svend Jensen er ligesom Peter Hansen indstillet på at skulle overtage selskabet. Dog har han et krav om, at de ved fælles ejerskab skal have lige stor ejerandel.

6 Lovgivning

I dette kapitel gives et overordnet overblik over den gældende skattelovgivning, som er relevant i forbindelse med et generationsskifte. I kapitlet vil vi kun beskrive de skatteregler, som kunne være centrale for Hansen A/S samt nuværende og kommende ejere.

6.1 Aktieavancebeskatning

Nærværende afsnit vil omhandle reglerne vedrørende unoterede aktier, hvorfor særregler vedrørende børsnoterede aktier ikke vil blive gennemgået. De skatteretlige regler vedrørende afståelse af aktier er fastsat i aktieavancebeskatningsloven. Beskatningen afhænger som udgangspunkt af ejertid på aktierne, og om det er personer eller selskaber, der har haft aktiebesiddelsen.

6.1.1 Personer

Fortjeneste ved salg af aktier uanset ejertid beskattes som aktieindkomst, jf. PSL § 4a.

Gevinst og tab skal opgøres efter gennemsnitsmetoden, jf. ABL § 24. Såfremt tabet overstiger anden aktieindkomst, således aktieindkomsten bliver negativ, beregnes en negativ skat, som modregnes i den skattepligtige sluskat med anvendelse af beskatningsprocenterne for aktieindkomst, jf. PSL § 8a, stk. 5

6.1.1.1 Hovedaktionæraktier

Definitionen for hovedaktionæraktier er, at aktionæren ved afståelsen eller inden for de sidste 5 år skal have ejet 25% eller mere af kapitalen eller 50% eller mere af stemmerne. Såfremt aktierne er erhvervet som led i en skattefri virksomhedsomdannelse, er det ejerskabet i de sidste 10 år, der lægges til grund, jf. ABL § 4.

Hovedaktionæraktier medfører et nedslag i avancen i forhold til ejertid. Således opnås der for aktier erhvervet før den 19/5-1993 et nedslag på 1 % pr. ejerår frem til 1998. Der kan dog maksimalt opnås et nedslag på 25 %.

6.1.2 Selskaber

6.1.2.1 Aktier ejet under 3 år

Ved aktier ejet under 3 år beskattes selskaber af aktieavancen som almindelig selskabsindkomst, jf. ABL § 8. Tab kan modregnes i fortjeneste på aktier ejet under 3 år. Såfremt der er større tab end avance, kan tabet fremføres ubegrænset tidsmæssigt til modregning i fremtidige gevinster på aktier ejet under 3 år. Hertil er der dog en værnsregel, idet selskaber der har modtaget skattefrit udbytte, skal fradrage dette udbytte i tabet der fremføres, jf. ABL § 8, stk. 2.

Fortjeneste og tab skal opgøres efter gennemsnitsmetoden, jf. ABL § 24.

6.1.2.2 Aktier ejet over 3 år

Fortjeneste ved aktier ejet over 3 år er skattefri for selskaber, jf. ABL § 9. Analogt her til er tab på aktier ejet mere end tre år tabt, da de ikke kan modregnes i skattepligtig indkomst.

6.1.3 Udbytte

Udbytte beskattes ligesom aktieavancer som aktieindkomst, jf. PSL § 4A. Udbyttebeskatningen er ligeledes som avancebeskatning forskellig beskattet hos personer og selskaber.

6.1.3.1 Beskatning af udbytte hos personer

Personer beskattes forlods med 28 % af udbytte modtaget fra danske selskaber, både noterede og unoterede, jf. KSL § 65. Såfremt udbyttet i et enkelt indkomstår er større end kr. 48.300, beskattes indkomstmodtageren med 43 % op til kr. 106.100 og med 45 % af udbytteindkomst over dette beløb. Der er mulighed for opfyldning af bundgrænse mellem ægtefæller, således grænserne i stedet er hhv. kr. 96.600 og kr. 212.200⁵.

Efter ændring af aktieavancebeskatningsloven i 2007, er der desuden skabt basis for via en overgangssaldo maksimalt at blive beskattet med 43 % af denne saldo. Saldoen opgøres med

⁵ Beløbsgrænser for 2009

baggrund i optjening fra 2006 og tidligere år. Overgangssaldo for unoterede aktier opgøres som forskellen mellem indre værdi ved udgangen af 2006-regnskabsåret og anskaffelsessummen. Overgangssaldo for børsnoterede aktier opgøres som forskellen mellem børsværdi pr. 1/1-2007 og anskaffelsessummen.⁶

6.1.3.2 Beskatning af udbytte i selskaber

Udbytte beskattes i selskaber som almindelig selskabsindkomst med en skattesats i 2009 på 25 %, jf. SEL § 13, stk. 3. Der skal dog kun medregnes 66 % af det modtagne udbytte i selskabsindkomsten.

Såfremt det modtagende selskab ejer mere end 10 % af det udbyttegivende selskabs aktiekapital i en sammenhængende periode på minimum ét år, modtages udbyttet dog skattefrit., jf. SEL § 13, stk. 1.

Ovenstående medfører derfor et vigtigt aspekt i relation til generationsskifte, nemlig at selskaber i en traditionel holdingstruktur kan føre udbytte skattefrit fra datterselskab til moderselskab.

6.2 Goodwill

Goodwill defineres som værende værdien af kundekreds, forretningsforbindelser, renommé etc.⁷

Goodwill-begrebet er knyttet til den enkelte virksomhed, og har derfor ikke en selvstændig værdi uden for den virksomhed, der har "skabt" goodwillen. I forbindelse med virksomhedshandler er goodwill den merværdi, der ikke direkte kan henføres til selskabets aktiver og passiver.

Egentlig kan der være tale om to former for goodwill. Den tilkøbte og den internt oparbejdede. Den tilkøbte vil fremgå af selskabets balance og er fremkommet i forbindelse

⁶ Lov nr. 540 af 06.06.07 § 3, nr. 11

⁷ Skatteretten 2, Jan Pedersen m.fl., 4. udgave 2005, side 516

med tidligere erhvervelser. Den internt oparbejdede goodwill opgøres først den dag virksomheden handles. Denne må i forbindelse med regnskabsaflæggelsen ikke aktiveres af virksomheden selv, hverken regnskabsmæssigt eller skattemæssigt.

6.2.1 Afskrivning på goodwill

Goodwill kan afskrives, såfremt denne er anskaffet efter 19/5-1993.⁸ Goodwill afskrives med 1/7 årligt, og der kan afskrives allerede i aftaleåret, jf. AFL § 40. Afskrivningsgrundlaget opgøres som kontantværdien, der aftales mellem køber og sælger.

6.2.2 Beskatning af goodwill

Skattemæssigt skal goodwill ansættes til handelsværdien. Denne aftales normalt frit mellem uafhængige parter, og beror på den baggrund på parternes værdiansættelse af virksomheden hver for sig. Såfremt handlen foretages mellem interesseforbundne parter, kan der opstå tvivl om goodwillen opgøres til korrekt handelsværdi. Derfor har ligningsrådet udarbejdet en vejledning til brug for værdiansættelse af goodwill.⁹ Der henvises til kapitel 7 for en nærmere gennemgang af værdiansættelsescirkulærerne.

I forbindelse med salg af virksomheder der inkluderer goodwill, skal der opgøres en avance her på. Denne opgøres på baggrund af salgssummen fratrukket anskaffelsessummen og de løbende foretagne afskrivninger. Ved virksomhedshandler, hvor den internt oparbejdede goodwill fremkommer, er anskaffelsessummen på denne lig nul, hvorfor hele salgssummen på goodwill i disse tilfælde beskattes fuldt ud.

6.3 Succession

Det følgende afsnit omhandler reglerne inden for succession. Succession betyder, at personen der får noget overdraget enten som gaveelement eller ved køb har mulighed for at indtræde i overdragets skattemæssige stilling.

⁸ Ligningsvejledning E.C.5.3.1 samt revisormanual 2008, 1 side 57

⁹ Cirkulære nr. 10 af 28. marts 2000

Da vi i denne afhandling beskæftiger os med generationsskifte af en virksomhed drevet som aktieselskab, vil vi alene berøre successionsmulighederne vedrørende selskaber og disses selskabsdeltagere. Der gælder andre regler for succession af virksomheder ejet i personligt regi.

6.3.1 Succession til nærtstående

Reglerne for successionsoverdragelse af aktier til nærtstående er defineret i ABL § 34. For at kunne succedere i overdragerens stilling er der et krav om, at erhververen er undergivet dansk beskatning af de erhvervede aktier.

6.3.1.1 *Betingelser for succession til nærtstående*

Der stilles betingelser til både den virksomhed der overdrages, og til den aktiebeholdning der overdrages.

6.3.1.1.1 Krav til virksomheden

Der er flere krav til den virksomhed, som skal overdrages til erhververen. Virksomheden må ikke anses for at drive passiv investeringsvirksomhed. Dette dækker virksomheder, der i overvejende grad består af udlejning af fast ejendom, besiddelse af kontanter, værdipapirer eller lignende. Dette gælder dog ikke for virksomheder, der er næringsdrivende inden for disse områder.

Til vurdering af dette undersøges selskabets indtægter og aktiver. Hvis mindst 75 % af selskabets indtægter stammer fra ovenstående kilder og dermed er ført som finansielle indtægter vurderes selskabet at drive passiv investeringsvirksomhed.

For så vidt angår aktiverne så vurderes virksomheden at være passiv investeringsvirksomhed, såfremt handelsværdien af fast ejendom, kontanter, værdipapirer eller lignende udgør mere end 75 % af den samlede sum af aktiver. Til vurdering af disse værdier ses der både på opgørelsen på overdragelsestidspunktet og et gennemsnit af de seneste 3 årsregnskaber.¹⁰

¹⁰Generationsskifte, Søren Halling-Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen, side 59

6.3.1.1.2 Krav til aktiebeholdningen

Udover ovenstående krav til virksomheden der skal overdrages, er der også krav til den aktiebeholdning, der ønskes overdraget. Der skal være tale om enten hovedaktionæraktier, næringsaktier, andele i andelsselskaber eller konvertible obligationer. Det er dog forudsat, at ovenstående betingelser om passiv investeringsvirksomhed overholdes.

Da casevirksomheden i denne afhandling vedrører hovedaktionæraktier, vil vi alene definere disse.

Det er ligegyldigt, hvorvidt der er tale om noterede eller som her unoterede aktier, kriteriet er det samme. Der er tale om hovedaktionæraktier, hvis overdrageren har ejet 25 % eller mere af aktiekapitalen eller har rådet over 50 % eller mere af stemmerne i selskabet, på et tidspunkt inden for de sidste 5 år inden overdragelsen, jf. ABL § 4.

Der er med virkning pr. 1. januar 2009 lempet for den procentuelle ejerandel på overdragelsen. Tidligere skulle ejerandelen minimum udgøre 15 %, men efter lovændringen er denne begrænset til 1 % af aktiebeholdningen.

6.3.2 Succession til medarbejder

De fleste generationsskifteforhold indeholder en overdragelse til hovedaktionærens nærtstående. Der findes dog også en del eksempler, hvor det er én af selskabets medarbejdere, der overtager selskabet og driver det videre. Tidligere var det ikke muligt for andre end nærtstående til hovedaktionæren at overtage et selskab med succession. I 2002 blev der dog foretaget en lovændring, der derfra og frem gør det muligt for en begrænset kreds af medarbejdere at overtage et selskab med succession. Disse regler er senest blevet opdateret med virkning pr. 1. januar 2009. Som ved succession til nærtstående findes reguleringen for succession til medarbejdere i ABL, da forholdet reguleres efter ABL § 35.

6.3.2.1 Betingelser for succession til medarbejder

Ved succession til medarbejdere stilles der de samme betingelser til virksomheden og den overdragende aktiebeholdning, som gælder for succession til nærtstående. Reglerne adskiller sig derfor kun ved betingelserne, der stilles til medarbejderen, der skal overtage selskabet.

Det er en betingelse, at medarbejderen har været ansat i den overdragede virksomhed i hvad der svarer til 3 års fuldtidsarbejde inden for de seneste 5 år. Hvis det pågældende selskab inden for de seneste 5 år har deltaget i omstrukturering i form af omdannelse, fusion, spaltning, aktieombytning eller tilførsel af aktiver, så er det tilstrækkeligt, at medarbejderen har været fuldtidsansat i det tidligere selskab eller virksomhed i 3 af de seneste 5 år, jf. ABL § 35.

I forbindelse med lovændringerne der trådte i kraft pr. 1. januar 2009, blev det gjort muligt for den tidligere ejer at genovertage virksomheden med succession, såfremt denne tidligere havde afgivet virksomheden med succession. Det er kun muligt for den seneste ejer at genovertage virksomheden og det skal ske inden for 5 år efter den første overdragelse med succession, jf. ABL § 35 A. Dette gælder, hvad enten der er sket overdragelse til nærtstående familie eller en nær medarbejder.

6.4 Gaveafgift

Afgiftspligtige gaver behandles efter reglerne i SL § 4 samt BAL. Den afgørende sondring er, hvorvidt gavemodtager er nærtstående til gavegiver eller ej. Hovedreglen for gaver er, at de skal beskattes efter reglerne i SL § 4, litra c, jf. PSL § 3. Hvis gavemodtageren kan defineres som nærtstående til gavegiveren, kan beskatningen i stedet ske efter reglerne i BAL.

Da Jens Hansen overvejer at lade både sønnen og en medarbejder overtage Hansen A/S, vil vi i dette afsnit se på beskatningen efter både SL § 4 og BAL.

6.4.1 Gaveafgift for nærtstående

Afgiften på gaver reguleres efter BAL afsnit II. En person kan give gaver til sin ægtefælle afgiftsfrit. Derudover kan der afgiftsfrit gives gaver til nærtstående op til en bundgrænse på kr. 58.700¹¹ pr. person. Bundgrænsen følger gavegiver, hvorfor der er en bundgrænse for hver gavegiver og hver gavemodtager. Et ægtepar kan derfor give hvert af deres børn kr. 119.400¹², uden at der skal betales afgift heraf.

¹¹ Beløbsgrænse for 2009

¹² Beløbsgrænse for 2009

Er gaven over bundgrænsen, så skal gavemodtageren betale en afgift på 15 % af den del, der overstiger bundgrænsen.

Gavegiveren har mulighed for at betale gaveafgiften på vegne af gavemodtageren, uden at der skal betales afgift af dette.

6.4.2 Gaveafgift for medarbejder

For medarbejdere, der ikke er nærtstående til gavegiveren, foretages der beskatning efter SL § 4, og gaven beskattes derfor som personlig indkomst hos modtageren. Dette medfører, at beskatningen hos medarbejderen altid vil være væsentlig højere, end den skat/afgift som nærtstående må afregne.

6.4.3 Opgørelse af gaveafgiften

Gaveafgiften skal opgøres med udgangspunkt i handelsværdien på den gave, der gives. Når der afgives gaver mellem nærtstående, kan der opstå visse udfordringer i forhold til at foretage en korrekt værdiansættelse af handelsværdien på gaven.

Ved gaver mellem nærtstående er det således ikke uafhængige parter, der bliver enige om en værdi på et frit marked. Såfremt gaven kan værdiansættes af de involverede parter uden regulering, kan det ikke udelukkes, at værdien ansættes så lavt som muligt, således gaveafgiftens størrelse begrænses. SKAT har derfor i form af værdiansættelsescirkulærer udstukket regulering på området.¹³

I tilfælde hvor det er aktier eller virksomhedsandele, der overdrages med skattemæssig succession, har man i værdiansættelsen mulighed for at fradrage en såkaldt passivpost, jf. KSL §33D. Passivposten er en form for kompensation for gavemodtager for at indtræde i gavegivers skattemæssige stilling på aktierne eller andelene. Passivposten kan for unoterede aktier opgøres som 22 % af gavegiverens beskatningsgrundlag, jf. BAL § 13a, stk. 3.¹⁴

¹³ Der henvises til kapitel 7 for en nærmere gennemgang

¹⁴ Beskatningsgrundlaget er den aktieavance som gavegiver ville blive beskattet af ved evt. salg til 3. mand

7 Værdiansættelse

I dette kapitel gennemgås reglerne for, hvordan værdiansættelse af unoterede aktier foretages i de situationer, hvor interesseforbundne parter handler med unoterede aktier internt.

Ved handel mellem uafhængige parter antages det som udgangspunkt, at prisfastsættelsen foregår på markedsvilkår. Køber har et ønske om den lavest mulige pris, mens sælger har et ønske om den højest mulige pris, og der er derfor belæg for, at både køber og sælger indgår en handel, hvor der opnås en optimal prissætning.

Ved handel mellem interesseforbundne parter vil der typisk ikke være et modstridende forhold mellem køber og sælger, hvorfor prisfastsættelsen ofte ikke vil være objektiv. Denne vil formentlig i stedet være kendetegnet ved, at enten køber eller sælger tilgodeses. Samtidig vil det i øvrigt ofte være på bekostning af SKAT.

Såfremt det ikke er muligt at opgøre handelsværdier, har skattemyndighederne gennem tiderne udstedt diverse retningslinjer for, hvordan unoterede selskaber bør værdiansættes. I en lang periode var det den såkaldte formueskattekurs, der var grundreglen ved værdiansættelse af unoterede aktier. Efter afskaffelsen af formueskatten i 1996¹⁵, gav det dog ikke længere mening at opgøre værdien efter formueskattekursen. Der blev derfor nedsat diverse udvalg, der kunne finde en ny og mere relevant metode til værdiansættelse af unoterede aktier. Dette lykkedes med Cirkulære nr. 9 af 28. marts 2000, hvor hensigten dog stadigvæk var, at aktierne skal ansættes til værdien i handel ogandel ved overdragelser.

Formueskattekursen benyttes dog stadigvæk i forbindelse med arv og gave inden for gaveafgiftskredsen¹⁶, hvorfor vi nedenfor vil gennemgå 1982-cirkulæret.

¹⁵ Lov nr. 1219 af 27. december 1996

¹⁶ Generationsskifte – Omstrukturering, Michael Serup, side 255

7.1 1982-cirkulæret

1982-cirkulæret afløser cirkulæret "meddelelser fra skattedepartementet, nr. 36 af april 1976". Det nye cirkulære opstod på baggrund af nye principper for vurderinger af faste ejendomme, som blev vedtaget i maj 1981.¹⁷

I cirkulæret står følgende skrevet omkring værdiansættelse af unoterede aktier:

"Værdiansættelsen af *unoterede aktier* skal ske efter aktiernes handelsværdi. Ofte vil der ikke kunne fremskaffes oplysninger om handelsværdien ud fra stedfundne omsætninger, eller omsætningerne har fundet sted under forhold, som bevirker, at den anvendte overdragelseskurs er uegnet som udtryk for handelsværdien. I så fald vil en kurs udregnet efter de af ligningsrådets retningslinjer for beregning af formueskattekursen kunne anvendes ved værdiansættelsen."¹⁸

Det er således den såkaldte formueskattekurs eller i daglig tale blot "skattekursen", der benyttes ved værdiansættelser efter 1982-cirkulæret.

Værdiansættelsen efter cirkulæret tager udgangspunkt i følgende forhold:

- Indtjeningsevne
- Deklareret udbytte
- Aktiernes indre værdi

Til brug her for offentliggør SKAT hvert år fire kapitaliseringsfaktorer, der skal bruges i beregningen af ovenstående forhold og i sidste ende den endelige skattekurs. Samtidig skal der ifølge 1982-cirkulæret tillægges en værdi af goodwill, såfremt denne er åbenbar.

¹⁷ Cirkulære 1982-11-17 nr. 185 om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer mm. og ved gaveafgiftsberegning.

¹⁸ Cirkulære 1982-11-17 nr. 185 om værdiansættelsen af aktiver og passiver i dødsboer mm. og ved gaveafgiftsberegning., afsnit 17

De fire kapitaliseringsfaktorer var for 2008¹⁹ som følger:²⁰

- Indtjeningsevne: 8,5
- Modificerede regel: 4,25
- Udbytte: 75,0
- Indre værdi: 80

7.1.1 Beregning af skattekurs

Skattekursen beregnes på grundlag af selskabets indtjeningsevne. Denne opgøres ved, at man tager selskabets skattemæssige driftsresultat efter skat fra de sidste 3 regnskabsår. Disse divideres for de enkelte år med aktiekapitalen og ganges med 100. Den gennemsnitlige værdi ganges derefter med ovenstående kapitaliseringsfaktor.

Kapitaliseringsfaktoren for udbytte benyttes kun i de tilfælde, hvor der ikke er tale om hovedaktionærselskaber. Dette skyldes, at udbytte i sådanne selskaber er alt for vilkårligt fastsat i forhold til at have påvirkning på kursen.²¹

Den skattemæssige egenkapital opgøres med udgangspunkt i den seneste aflagte årsrapport, og med afsæt i denne beregnes den indre værdi. Denne kapitaliseres med ovenstående faktor. Kapitaliseringsfaktoren 80 for indre værdi har været den samme altid. Hensigten med denne faktor var oprindeligt at tilnærme værdiansættelsen til, hvad der svarer til en likvidationssituation, hvor alle aktiver og passiver skulle realiseres. De resterende 20 % var derfor et estimat for evt. afviklingsomkostninger.²²

Gennemsnittet af de to beregninger (indtjeningsevne og indre værdi) er skattekursen. Såfremt der ikke er tale om et hovedaktionærselskab, indgår udbytte også, jf. ovenfor.

¹⁹ Værdiansættelser der foretages efter 1. januar 2008

²⁰ <http://www.skat.dk/SKAT.aspx?oID=1719966>

²¹ "Aktieoverdragelse til skattekursen", Michael Serup, TfS 2005, 51, afsnit 5.6.2"

²² "Aktieoverdragelse til skattekursen", Michael Serup, TfS 2005, 51, afsnit 4"

Såfremt kursen efter beregningsreglen for hovedaktionærer eller efter den almindelige beregningsregel er højere end den skattemæssige indre værdi, skal der beregnes en ny kurs efter den såkaldte modificerede regel. Denne indebærer, at de første 10 % af indtjeningsvnen multipliceres med kapitaliseringsfaktoren for "indtjeningsvne", mens de sidste 90 % multipliceres med kapitaliseringsfaktoren for den "modificerede regel".

7.1.2 Hansen A/S

Da vi i eksemplet Hansen A/S beskæftiger os med et hovedaktionærselskab, værdiansættes virksomheden uden at inddrage faktoren udbytte. Desuden er der ikke tillagt goodwill, da denne ikke er åbenbar jf. afsnit 7.2.5, hvor der efter 2000-10-cirkulæret ikke beregnes en goodwill.

Nedenfor har vi beregnet skattekursen i Hansen A/S efter reglerne i 1982-cirkulæret. Vi har som nævnt opgjort kursen med udgangspunkt i gennemsnittet af indtjeningsvne og skattemæssig indre værdi. Som det fremgår, opnås der en skattekurs på 1.599. Denne er lavere end den skattemæssige indre værdi, hvorfor den modificerede regel ikke skal benyttes.²³

Samlet kan værdien af Hansen A/S, derfor efter 1982-cirkulæret opgøres til 7.995 t.kr.

²³ "Aktieoverdragelse til skattekursen", Michael Serup, TfS 2005, 51, afsnit 5.6.3"

Tabel 2

Kapitaliseringsfaktorer				
Indtjeningsevne	8,50			
Indtjeningsevne, modificeret	4,25			
Udbytte	75,00			
Indre værdi	80,00			
Skattemæssig egenkapital				
Egenkapital regnskab	9.979.464			
Foreslået udbytte for regnskabsåret	-300.000			
Udskudt skat	-600.000			
Andre anlæg, driftsmateriel, regnskab	-575.193			
Bygninger, regnskab	-4.801.235			
Andre anlæg, driftsmidler, skat	654.339			
Debitorer regnskabsmæssigt	-6.695.884			
Debitorer, skattemæssigt	6.817.484			
Ejendomsværdi	7.400.000			
Skattemæssig egenkapital i alt	11.878.975			
	<i>Seneste</i>	<i>Andet sidste</i>	<i>Tredje sidste</i>	
	<i>regnskabsår:</i>	<i>regnskabsår:</i>	<i>regnskabsår:</i>	
Beregning af indtjeningsevnen	2007	2006	2005	
Aktiekapitalen	500.000	500.000	500.000	
Skattepligtig indkomst	753.175	669.120	1.704.200	
Skat af skattepligtig indkomst nedrundet til nærmeste 100	-172.275	-187.348	-477.176	
Nettooverskud efter skat	580.900	481.772	1.227.024	
Indtjeningsevnen pr. år. (Nettoovers./aktiekap. x 100)	116	96	245	
Indtjeningsevnen i gennemsnit x kapitaliseringsfaktor	1.297			
Beregning af aktiernes indre værdi				
Skattemæssig egenkapital	11.878.975			
Aktiekapital	500.000			
Kapitaliseringsfaktor i procent, jf. ovenfor	80			
Indre værdi (skattemæssig egenkapital/aktiekapital)	2.376			
Indre værdi x kapitaliseringsfaktor	1.901			
Skattekursen	1.599			
Værdiansættelsen (SKATTEKURS x aktiekapital / 100)	7.995.326			

7.2 2000-9-Cirkulæret

Som nævnt tidligere anvendes de vejledende anvisninger i 2000-9-cirkulæret ved overdragelser mellem interesseforbundne parter, der ikke er nærstående, og hvor der ikke kendes en handelsværdi. Cirkulæret skal derfor anvendes, hvis man eksempelvis ønsker at overdrage virksomheden til et kontrolleret selskab eller en nøglemedarbejder.

2000-9 cirkulæret beskriver værdiansættelsesmetoden således:

”Værdien af unoterede aktier og anparter fastsættes til handelsværdien. Kendes handelsværdien af den unoterede aktie ikke, fx fordi aktierne ikke har været omsat, eller fordi de stedfundne omstændigheder ikke anses som egnet som grundlag for skønnet over handelsværdien, kan vurderingen foretages med udgangspunkt i følgende hjælperegul, der er vejledende.”²⁴

Grundreglen i 2000-9 cirkulæret er, at der tages udgangspunkt i selskabets regnskabsmæssige indre værdi. Normalt skal der dog foretages enkelte korrektioner til nogle af aktiverne. Derfor vil dette afsnit have en kort gennemgang af cirkulærets grundlag for værdiansættelsen af de aktiver, hvor der er korrektioner i forhold til den regnskabsmæssige værdi.

Det skal samtidig pointeres, at den endelige beregnede værdi af aktierne kan fraviges i det omfang, man vurderer, at det er nødvendigt. Der kunne efter regnskabsafslutning for det seneste aflagte regnskab, eksempelvis være konstateret store gevinster eller tab eller lignede væsentlige forhold.

7.2.1 Goodwill og andre immaterielle aktiver

Til værdiansættelsen af goodwill og andre immaterielle aktiver har SKAT udarbejdet Cirkulære nr. 10 af 28. marts 2000. Dette cirkulære giver vejledende anvisninger til, hvorledes værdien af goodwill og andre immaterielle aktiver kan fastsættes. Især goodwill kan være

²⁴ TS-CIRK 2000-9, Indledning

svært at værdiansætte, da goodwill er noget uhåndgribeligt samt afhængigt af nogle ”bløde” værdier i virksomheden.

Efter 2000-10 cirkulæret skal der anvendes regnskabsdata fra de seneste 3 årsregnskaber til brug for værdiansættelsen. Resultaterne fra disse vægtes over for hinanden med resultatet af det seneste årsregnskab med den højeste vægt og det ældste med den laveste vægt. Hvis udviklingstendensen de sidste 3 år har været konstant enten stigende eller faldende, så korrigeres der desuden for denne.

Efterfølgende multipliceres aktiverne med kapitalafkastsatsen plus 3 % for herved at korrigere for aktivernes forrentning. Den samlede post der er fremkommet, kapitaliseres afslutningsvist med den beregnede kapitaliseringsfaktor.

7.2.2 Fast ejendom

Hvis selskabet har fast ejendom her i landet, benyttes den seneste offentlige ejendomsvurdering. Hvis der er udenlandske ejendomme, anvendes de bogførte værdier for disse.

7.2.3 Kapitalandele

Andele i datter- eller associerede selskaber skal værdiansættes efter reglerne i 2000-9 cirkulæret. I de tilfælde hvor det selskab, der skal værdiansættes, ejer andele i et andet selskab, er det derfor nødvendigt at lave den samme øvelse flere gange, bare med forskellige værdier.

Hvis der findes en handelsværdi, der er fastsat af en part, der ikke er interesseforbundet, vil denne dog kunne anvendes.

7.2.4 Udskudt skat

Den beregnede udskudte skat medtages under hensyntagen til de øvrige korrektioner. Den udskudte skat indregnes som et nettobeløb. Negativ udskudt skat kan kun indregnes til en kurs, der er under pari.

7.2.5 Hansen A/S

Vi har ligeledes værdiansat virksomheden Hansen A/S efter anvendelse af retningslinjerne i 2000-9-cirkulæret og 2000-10-cirkulæret. Den beregnede værdi af Hansen A/S kan samlet opgøres til t. kr. 11.678. Denne værdi svarer desuden til den korrigerede indre værdi, da der i Hansen A/S ikke beregnes en positiv goodwill efter beregningsreglerne.

I tabellen nedenfor ses den overordnede beregning af værdien af Hansen A/S efter 2000-9 – cirkulæret.

Tabel 3

Goodwill beregning - cirk. 2000-10:			
	3. sidste år	2. sidste år	Sidste år
Resultat	1.067.000	598.000	412.000
Reguleringer:			
Renteindtægter	(17.000)	(25.000)	(6.000)
Renteudgifter	255.000	317.000	303.000
Ekstraordinærer poster	-	-	-
Reguleret resultat	1.305.000	890.000	709.000
Vægtning	1	2	3
	1.305.000	1.780.000	2.127.000
Sum			5.212.000
Vægtet reguleret resultat (divideret med 6)			868.667
Udviklingstendens (2.127.000-1.305.000)/2			411.000
			1.279.667
Forrentning af aktiver 8% af 18.566.200			(1.485.296)
Rest til forrentning af goodwill			(205.629)
Kapitaliseringsfaktor 2 (13% over 5 år)			(411.259)
Den beregnede goodwillværdi bliver således			(410.000)
Indre værdi efter cirk. 2000-9:			
Egenkapital regnskab	9.979.464		
Foreslået udbytte for regnskabsåret	-300.000		
Bygninger, regnskab	-4.801.235		
Ejendomsværdi	7.400.000		
Goodwill	0		
Udskudt skat	-600.000 *		
Korrigeret indre værdi	11.678.229		
* Det er beregnet at den samlede udskudte skat efter opskrivning af ejendom og modregning af selskabets skatteaktiver kan opgøres til t.kr. 600.			

7.3 Vurdering

Overordnet viser modellerne altså en forskel i værdiansættelsen på ca. t.kr. 3.683, hvilket vurderes at være en relativ stor forskel. Forskellen fremkommer primært på baggrund af, at

1982-cirkulæret baserer sig på den skattemæssige egenkapital, mens 2000-9 cirkulæret baserer sig på den regnskabsmæssige egenkapital. Ligesom der ved 1982-cirkulæret indgår en generel faktor udstedt af SKAT i beregningen, mens 2000-cirkulæret inddrager udviklingstrend i form af goodwillberegning efter 2000-10-cirkulæret. Selvom der i Hansen A/S ikke beregnes en goodwill, er der stadig en markant forskel i værdiansættelserne, der derfor alene kan tilskrives kapitaliseringsfaktorerne udstedt af SKAT.

Begge cirkulærer vil dog stadig have relevans for denne afhandling, da 1982-cirkulæret skal bruges til brug for værdiansættelse af unoterede aktier, når overdragelsen sker indenfor gaveafgiftskredsen. Samtidig vil 2000-9-cirkulæret blive anvendt til værdiansættelse af unoterede aktier, når overdragelsen sker mellem interesseforbundne parter, der falder uden for den snævre gaveafgiftskreds. Dette vil derfor skulle anvendes ved overdragelse til nøglemedarbejder.

7.4 Delkonklusion

Vi har nu gennemgået og anvendt de regler, der er for værdiansættelse af en virksomhed i forbindelse med overdragelse af unoterede aktier til interesseforbundne parter, hvor der ikke kendes en handelsværdi. Der kan enten foretages værdiansættelse efter 1982-cirkulæret, der anvendes når der indgår et gaveelement eller der kan værdiansættes efter 2000-9-cirkulæret, der anvendes til de resterende.

Beregningsgrundlaget i 1982-cirkulæret er den skattemæssige egenkapital, mens det i 2000-9-cirkulæret er den regnskabsmæssige egenkapital. Det er den samme tendens, der forekommer, når man ser på metodernes måde at beregne indtjeningsevnen. Det er i begge tilfælde historiske tal, der benyttes i beregningerne. Dog er der den forskel, at 1982-cirkulæret baserer sig på resultatet efter skat for de seneste 3 år, mens 2000-9 cirkulæret anvender resultaterne før skat for de seneste 3 år. I 1982-cirkulæret skal indtjeningsevnen efterfølgende ganges med en faktor, der er givet af SKAT. Det er derfor en generel sats, og ikke noget der kommer fra den pågældende virksomhed.

Samtidig kan opgørelsen efter 2000-9-cirkulæret i kraft af goodwill-beregningen efter 2000-10-cirkulæret baseres på den udviklingstrend, der har været i den pågældende virksomhed. Resultaterne har i den forbindelse ikke lige stor indflydelse, da resultaterne for de seneste 3 år

vægtes, hvor det nyeste vægtes højest. Endelig isolerer 2000-9-cirkulæret driftens indtjeningsevne ved at fratrække forrentningen af aktiverne.

Man kan derfor kort sammenfatte, at 1982-cirkulæret baserer værdiansættelsen på historiske data uden at tage hensyn til den fremtidige indtjeningsevne, ligesom der anvendes fastsatte kapitaliseringsfaktorer, hvorimod 2000-9-cirkulæret inddiskonterer virksomhedens udviklingsretning og dermed indirekte mulighederne for fremtidig indtjening.

Det betyder for Hansen A/S' vedkommende, at der er stor forskel på værdien af virksomheden, når begge beregningsmodeller sammenlignes og bruges ved værdiansættelsen. Den beregnede værdi efter 1982-cirkulæret har vi opgjort til t.kr. 7.995, mens værdien efter 2000-9-cirkulæret er beregnet til t.kr. 11.678.

8 Omstruktureringsmodeller

Vi vil i dette kapitel belyse de enkelte omstruktureringsmodeller, som vi finder relevante i forhold til generationsskifte og i forhold til Hansen A/S.

Vi vil indledningsvis gennemgå lovgivningen i forhold til de rene og simple generationsskiftmodeller. Disse udløser ofte en betalbar skat eller afgift, men er relevante for forståelsen af planlægning og omstrukturering, således der opnås en skatteudskydelse og/ eller –besparelse.

De enkelte omstruktureringsmodeller vil efterfølgende blive gennemgået i forhold til lovgrundlag, betingelser samt en inddragelse af Hansen A/S og endelig en vurdering af modellen som helhed. Modellerne kan sammenkobles og benyttes i såkaldte kombinationsmodeller, men vi ønsker i vores gennemgang at skabe et overblik, hvorfor modellerne kun gennemgås og analyseres enkeltvis.

8.1 Skattepligtigt salg af aktier

Salg af aktier er som oftest den første tilgængelige mulighed som fremkommer, når de mulige alternativer for generationsskifte gennemgås. Hovedaktionærens salg af aktier behandles efter reglerne i aktieavancebeskatningsloven, som vi gennemgik i afsnit 6.1.1.

Salg af aktier kan ofte vise sig at være en dyr løsning, da virksomhedens værdi sandsynligvis er steget meget over ejertiden, og der dermed udløses en større aktieavance. Det er dog sådan, at de fleste generationsskiftmodeller ender med salg af aktier i én eller anden form, men som det fremgår af de følgende afsnit, vil der være flere modeller, der kan minimere hovedaktionærens skat.

Det skal samtidig nævnes, at der altid foreligger den mulighed at sælge aktiviteten frem for aktierne. Dette ville udløse almindelig avancebeskatning af selskabets aktiver, hvor skatten i stedet afregnes af selskabet frem for aktionæren. Ved et salg af aktiviteten frem for aktierne kan parterne selv afgøre, hvilke aktiver og passiver der overdrages. Der er ikke noget grenkrav, som der eksempelvis er ved skattefri tilførsel af aktiver, som vi kommer ind på senere. Selskabet skal som overdrager afregne en evt. avanceskat af de enkelte solgte aktiver i forhold til anskaffelsessum og salgssum.

8.1.1 Hansen A/S

Såfremt Jens Hansen sælger aktierne i Hansen A/S til Peter Hansen eller Svend Jensen, vil det medføre avancebeskatning i afståelsesåret.

Salget af aktierne i Hansen A/S til parter inden for den snævre gaveafgiftskreds herunder sønnen, skal som tidligere omtalt opgøres til handelsværdien efter 1982-cirkulæret, jf. afsnit 7.1. Modsat skal et salg til medarbejderen opgøres til værdien efter 2000-9-cirkulæret. Derfor har vi opgjort den skattemæssige avance med udgangspunkt i begge cirkulæres værdiansættelser. I beregningen antages det, at Jens Hansens hustru ikke har nogen form for aktieindkomst/tab, hvorfor beløbsgrænsen kan fordobles.

Tabel 4

	1982-cirkulæret	2000-9-cirkulæret
Værdien af aktierne ved overdragelsen		
Aktiernes værdi	7.995.326	11.678.229
Anskaffelsessum	500.000	500.000
Fortjeneste	7.495.326	11.178.229
Ejertidsnedslag (1% i 10 år = 10%)	749.533	1.117.823
Beskatningsgrundlag	6.745.793	10.060.406
Overgangssaldo		
Aktiernes indre værdi pr. 31.12.06 jf. årsrapport	9.867.107	9.867.107
Anskaffelsessum	500.000	500.000
	9.367.107	9.367.107
Aktieavancebeskatningen		
Laveste trin 28% af 93.400 *	26.152	26.152
Mellemste trin 43 %	2.860.529	3.987.694
Øverste trin 45% af restbeløbet	-	311.985
Samlet beskatning	2.886.681	4.325.831
Fortjeneste efter skat	5.108.645	7.352.398
* (2008 niveau på baggrund af årsrapport for 2007)		

Som det fremgår af beregningen, vil det for Jens Hansen ved et salg af Hansen A/S til Peter Hansen medføre en beskatning på t.kr. 2.887 og et samlet nettoprovenu efter skat på t.kr. 5.109.

Modsat ville det efter 2000-9-cirkulæret udløse en skat på t.kr. 4.326 og et kontant provenu på kr. 7.353 ved salg af hele virksomheden til Svend Jensen. Jens Hansen ville altså opnå en større kapital til sig selv, men han ville samtidig skulle indbetale t.kr. 1.439 mere til SKAT.

Samtidig skal det pointeres, at både Peter Hansen og Svend Jensen ved køb af den fulde aktiekapital i Hansen A/S skal løfte en ikke uvæsentlig finansieringsbyrde. Selvom begge er i besiddelse af kontante formuer, skal de begge ud og lånefinansiere en stor del af købet. Dette ville yderligere medføre, at køberne løbende skal afregne ydelser vedrørende denne finansiering. Efterfølgende vil både Peter Hansen og Svend Jensen derfor være afhængige af større lønudbetalinger og/eller udbytteudlodninger fra Hansen A/S.

Såfremt vi samtidig vælger at se på driftsregnskabet i Hansen A/S for de sidste par regnskabsår, har de opnået mellem 500 t.kr. og 1 mio. kr. i resultat før skat. Alt efter købernes behov for ekstern finansiering, herunder rente- og afdragsprofil, kan det derfor fremhæves, at det for selskabet vil være uheldigt på denne vis indirekte at bidrage til en større andel af finansieringen af købet.

Det skal dog påpeges at Svend Jensen har muligheden for at foretage købet via et nystiftet selskabs til værdien efter 2000-9-cirkulæret, hvilket evt. kan minimere rentebyrden, da selskaber generelt har bedre rentevilkår. Modsat kan Peter Hansen ikke foretages købet til værdien efter 1982-cirkulæret via nystiftet selskab, da juridiske personer efter cirkulærets anvisninger ikke kan være nærtstående.

8.1.2 Vurdering

Vi har nu gennemgået, hvilken konsekvens et skattepligtigt salg af aktierne i Hansen A/S ville have. Afregningen af skat ville lyde på enten t.kr. 2.887 eller t.kr. 4.326 ved salg af alle aktierne, og skatten vil forfalde med det samme.

Samtidig vil køber skulle finansiere hele købesummen og vil ikke opnå nogen skattefordel. Modellen syntes derfor isoleret set hverken for overdrager eller erhverver at være optimal.

8.2 Succession i levende live

Da vi i afsnit 6.3 har gennemgået reglerne for succession, vil vi i dette afsnit hovedsaglig se på mulighederne for overdragelse med succession i forhold til Hansen A/S.

8.2.1 Hansen A/S

Hansen A/S er som tidligere beskrevet et handelsselskab, der er personligt ejet af en enkelt person, stifteren Jens Hansen. Det betyder, at betingelserne for selve virksomheden er opfyldt, da der ikke er tale om passiv investeringsvirksomhed. Hverken indtægter eller aktiver vedrørende investeringsvirksomhed overstiger 75 %.

Jens Hansens aktiebeholdning opfylder ligeledes betingelsen om at være hovedaktionæraktier, da Jens Hansen inden for de sidste 5 år har ejet mere end 25 % af aktierne i Hansen A/S.

Den sidste betingelse, der skal opfyldes, er derfor, at der som minimum overdrages 1 % af stemmerne i selskabet. Dette krav burde derfor ikke være et problem at opfylde. Såfremt Jens Hansen vælger, at lade både sønnen og medarbejderen succedere, så er det tilmed ikke et krav, at de overtager 1 % af stemmerne hver. Det er således den samlede overdragede aktieandel, der skal udgøre minimum 1 %.

Værdiansættelsen i forbindelse med overdragelse med succession er ligesom overdragelse uden succession afhængig af, hvorvidt der er tale om overdragelse med et gaveelement og/eller om overdragelsen sker mod vederlag.

8.2.1.1 Overdragelse mod vederlag

Hvis Jens Hansen vælger at overdrage aktier i Hansen A/S med succession mod vederlag, skal der foretages den samme værdiansættelse i forhold til handelsværdi, som hvis overdragelsen skete uden succession. Handelsværdien er dog forskellig, alt efter om der sælges til nærtstående eller ej, jf kapitel 7.

Såfremt Jens Hansen vælger at overdrage aktierne med succession, opnår han den primære fordel, at blive fritaget for at betale skat af sin gevinst på aktierne. Dette skyldes, at erhververen overtager Jens Hansens anskaffelsessum og anskaffelsestidspunkt på aktierne og dermed skatteforpligtelsen.²⁵ Ydermere er der den fordel, at erhververen ikke skal fremskaffe den samme likviditet til afregning af aktierne, da værdien af aktierne falder med skatteforpligtelsen.

Hvis Jens Hansen sælger alle sine aktier til sønnen, der anses som nærtstående, vil værdien af aktierne være t.kr. 7.995 og skatteforpligtelsen være t.kr. 2.887²⁶.

Hvis der på baggrund af disse værdier foretages overdragelse med succession, så slipper Jens Hansen for at betale denne skat. Den overdrages i stedet til sønnen, der på tidspunktet, hvor han evt. sælger aktierne, skal opføre en avance på baggrund af Jens Hansens oprindelige anskaffelsessum. Der vil derfor helt naturligt være basis for at reducere vederlaget i forbindelse med overdragelsen. Det er i den forbindelse op til forhandling mellem parterne, hvorvidt reduktionen skal være lig hele skatteforpligtelsen, eller om denne skal reguleres på baggrund af en tilbagediskontering af forpligtelsen eller lignende.

I dette eksempel har vi valgt, at det er hele skatteforpligtelsen, der korrigeres for i vederlaget for aktierne. Det har som udgangspunkt ikke nogen betydning for Jens Hansen, om han i vederlag får t.kr. 7.995 og heraf betaler t.kr. 2.887 i skat og dermed opnår en fortjeneste på t.kr. 5.108, eller om han overdrager til sønnen med succession reduceret for skatteforpligtelsen og dermed opnår et vederlag lig fortjeneste på t.kr. 5.108.

For sønnen derimod er der en stor forskel, da han her og nu skal fremskaffe mindre likviditet og dermed fremmedfinansiering til købet af aktierne. I stedet for at investere t.kr. 7.995 kan han ved hjælp af successionen og modregningen af skatteforpligtelsen nøjes med at skulle investere t.kr. 5.108.

²⁵ Generationsskifte, Søren Halling-Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen, side 85

²⁶ Jf. beregninger i afsnit 8.1.1

I overdragelser som denne, hvor overdragelsen sker til en nærtstående, vil skattemyndighederne dog ikke acceptere, at der foretages reduktion af den beregnede værdi med skatteforpligtelsen. Der skal derfor ved overdragelse til nærtstående foretages en gaveafgiftsberegning af den reduktion, der foretages i overdragelsessummen for den nære medarbejder. Der er ved en landsskatteretskendelse²⁷ fra 2008 konstateret, at der kan opnås fuld reduktion af skatteforpligtelsen. Der er dog i den efterfølgende vurdering af domsafsigelsen set en vis tvetydighed, da enkelte anfører, at der både kan opnås fradrag for forpligtelsen samt en passivpost, hvorfor der principielt kan opnås dobbeltfradrag.

Såfremt det stadig antages, at Peter Hansen skal afregne gaveafgift af værdien af den for faderen beregnede skatteforpligtelse, betyder det, at han skal betale t.kr. 202 i gaveafgift. Denne afgift skal dermed afregnes udover t.kr. 5.108, der skal betales til Jens Hansen for at overtage aktierne med succession. Det er dog muligt for faderen at afregne gaveafgiften på vegne af Peter Hansen. Dette medfører i øvrigt ikke yderligere gaveafgiftsberegning. Beregning af passivpost og gaveafgift er foretaget nedenfor i tabel 5.

Tabel 5

Beregning af passivpost 22 % af beskatningsgrundlag		Beregning gaveafgift succession	
Værdien af aktierne ved overdragelsen		Gaven = faderens skatteforpligtelse	
Gavens værdi	7.995.326	Gavens værdi	2.886.681
Anskaffelsessum	500.000	Bundgrænse	(56.800)
	7.495.326	Passivpost	(1.484.075)
		Gaveafgiftsgrundlag	1.345.806
Ejertidsnedslag (1% i 10 år = 10%)	749.533		
Beskatningsgrundlag	6.745.793	Gaveafgift 15 %	<u>201.871</u>
Passivpost	<u>1.484.075</u>		

Den samlede investering for Peter Hansen ved køb af aktierne i Hansen A/S med succession vil derfor blive t.kr. 5.310, såfremt han selv afregner gaveafgiften.

²⁷ SKM 2008.876

Hvis det derimod er medarbejderen Svend Jensen, der skal købe aktierne i Hansen A/S, så skal værdiansættelsen stadig foretages til handelsværdi, men denne skal nu opgøres efter 2000-9-cirkulæret. Denne værdi har vi jf. afsnit 7.2.5 opgjort til at være forskellig fra værdien, som sønnen Peter Hansen kan succedere med udgangspunkt i.

Den beregnede værdi for Svend Jensen vil være t.kr. 11.678. Som nævnt har Svend Jensen dog også mulighed for at overtage aktierne med succession. I lighed med overdragelsen mellem Jens Hansen og Peter Hansen bør der også ved overdragelse med succession mellem Jens Hansen og Svend Jensen, foretages reduktion af overdragelsessummen. Der skal naturligvis foretages reelle forhandlinger mellem parterne om en rimelig reduktion. Vi har dog som ved sønnen valgt at foretage en reduktion svarende til hele skatteforpligtelsen på t.kr. 4.326²⁸.

Investeringen for Svend Jensen vil dermed være t.kr. 7.352. I modsætning til Peter Hansen skal der ikke i forbindelse med Svend Jensens overtagelse foretages gaveafgiftsberegning af reduktionen i overdragelsessummen, da han ikke er nærtstående til Jens Hansen.

8.2.1.2 Overdragelse som gave

Jens Hansen kan også vælge at overdrage aktierne som en gave. Det kan ske til både Peter Hansen og Svend Jensen. Der er dog væsentlig forskel i den skatte- og afgiftsmæssige behandling af gaven for de to modtagere. Der er ingen forskel for Jens Hansen.

Til at eksemplificere konsekvenserne for alle parter i en overdragelse som gave vil vi tage udgangspunkt i hele selskabet. I det konkrete tilfælde vil det ikke være sandsynligt, at Jens Hansen overdrager alle aktierne til hverken den ene eller den anden eller begge i en kombination uden at modtage et vederlag. Det er således den oparbejdede egenkapital i Hansen A/S, der primært skal finansiere hans pension.

²⁸ Jf. beregninger i afsnit 8.1.1

Hvis Peter Hansen overtager aktierne som en gave, skal der foretages en gaveafgiftsberegning på baggrund af handelsværdien. Denne handelsværdi er t.kr. 7.995²⁹. Efter regulering for passivposten og bundfradraget så bliver afgiftsberegningsgrundlaget t.kr. 6.454, og afgiften er 15 % heraf lig t.kr. 968.

Tabel 6

Beregning af passivpost 22 % af beskatningsgrundlag		Opgørelse gaveafgift Peter Hansen	
Værdien af aktierne ved overdragelsen		Værdien af aktierne ved overdragelsen	
Gavens værdi	7.995.326	Gavens værdi	7.995.326
Anskaffelsessum	500.000	Bundgrænse	(56.800)
	7.495.326	Passivpost	(1.484.075)
		Gave afgifts grundlag	6.454.451
Ejertidsnedslag (1% i 10 år = 10%)	749.533		
Beskatningsgrundlag	6.745.793	Gaveafgift 15 %	<u>968.168</u>
Passivpost	<u>1.484.075</u>		

Det betyder, at Peter Hansen overtager aktierne i Hansen A/S som en gave, værdi t.kr. 7.995, mod at betale en gaveafgift på t.kr. 968. Derudover overtager Peter Hansen dog også skatteforpligtelsen på potentielt t.kr. 2.887, da han har succederet i Jens Hansens skattemæssige stilling, hvad angår ejerskabet af aktierne i Hansen A/S. I dette eksempel hvor Peter Hansen overtager alle aktierne som gave uden at betale vederlag, kan det påpeges, at Jens Hansen ikke bør afregne gaveafgiften for sønnen, da han som bekendt ikke modtager et provenu.

Hvis Jens Hansen vælger at give aktierne i Hansen A/S til Svend Jensen som en gave, skal der ikke betales gaveafgift, da Svend Jensen ikke er nærtstående til Jens Hansen. Derimod skal Svend Jensen som beskrevet i afsnit 6.4.2 beskattes af gaven efter SL § 4, hvorfor gaven indgår i Svend Jensens personlige indkomst.

²⁹ Jf. beregninger i afsnit 8.1.1

Svend Jensen skal beskattes med op til 59 % af værdien af den gave, han modtager.³⁰ Handelsværdien af Hansen A/S er mellem Jens Hansen og Svend Jensen opgjort til t.kr. 11.678. Denne værdi kan, som nævnt ovenfor, reduceres med skatteforpligtelsen. Dette medfører en positiv personlig indkomst på t.kr. 7.352, hvilket medfører en skatteudgift for Svend Jensen på op til t.kr. 4.338.

Tabel 7

Skatteberegning Svend Jensen	
Værdien af aktierne ved overdragelsen	
Salgssum	11.678.229
Skatteforpligtelse Jens Hansen	(4.325.831)
Personlig indkomst Svend Jensen	7.352.398
Beskatning med op til 59 %	<u>4.337.915</u>

Derudover overtager han også Jens Hansens skattepligtige stilling, for så vidt angår anskaffelsessum og anskaffelsestidspunkt, hvilket vil sige en latent skatteforpligtigelse på potentielt t.kr. 4.326. Sker gaveoverdragelsen som en gave med succession, kommer der intet til beskatning hos Jens Hansen, men han modtager omvendt heller ikke et vederlag for sine aktier. Det skal for god ordens skyld tilføjes, at det sjældent er set i praksis at medarbejderen overtager aktierne via en gave fra erhverver.

Jens Hansen har også mulighed for at kombinere ovenstående eksempler, således der gives gave til både Peter Hansen og Svend Jensen.

Afslutningsvis bør det fremhæves, at det formentlig er sjældent i praksis, at hele aktiebeholdningen afgives som gave. Det mest sandsynlige scenarie vil være, at der indledningsvis afgives en mindre andel af aktierne til Peter Hansen, mens Svend Jensen må købe den andel, han skal overtage. Efterfølgende kan overtagelsen komme i etaper, hvor Peter

³⁰ "Samlet skat øvre grænse, jf. PSL § 19, stk. 1 vedr. skrå skatteloft på 59 %

Hansen og Svend Jensen løbende køber yderligere andele af Jens Hansens aktiebeholdning. Hvis erhververne ønsker at overtage med succession, skal det blot pointeres, at der minimum skal overdrages 1 % af stemmerne.

8.2.2 Vurdering

Det er vores vurdering, at man i et generationsskifte bør overveje muligheden for at overdrage med succession. Det medfører således en mindre anskaffelsessum for den eller dem, der skal overtage, og der udløses derved også et mindre finansieringsbehov. Omvendt kan man fra overdragerens side anføre, at en overdragelse med succession ikke bør medføre et mindre nettoprovenu end overdragelsen uden succession.

Overordnet mener vi dog, at der som udgangspunkt ikke bør succederes i de tilfælde, hvor erhververne har likviditeten til at finansiere en overtagelse. Herved kommer de ikke til at bære på overdragerens skattebyrde, men omvendt udløses for overdragere en skat til myndighederne, der skal afregnes her og nu. Der bør ligeledes ikke foretages overdragelse med succession, såfremt erhververne har en forventning om at sælge inden en kort tidshorisont, da skatteforpligtelsen derved udløses. For sønnen vil dette medføre en merbetaling i afgift og skat, da han ved afregning af gaveafgift kun fik fradrag for ca. 50 % af den udskudte skat via passivposten. Ved efterfølgende salg vil den fulde skatteforpligtelse i forhold til salgsprisen derudover forfalde til betaling.

8.3 Etablering af holdingselskab

Formålet med etablering af en holdingstruktur vil typisk være at give aktionæren fornuftige betingelser for risikoafdækning og eventuel mulighed for investering i nye aktiviteter via en anden juridisk enhed. Desuden vil det næsten altid også ved den rette planlægning være relevant i forhold til et generationsskifte. En af de væsentlige fordele ved dette er som nævnt i afsnit 6.1.2.2, at aktier efter 3 års ejertid kan sælges skattefrit. Det kræver dog en god planlægning og ofte en længere tidshorisont.

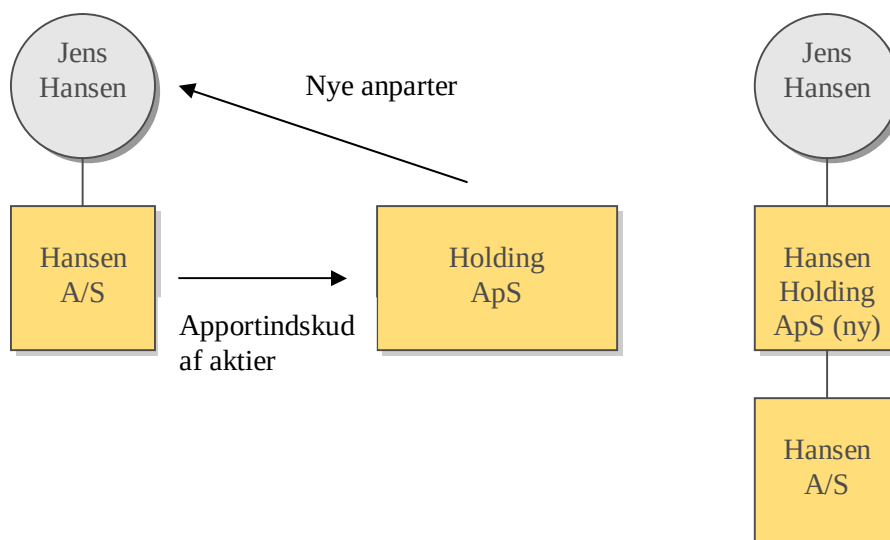
En anden vigtig parameter vil være at slanke driftsselskabet, således overskydende kapital føres op til holdingselskabet. Dette kan, såfremt SEL § 13 er opfyldt, ske ved udlodning af skattefrit udbytte. Det er også en mulighed, at driftsselskabet besidder nogle aktiver, der ikke relaterer sig til den primære drift. Det kunne være værdipapirer, likvider eller øvrige

omsætningsaktiver. Disse aktiver kan udloddes i årene op til generationsskiftet, hvorved driftsselskabet slankes og dermed bliver billigere at overtage.

Holding-strukturen kan i princippet etableres ved to måder.

- 1) Aktierne i driftsselskabet kan sælges til et andet selskab, hvilket dog vil udløse avancebeskatning hos aktionæren, hvilket ofte ikke vil være ønskeligt.
- 2) Den mest anvendte form for etablering af holdingstruktur er derfor ved en såkaldt aktieombytning. Dette sker ved, at aktierne i det eksisterende driftsselskab ombyttes med aktier i et eksisterende eller et til formålet nystiftet selskab, som herved bliver holdingselskab.

Figur 2

8.3.1 Lovgrundlag

Reglerne for skattefri aktieombytning findes i ABL § 36 omhandlende aktieombytning med tilladelse og tilsvarende ABL § 36A omhandlende aktieombytninger uden tilladelse. Den skattefrie aktieombytning medfører, at der for aktionæren sker skatemæssig succession. I omstruktureringer med tilladelse anses aktierne, der vederlægges ved aktieombytningen, således for anskaffet til samme pris på samme tidspunkt og med samme hensigt som de afståede aktier i det eksisterende selskab. Det erhvervende selskab, holdingselskabet, anses derimod for at have erhvervet aktierne i det eksisterende selskab til handelsværdien på dagen for aktieombytningen. Der henvises til kapitel 7 vedrørende opgørelse af selskabets

handelsværdi ved handel mellem interesse-forbundne parter. Her er det samtidig 2000-9-cirkulæret, der skal benyttes, da der mellem selskaber ikke kan handles og overdrages værdier i form af et gaveelement.

Den typiske model er at stifte et nyt aktie- eller anpartsselskab med aktierne fra driftsselskabet som apportindskud. Der opnås herved den ønskede struktur uden at udløse skat, ligesom det foretages uden ekstra finansiering. Stiftelse med apportindskud sker efter ASL § 6.

Efter ASL § 6a og 6b skal der i forbindelse med stiftelse med apportindskud udarbejdes vurderingsberetning, der beskriver indskuddet og driftsselskabets værdi. Denne skal forsynes med erklæring fra revisor, der tilsikrer, at aktierne mindst udgør en værdi på størrelse med den ansvarlige kapital i holdingselskabet. Vurderingsberetningen skal senest foreligge ved aktieombytningens gennemførelse, men må dog tidligst være dateret 4 uger før.

Den skattefrie aktieombytning kan som nævnt foretages med og uden tilladelse fra skattemyndighederne. Reglerne blev senest ændret med Lov nr. 343 den 18/4 2007. Tidligere kunne der kun foretages ombytning med tilladelse fra SKAT. Der skal altid i ansøgningen begrundes, hvorfor der ønskes en aktieombytning. Ansøgningen skal for at opnå tilladelse begrundes i f.eks. risikoafdækning, individuel udlodnings- og investeringspolitik eller generationsskifte. SKAT vælger altid at underkende aktieombytningen, såfremt denne er begrundet i, eller der er formodning om skatteundgåelse eller skatteudskydelse³¹. Før den seneste lovændring viste praksis ofte, at der ikke var nogen konsekvens og kontinuitet i myndighedernes godkendelse af ansøgningerne, hvorfor mange selskabsejere og disses rådgivere ofte var frustrerede.

8.3.2 Betingelser

Der er både en række objektive og en række subjektive betingelser, der skal opfyldes, for at aktieombytningen kan godkendes og ikke bliver skattepligtig. Desuden er der skærpede betingelser for aktieombytning, såfremt der ikke søges om tilladelse.

³¹ Ligningsvejledning S.G.18.5.2

Reglerne om skattefri aktieombytning findes, jf. ovenfor i ABL § 36 og tilsvarende ABL § 36A.

8.3.2.1 Objektive betingelser

De objektive betingelser indebærer bl.a., at aktierne skal være omfattet af ABL § 1. Der er desuden krav om, at det erhvervende selskab skal opnå flertallet af stemmer i forbindelse med aktieombytningen. Vederlaget skal ydes i aktier og evt. en kontant udligningssum. Desuden må ombytningsperioden maksimalt andrage 6 måneder fra ombytningsdagen, ligesom aktieombytningen ikke kan foretages med tilbagevirkende kraft men kun på aftaledatoen.³²

8.3.2.2 Subjektive betingelser

De subjektive betingelser kræver, at der ved ansøgning om tilladelse hos SKAT, skal foreligge en forretningsmæssig begrundelse for aktieombytningen. Som tidligere nævnt kunne denne være risikoafdækning, individuel udlodningspolitik og/eller generationsskifte. Overordnet lægges der vægt på, at ansøgningen er forretningsmæssigt begrundet i selskabets forhold og ikke aktionærens forhold. Samtidig kan SKAT til enhver tid nægte tilladelse, såfremt der er mistanke om skatteunddragelse eller skatteundgåelse.

Når SKAT giver tilladelse til skattefri aktieombytning, er det ofte med vilkår om, at aktierne, der var omfattet af ombytningen, kun må sælges inden for en periode på 3 år, såfremt der foretages anmeldelse heraf til SKAT. Aktierne anses af holdingselskabet som anskaffet på ombytningsdagen og til handelsværdien på ombytningstidspunktet. Såfremt aktierne i driftsselskabet kort tid efter ombytningen frasælges, ville der sandsynligvis kun opstå en mindre avance, da handelsværdien stort set ville være den samme. Alternativt vælger SKAT i tilladelsen at stille betingelser om, at væsentlige ændringer til de anviste forudsætninger for tilladelsen inden for en periode på 3 år efter ombytningen, skal anmeldes til SKAT forud for ændringen. Såfremt selskaberne ikke opretholder de ovenstående krav, medfører det, at den oprindelige tilladelse ikke kan opretholdes og aktieombytningen i stedet bliver skattepligtig.

³² Ligningsvejledning S.G.18.5.2

8.3.2.3 Skattefri aktieombytning uden tilladelse

Fra den 1. juli 2007 blev det muligt at gennemføre en skattefri aktieombytning uden tilladelse. For at undgå misbrug af reglerne har SKAT i ABL § 36 A indført nogle værnsregler. Disse skærpede krav skal sikre, at de samme hensyn, som SKAT tidligere og i dag varetager igennem deres tilladelsespraksis, også overholdes efter det nye regelsæt.

Den mest betydningsfulde værnsregel er, at der ikke kan udloddes skattefrit udbytte ud over andelen af de årlige regnskabsmæssige resultater de første tre år efter ombytningen og samlet maksimeret til det akkumulerede overskud i den 3-årige periode. Dette skyldes, at lovgiver vil undgå, at selskabsdeltagerne skattefrit tømmer selskabet for kapital i perioden, hvor et modsvarende salg havde været skattepligtigt.

I aktieombytninger uden tilladelse anses anskaffelsessummen i det oprindelige driftsselskab for anskaffet på ombytningsdagen til den oprindelige anskaffelsessum, jf. ABL § 36A, stk. 5. Driftsselskabet vil derimod i tilfælde med tilladelse være anset for anskaffet på ombytningsdagen til handelsværdi, jf. ABL § 36. I forlængelse af denne regel kan nævnes, at evt. fremførte aktietab mistes ved aktieombytning uden tilladelse, hvorfor det ikke er muligt at modregne disse i den skattepligtige avance, der måtte komme ved et salg.

SKAT skal senest samtidig med indlevering af selvangivelsen for året, hvor aktieombytningen er gennemført, have oplysning om deltagelsen i en skattefri aktieombytning. Der skal stadig udarbejdes de samme selskabsretlige dokumenter til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

8.3.2.4 Praksis

Inden lovændringerne, der nu tillader aktieombytning uden tilladelse, har der i praksis været en høj grad af usikkerhed og til dels inkonsekvens i SKAT's vurdering af ansøgningerne. Vurderingen af ansøgningerne skulle derimod nu være mere ensrettet, og det vurderes at være nemmere at opnå tilladelse til aktieombytning³³. Samtidig har SKAT også mødt modstand i flere sager, hvor de ikke har givet tilladelse til skattefrie omstruktureringer. Som eksempel herpå ses bl.a. SKM 2007.806 LSR, hvor SKAT afslog ansøgning om først en skattefri

³³ Up2Date, "Aktieombytning – Omstrukturering", side 3, Asger Høj skattechef hos Beierholm

aktieombytning og efterfølgende ophørsspaltning. I henhold til Landsskatterettens afgørelse var der ikke tilstrækkelig grundlag for at fastslå, at skatteundgåelse var hovedformålet. Omvendt mente Skatteministeriet, at omstruktureringen uden en tilladelse ville medføre, at selskabsdeltagerne ikke kunne muliggøre deres generationsskifte mm.

Samlet kan det derfor vurderes, at lovændringerne med L 343 har åbnet op for større ensartethed i SKAT's vurdering af ansøgninger om skattefrie omstruktureringer, og flere vil fremover givetvis få tilladelse. Dette skal samtidig ses i lyset af, at selskaberne nu med de rette betingelser kan vælge at foretage omstruktureringen uden tilladelse, hvilket dog medfører nogle værnsregler, der skal følges.

8.3.3 Hansen A/S

Da Jens Hansen ejer selskabet personligt kunne det umiddelbart være en fordel at aktieombytte, således der opnås en holdingstruktur. Efter 3 år ville Jens Hansens holdingselskab kunne sælge aktierne i driftsselskabet, uden dette ville udløse skat. Såfremt Jens Hansen havde solgt aktierne som privatperson før aktieombytningen, ville han blive realisationsbeskattet efter reglerne i ABL, jf. afsnit 8.1. I holdingstrukturen ville der efter det skattefrie salg af driftsselskabet først ske realisationsbeskatning den dag, Jens Hansen enten solgte eller likviderede holdingselskabet. I et tænkt eksempel hvor der ikke efter salget var yderligere værditilvækst og løbende udlodninger, ville skattebetalingen ende på samme niveau, men der ville isoleret set opstå en rentefordel af skattebetalingen. Desuden ville det være ulogisk ikke at benytte sig af løbende udbytte til lav beskatning, ligesom det også måtte være muligt at forrente kapitalen i holdingselskabet løbende.

I forhold til et generationsskifte vil aktieombytning som model uden at inddrage øvrige modeller lægge op til, at aktierne efter de 3 år skulle sælges til sønnen Peter Hansen eller medarbejderen Svend Jensen. I dette tilfælde ville det være i alles interesse at slanke selskabet inden da, hvorfor ikke driftsrelaterede aktiver kunne realiseres og udloddes til holdingselskabet skattefrit. Den kommende ejer vil derfor have nemmere ved at løfte finansieringen end hvis driftsselskabet ikke slankes. Endelig vil Jens Hansen på den baggrund stå tilbage med et holdingselskab, der er i besiddelse af væsentlige likvider, som løbende kan udloddes til Jens Hansen til udbyttebeskatning.

8.3.4 Vurdering

Det er vores vurdering på baggrund af ovenstående gennemgang, at etableringen af et holdingselskab i forbindelse med et generationsskifte vil være fordelagtig. Det skal dog nævnes, at denne model kræver ejerskab i minimum 3 år efter omstruktureringen, da fordelene ved at sælge aktierne i driftsselskabet ellers mistes og i stedet bliver skattepligtig.

Modellen giver ligeledes overdrageren mulighed for at slanke driftsselskabet via eksempelvis at udlodde skattefrit udbytte. Selskabet bliver på den baggrund billigere at erhverve for den nye ejer.

8.4 Tilførsel af aktiver

På samme måde som etablering af et holdingselskab kan det i et generationsskifte være en fordel at anvende modellen tilførsel af aktiver. Modellen indebærer, at der tilføres hele eller en del af virksomheden fra et eksisterende driftsselskab over i et nyt driftsselskab. Vederlaget herfor er aktier i den modtagne virksomhed. På denne måde er der en mulighed for, at eventuel overskydende kapital eller ikke-driftsrelaterede aktiver bliver i det eksisterende selskab, der fremover kan fungere som holdingselskab. Tilførsel af aktiver vil som oftest kun være relevant, såfremt det kan ske skattefrit. Dette skyldes, at der i selskaber med eksempelvis ejendomme og oparbejdet goodwill ofte vil være en latent skatteforpligtelse for selskabet. Denne kan udskydes ved at foretage tilførslen af aktiver skattefrit.

Skattepligtig tilførsel af aktiver er som udgangspunkt relevant, såfremt der ikke er en latent skatteforpligtelse at udskyde. I disse tilfælde vil det være unødvendigt at anvende den skattefrie omstrukturingsmodel, da der herved opstår visse krav fra lovgivning samt SKAT til selskabsdeltagernes ageren. Tilsvarende er der ved en skattepligtig overdragelse af aktiviteten ikke noget grenkrav til selvstændig aktivitet, hvorfor det er op til parterne at forhandle om aktiverne og passiverne.

Som nævnt kan det være relevant blot at udskille en del af virksomheden. Specielt i de tilfælde, hvor der er forskellige aktiviteter med forskellige risici, kan det være hensigtsmæssigt at udskille aktiviteterne i særskilte selskaber. Som anført vil denne disposition som udgangspunkt udløse afståelsesbeskatning i det indskydende selskab, eftersom der er tale om salg af aktiver. Forudsat at reglerne fra fusionsskatteloven tilførsel af

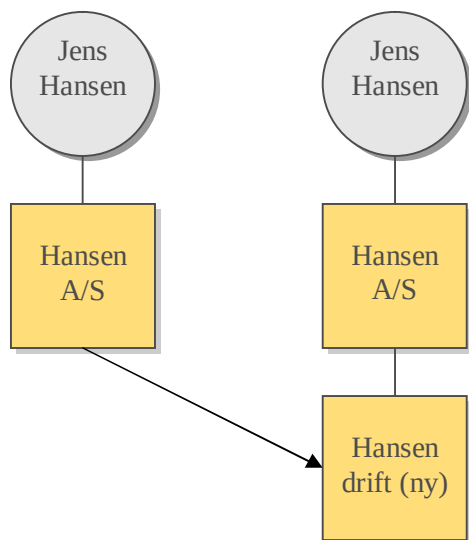
aktiver følges, vil det dog være muligt at udskyde beskattningen. Dette skyldes, at det modtagende selskab succederer i det indskydende selskabs skattemæssige position vedrørende de aktiver, der indskydes.

En tilførsel af aktiver er i flere henseender sammenlignelig med en virksomhedsomdannelse, da der i begge tilfælde sker indskud af en bestående virksomhed i et selskab med samtidig skattemæssig succession. Der sker samtidig ikke selskabsretlig succession.³⁴

I den forbindelse kan der opstå enkelte udfordringer ved at anvende modellen skattefri tilførsel af aktiver. Der skal nemlig genforhandles kontrakter mm., da den juridiske enhed ændres, hvilket i øvrigt medfører ekstra omkostninger. Desuden skal det nævnes, at det selskab der tilfører aktiverne, det indskydende selskab, stadig hæfter for eventuelle krav og garantier, der var gældende fra før tilførslen.

Nedenfor ses skildret, hvorledes modellen ser ud.

Figur 3

³⁴ Generationsskifte, Søren Halling-Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen, side 263

8.4.1 Lovgrundlag

Reglerne om skattefri tilførsel af aktiver findes i Fusionskattelovens § 15 c og § 15 d. Tilførsel af aktiver defineres som værende et selskab, der uden at være opløst, tilfører den samlede eller en eller flere grene af virksomheden til et andet selskab, mod at det får tildelt aktier eller anparter i det modtagne selskab, jf. FUSL § 15 c, stk. 2. Det er således ikke muligt at modtage kontant vederlag ved en tilførsel af aktiver.

En gren af en virksomhed forstås som alle aktiver og passiver i en afdeling af et selskab. Grenen skal kunne fungere selvstændigt og ved hjælp af egne midler i forhold til driften. Grenen må derfor ikke være afhængig af, at der stilles kapital til rådighed fra et koncernforbundet selskab el. lignende.

Tilførsel af aktiver er selskabsretligt en kapitalforhøjelse med apportindskud, såfremt det modtagende selskab er et bestående selskab. Hvis det modtagende selskab er nystiftet, er der tilsvarende tale om nystiftelse ved apportindskud.

Stiftelse ved apportindskud foretages efter reglerne i ASL § 6. I dette tilfælde gælder endvidere ASL § 6a og § 6b samt § 6c om vurderingsberetning, jf. desuden afsnit 8.3.1 Som nævnt i afsnit 8.3 er reglerne vedr. skattefri omstrukturering for nylig ændret væsentligt, da der nu er mulighed for at omstrukturere uden at ansøge om tilladelse først. Modsat reglerne for aktieombytning har lovgiver dog ikke ved tilførsel af aktiver valgt at opdele regelsættet vedr. tilførsel af aktiver med tilladelse og uden tilladelse i to bestemmelser. Begge muligheder fremgår således af FUSL § 15c. Dette virker uhensigtsmæssigt, da der jo netop er tale om to forskellige muligheder med forskellige betingelser og konsekvenser. Således mener flere jurister også, at regelsættet vedr. tilførsel af aktiver uden tilladelse burde have haft sin egen bestemmelse.³⁵

³⁵ Generationsskifte, Søren Halling-Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen, side 265

8.4.2 Betingelser

Som ved de øvrige omstrukturingsmodeller er der en række betingelser, der skal være opfyldt, for at en tilførsel af aktiver kan foretages skattefrit. Det er eksempelvis kun muligt at foretage en skattefri tilførsel af aktiver, når såvel det modtagende som det indskydende selskab er omfattet af begrebet selskab i en medlemsstat.³⁶

Når der i forbindelse med tilførsel af aktiver kun udskilles en andel af virksomheden, skal det være en samlet virksomhed eller med andre ord en gren af en virksomhed. Ved en gren af en virksomhed forstås alle aktiver og passiver i en afdeling af et selskab, som ud fra et organisationsmæssigt synspunkt udgør en selvstændig bedrift, dvs. en samlet enhed, der kan fungere ved hjælp af egne midler. Dette kunne eksempelvis være en ejendom med tilhørende gæld, såfremt ejendommen i øvrigt opfylder betingelserne for at være en gren af en virksomhed. Reglerne kan derfor som hovedregel ikke anvendes ved overtagelsen af enkelte aktiver og/eller passiver.

En skattefri tilførsel af aktiver skal altid ske i form af aktier, hvorfor der således ikke kan vederlægges med kontanter.

Skattefri tilførsel af aktiver kan foretages med og uden tilladelse fra SKAT efter vedtagelse af Lov nr. 343 den 18/4 2007, jf. tidligere afsnit.

8.4.2.1 Skattefri tilførsel af aktiver med tilladelse

Der skal ved anmodning hos SKAT om tilladelse til skattefri tilførsel af aktiver indsendes en skriftlig ansøgning med et indhold, der har en forretningsmæssig begrundelse. SKAT afviser at udstede tilladelse, såfremt der er mistanke om enten skatteunddragelse eller skatteundgåelse.

I tilladelsen fra SKAT medfølger der ofte en række vilkår, hvilket typisk kunne være, at aktierne, der er omfattet af omstruktureringen, ikke må afhændes i en kommende periode på

³⁶ Ligningsvejledning S.D.3

tre år. Såfremt selskabet ikke vælger at overholde vilkår og betingelser vil tilførslen af aktiver blive skattepligtig.

I forhold til eksempelvis aktieombytning vurderes det, at SKAT er mere lempelig i deres tilladelsespraksis ved tilførsel af aktiver.³⁷ Dette skyldes, at der ved tilførsel af aktiver ofte opstår en negativ anskaffelsessum, der ved et evt. salg til tredjemand vil medføre beskatning ved et salg inden 3 år. Ved aktieombytningen vil anskaffelsessummen på datterselskabet i stedet være handelsværdi, hvorfor det ved salg kun vil udløse en minimal skat.

8.4.2.2 Skattefri tilførsel af aktiver uden tilladelse

Som ved de øvrige modeller, hvor der nu kan omstruktureres uden tilladelse, er der opstillet værnsregler ved tilførsel af aktiver uden tilladelse.

Således skal det indskydende selskab være hjemhørende i Danmark for at bruge reglerne om tilførsel af aktiver uden tilladelse. Desuden må der ikke de første tre år udloddes udbytte, der årligt er større end det ordinære resultat. Såfremt der et år opnås et negativt resultat, modregnes det erhvervende selskabs andel af dette resultat ved opgørelsen af det beløb, der kan udloddes til det erhvervende selskab.

Yderligere må aktierne i det modtagende selskab, som det indskydende selskab modtager i forbindelse med tilførslen, anses for anskaffet på tidspunktet for tilførslen. Såfremt det indskydende selskab i forvejen ejede aktier i det modtagende selskab, skal det indskydende selskab anse disse for anskaffet på tidspunktet for tilførslen, jf. FUSL § 15d, stk. 4. Endelig kan tab på aktier i det indskydende selskab ikke bruges ved modregning i tab på salg af aktier i det modtagende selskab.

Selskaber, der bruger reglerne om skattefri tilførsel af aktiver, skal indsende de selskabsretlige dokumenter til SKAT senest en måned efter vedtagelse. Desuden skal der til SKAT gives besked vedrørende omstruktureringen i forbindelse med indsendelse af selvangivelsen.

³⁷ Generationsskifte, Søren Halling-Overgaard & Birgitte Sølvkær Olesen, side 266

8.4.3 Hansen A/S

Modellens selskabsstruktur minder en del om aktieombytning, som vi i afsnit 8.3.3 vurderede som en fornuftig model for Hansen A/S.

Det kræver som tidligere nævnt, at der foretages en tilførsel af hele virksomheden eller en gren af virksomheden. Ved en tilførsel af hele virksomheden opnås netop en selskabsstrukturering, der er lig med aktieombytning. Fordelen herved er, at det nye holdingselskab, der i princippet er det gamle driftsselskab, kan sælge driftsselskabet skattefrit efter 3 år. Herved opnås der en potentiel skatteudskydelse, til Jens Hansen har brug for pengene privat.

Det burde dog også være muligt at foretage en tilførsel af blot en gren af Hansen A/S til et nyt selskab. Eksempelvis kunne der foretages en tilførsel af selskabets ejendom med tilhørende gæld. I forhold til et generationsskifte til Peter Hansen og Svend Jensen vil dette dog ikke umiddelbart medføre en fordel, da driftsselskabets samlede værdi ikke ville blive mindre og dermed billigere at overtage. Dette skyldes, at ejendommen nu i stedet er placeret som datterselskab til driftsselskabet.

Et bedre alternativ ville være, hvis handelsvirksomheden som gren blev tilført et nystiftet selskab, og ejendommen og overskydende likvider samtidig forblev i det gamle selskab. Herved opnås der netop en slankning af det gamle selskab. Det nye selskab vil derfor i et generationsskifte økonomisk blive nemmere at overtage for Peter Hansen og Svend Jensen.

En helt tredje model kunne være, hvis der skete tilførsel af aktiver til et eksisterende selskab, der var ejet (nystiftet) af Peter Hansen og Svend Jensen. Herved kommer det indskydende selskab samtidig til at eje aktier i sønnens og medarbejderens selskab, hvorfor de i fællesskab ville eje det nye driftsselskab. En afslutning på denne model kunne derfor være, at sønnen og medarbejderen efter 3 år kunne overtage det indskydende selskabs ejerandel. Jens Hansens holdingselskab ville have mulighed for at sælge aktierne skattefrit, og de nye ejere ville mindske og udjævne finansieringsbyrden.

8.4.4 Vurdering

Det er vores vurdering, at modellen i forhold til forberedelse af et generationsskifte virker fornuftig. Hvis modellen skal bruges i den rette udstrækning, kræver det dog, at aktierne i det modtagende selskab ejes i 3 år før et evt. salg, der i så fald vil være skattefrit.

Skattefri tilførsel er specielt en fordel i de selskaber, hvor der drives forskellige aktiviteter, herved kan aktiver og passiver vedrørende en gren af virksomheden overdrages alene. Fordelen ved denne transaktion er, at finansieringskravet af generationsskiftet bliver mindre, da likvider og øvrige ikke-driftsrelaterede aktiver ikke tilføres det nye driftsselskab, men forbliver i det indskydende selskab.

Det er dog en ulempe, at der skal genforhandles kontrakter mm., hvilket skyldes, at den juridiske enhed ændres. Desuden hæfter det indskydende selskab stadig for eventuelle krav og garantier, der var gældende fra før tilførslen. Samlet bliver modellen derfor også dyrere end aktieombytning som alternativ.

8.5 Spaltning

Efter at have gennemgået tilførsel af aktiver i foregående afsnit, vil vi i dette afsnit gennemgå og analysere modellen spaltning. Spaltning er i modsætning til tilførsel af aktiver en horisontal opsplitning af et selskab. De aktiviteter, der ligger i ét selskab, spaltes ud i flere selskaber, uden det påvirker ejerne. Man opnår derved en konstruktion med søsterselskaber.

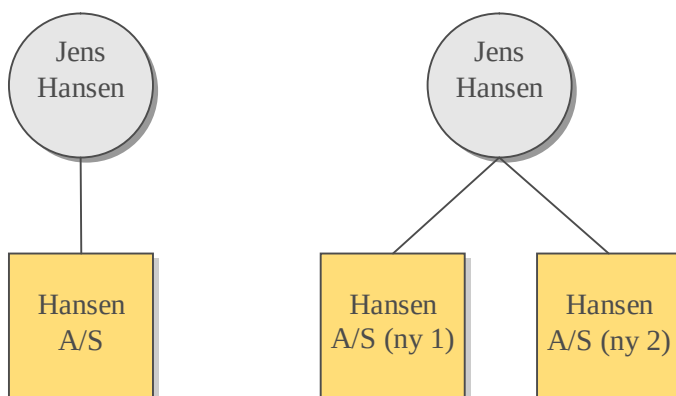
Der er to former for selskabsspaltning:

1. Ophørsspaltning
2. Grensspaltning

Ved en ophørsspaltning tager man de aktiviteter, der er i selskab A og overdrager til selskab B og C, hvorefter selskab A lukkes, da der ikke længere er aktivitet i dette selskab. Som vederlag til aktionærerne i det ophørsspaltede selskab A, overdrages der aktier i selskaberne B og C til samme værdi, som selskab A havde på tidspunktet for spaltningen. Ophørsspaltningen har derved ingen formuebetydning for aktionæren. Denne er blot blevet ejer af nogle andre aktier. Modellen er skitseret nedenfor i figur 4.

I en grensspaltning fortsætter selskab A med at eksistere, idet man kun udskiller en andel eller en gren af selskabets aktiviteter. Denne gren af selskabet overdrages eksempelvis til selskab B. Som før er det selskab A's aktionærer, der modtager vederlag for overdragelsen i form af aktier i selskab B. Hvis det havde været selskab A, der havde modtaget vederlaget, ville der have været tale om tilførsel af aktiver som omtalt i afsnit 8.4.

Figur 4

8.5.1 Lovgrundlag

Der er som ved de foregående afsnit både selskabsretlige og skatteretlige regler, der regulerer mulighederne for at foretage spaltning af et selskab.

8.5.1.1 Selskabsretlige forhold

Den selskabsretlige behandling af spaltninger reguleres efter ASL § 136 for spaltning af nationale selskaber og ASL § 138 for spaltninger, der inkluderer udenlandske selskaber.

Der skal udarbejdes en spaltningsplan for hvert selskab, der indgår i spaltningen. Spaltningsplanen bliver elektronisk³⁸ offentliggjort af Erhvervs- & Selskabsstyrelsen, hvorefter kreditorer m.fl. kan vurdere, om spaltningen kunne have økonomiske betydning for dem. Sammen med spaltningsplanen offentliggøres en kreditorerklæring, hvori en vurderingsmand har redegjort for, hvorvidt kreditorerne i samtlige involverede selskaber er tilstrækkeligt sikrede i spaltningen. Hvis kreditorerne ikke mener, de er tilstrækkeligt sikrede, kan de inden for 4 uger efter offentliggørelsen gøre deres krav gældende.

Såfremt der ikke fremkommer nogen krav eller indsigelser inden for 4 ugers fristen, kan selskabernes ledelser træffe den endelige beslutning om spaltningen. Denne beslutning skal træffes på baggrund af de offentliggjorte dokumenter. Såfremt disse fraviges kan det medføre, at spaltningen underkendes, og man derfor må starte forfra med proceduren.

³⁸ www.cvr.dk

Såfremt det modtagende selskab er stiftet, eller der sker kapitalforhøjelse i et eksisterende selskab ved spaltningen, skal der udarbejdes vurderingsberetning fra en uvildig 3. mand. Vurderingsberetningen må højst være udarbejdet 3 måneder inden den endelige vedtagelse af spaltningen.

Yderligere skal der foreligge en revideret mellembalance, såfremt spaltningsplanen er underskrevet mere end 6 måneder efter det seneste årsregnskab. Denne må højst være 3 måneder gammel på tidspunktet for vedtagelsen af spaltningen.

Efter den endelige vedtagelse i ledelserne, anmeldes spaltningen til Erhvervs- & Selskabsstyrelsen, der offentliggør spaltningen, hvorfor spaltningen nu har retsvirkning for alle involverede.

8.5.1.2 Skattemæssige forhold

Ledelsen i selskaberne kan vælge, at spaltningen skal være skattepligtig eller skattefri. Dette vælges uafhængigt af, hvad der er valgt selskabsretligt. De fleste vælger dog at foretage den skattefrie spaltning.

Der er enkelte tilfælde, hvor det kan betale sig at foretage en skattepligtig spaltning. Såfremt et selskab har underskud til fremførsel, kan disse modregnes i de skattemæssige avancer, der opstår i forbindelse med spaltningen, hvilket medfører, at der eventuelt ikke udløses nogen faktisk skat. Dette kan bevirke, at selskabet har mulighed for at opnå nogle højere indgangsværdier på de overdragne aktiver, end hvis selskabet havde deltaget i en skattefri spaltning.

Ved en skattepligtig ophørsspaltning værdiansættes det indskydende selskab som ved likvidation, mens beskatningen hos aktionærerne foretages efter de almindelige regler herfor jf. afsnit 6.1.1. Ved ophørsspaltning bortfalder underskud til fremførsel desuden i det indskydende selskab. Ved skattepligtig grenspaltning anses det indskydende selskab for at have afstået aktiver og passiver til markedsværdi, og der sker realisationsbeskatning efter de almindelige regler herfor i selskabet.

De fleste selskaber vælger dog som udgangspunkt at foretage spaltningen skattefrit. Dette kan både gøres med og uden tilladelse fra SKAT. Muligheden for at foretage en skattefri spaltning uden tilladelse fra SKAT, blev dog først mulig fra den 1. juli 2007 som nævnt i de tidligere afsnit i dette kapitel. Inden da skulle der altid ansøges om tilladelse til den skattefri spaltning.

Såfremt selskabet vælger at ansøge om tilladelse til den skattefri spaltning, skal der fremsendes en anmodning herom til SKAT. I ansøgningen skal selskabet redegøre for baggrunden herunder fremlægge en forretningsmæssig begrundelse for at foretage spaltningen. Som nævnt i tidligere afsnit underkender SKAT i den forbindelse, ansøgninger der alene sigter på skattebesparelse eller -unddragelse. Det har tidligere været svært at opnå denne tilladelse fra SKAT, men et par nyere afgørelser har vist, at der kan forventes en lempeligere tilladelsesprocedure fremadrettet, jf. bl.a. SKM 2008.134 LSR.

Såfremt selskabet efter de nye regler vælger ikke at ansøge om tilladelse til spaltning, har SKAT opstillet flere værnsregler, der primært sikrer mod misbrug af reglerne. Reglerne for skattefri spaltning uden tilladelse findes i FUSL § 15B. Værnsreglerne indebærer bl.a., at selskaber, der modtager aktier i det modtagende selskab, skal anvende overdragelsestidspunkt som anskaffelsestidspunkt. Anskaffelsessummen for de nye aktier anses for at være den samme, som den var for de oprindelige aktier. Dette betyder samtidigt, at der for selskaber skal gå 3 år fra spaltningen til selskabsaktionæren kan sælge det nye selskab skattefrit.

Endelig må det nye selskab de første 3 år ikke udlodde udbytte i et større omfang, end det kan indeholdes i de årlige regnskabsmæssige overskud. Dette er særligt en værnsregel mod selskabsaktionærerne, da det udelukker muligheden for skattefrit at flytte væsentlige midler fra selskabet. Selskaber har dermed med baggrund i denne værnsregel ikke mulighed for at tømme det nye selskab for værdier inden 3 års ejertid. Efter 3 års ejertid er det således muligt i stedet at sælge aktierne skattefrit.

8.5.2 Betingelser

Udover ovenstående konsekvenser for aktionærerne så er der flere betingelser, der skal være opfyldt, for at en skattefri spaltning uden tilladelse kan gennemføres.

Efter balanceprincippet skal aktiver og passiver, der overdrages, således opgøres til handelsværdier, ligesom de aktier, der i vederlag gives retur, skal have samme værdi. Endvidere skal værdien af de overdragende aktiver og passiver være identiske for det indskydende selskab såvel som for det modtagende selskab. I de tilfælde hvor der foretages en grenspaltning, skal den gren, der udskilles, kunne fungere selvstændigt, ligesom den tilbageværende del af selskabet skal kunne fungere fortsat. Endelig er der betingelser i de tilfælde, hvor der forekommer en mindretalsaktionær i det indskydende selskab. Således må mindretalsaktionæren, der har ejet aktierne i mindre end 3 år, ikke opnå bestemmende indflydelse i det modtagende selskab i forbindelse med spaltningen.

Hvis der foretages skattefri spaltning uden tilladelse, så meddeles dette SKAT via selvangivelserne i det år, spaltningen foretages. Dette gælder for både det modtagende og indskydende selskab samt for aktionærene.

8.5.3 Hansen A/S

I forbindelse med generationsskiftet i Hansen A/S kunne det være en fornuftig løsningsmodel for Jens Hansen at foretage en grenspaltning. Han vil eksempelvis have mulighed for at grenspalte selskabets ejendomme ud i et nyt selskab. På sigt kunne han ved denne løsning selv fortsætte ejerskabet af det nye ejendomsselskab. Dette anser vi som en fordel, da overdrageren fortsat besidder et selskab, der ikke blot er en "pengetank" men et selskab med en regulær drift.

Yderligere vil en grenspaltning være en god løsning for erhververne, da Hansen A/S derved bliver slanket og dermed økonomisk nemmere at overtage. Dette gøres samtidigt, uden at det kommer til at påvirke selskabets primære drift. Efterfølgende vil der være mulighed for, at erhververne kan overtage ejendomsselskabet, da de efter nogle år med større sandsynlighed har skabt en økonomisk base, der kan finansiere købet af ejendomsselskabet.

En ophørsspaltning kan potentielt også være et alternativ i forhold til generationsskiftet i Hansen A/S. Dette fordrer dog, at der senere i forløbet er opnået en konstruktion, hvor der er flere ejere af et fælles holdingselskab. Det vil i den forbindelse være muligt at ophørsspalte holdingselskabet, således de enkelte ejere hver fik deres egne holdingselskaber. De nye

holdingselskaber vil efter spaltningen eje en forholdsmæssig andel af driftsselskabet svarende til den andel, de hver især ejede af det fælles holdingselskab.

8.5.4 Vurdering

Efter vores mening er spaltning en relevant model i forbindelse med et generationsskifte. Grenspaltning kan være en oplagt mulighed i de tilfælde, hvor selskabets aktiviteter kan opdeles i flere selvstændige forretningsområder. For at risikoafdække eller slanke selskabet kunne det være en fordel at foretage en grenspaltning af et forretningsområde. For eventuelle erhververe vil det samtidigt blive billigere at finansiere den reelle drift i selskabet.

Ophørsspaltning kan ligeledes være et godt alternativ i et generationsskifte. Ved ophørsspaltning opnår aktionærerne flere nye juridiske enheder modsat grenspaltningen, hvor det oprindelige selskab bibeholdes. Ophørsspaltning er ofte nemmere at gennemføre i praksis, da der ikke er et grenkrav, der skal overholdes.

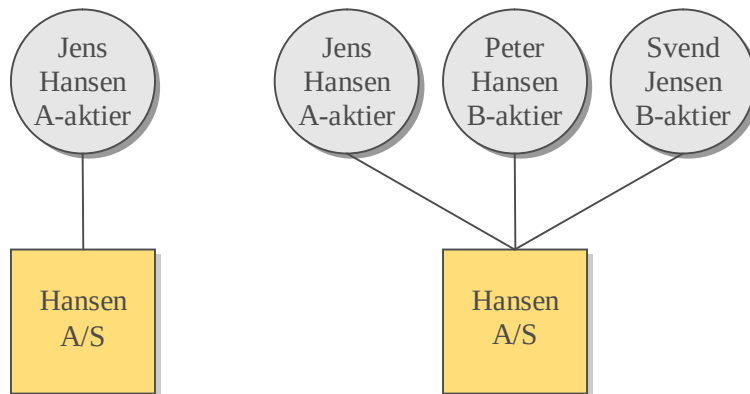
8.6 A- og B-aktier

En i praksis hyppig anvendt model i forbindelse med generationsskifte er ændring af kapitalforhold. Dette kan ske i form af en kapitaludvidelse, hvor erhverver køber nye aktier i selskabet til aktiernes kursværdi. Denne metode er dog ikke så benyttet, da denne normalt ikke stiller erhverver bedre i forbindelse med finansieringen af generationsskiftet.

Flere vælger derfor i praksis at benytte en model, hvor der foretages en opdeling i A- og B-aktier. Modellen med A- og B-aktier går ud på, at erhververen køber nye aktier i selskabet, der opstår ved forhøjelse af aktiekapitalen. Disse nye aktier anskaffes til en aftalt lavere kurs end den indre værdi, hvilket normalt vil være kurs pari. Aktierne købt til kurs pari bliver B-aktier, mens den gamle ejer af selskabet fortsat har den samme nominelle beholdning af aktier i selskabet, disse kaldes A-aktier.

Som det ses af figur 5, kan der komme nye ejere til, uden at der ændres på driftsselskabet og uden den tidligere hovedaktionær skal beskattes af et aktiesalg.

Figur 5

Umiddelbart indtræder erhverver i selskabets ejerkreds og får i den forbindelse en ejerandel af den eksisterende egenkapital. Fordelen ved at have A- og B-aktieklasser er, at A-aktionæren kan tildeles forlods udbyttet ud fra den værdi selskabet har på det tidspunkt, hvor den nye erhverver indtræder. Derved kan A-aktionæren over en årrække få udbetalt hele værdien, der er skabt i virksomheden i hans ejertid. B-aktionæren kommer samtidig ind i selskabet til en lav kurs, ligesom der opnås adgang til værdiskabelsen, der forhåbentlig sker efter hans indtræden som aktionær.

Efter A-aktionæren har fået udbetalt det forlods udbytte, foretages der en omnotering, således B-aktierne bliver til A-aktier, hvorfor der ikke længere er forskel på de 2 aktieklasser. Alle aktionærerne har efterfølgende hver især en forholdsmæssig andel af selskabet egenkapital.

For at opgøre værdien som A-aktionæren skal have som forlods udbyttet, skal der foretages en værdiansættelse af selskabet. Denne værdiansættelse skal foretages på baggrund af 2000-cirkulæret, da 1982-cirkulæret vedr. gaver mellem nærtstående ikke kan anvendes i den forbindelse. Værdien der opgøres med udgangspunkt i 2000-cirkulæret vil være A-aktionærens forlods udbyttet. Det er i den forbindelse relevant at tilføje at denne værdi løbende skal forrentes på markedsvilkår.

I takt med at A-aktionæren løbende får udloddet sit udbytte afdrages der på den samlede saldo opgjort på baggrund af værdiansættelsen. B-aktionæren har stadig adgang til at modtage udbytte før A-aktionæren har modtaget hele sit udbytte, da han har ret til værdiskabelsen som sker fra det tidspunkt, hvor han anskaffer sig B-aktierne. Såfremt likviditeten tillader det og

aktionærerne bliver enige kan både A- og B-aktionæren godt få et udbytte baseret på den nye værdiskabelse. Derudover modtager A-aktionæren yderligere af hans tilgodehavende udbytte.

8.6.1 Hansen A/S

Modellen med A- og B-aktier vil for både Peter og Svend være en overkommelig måde at komme ind som aktionærer i Hansen A/S. Ved at udvide aktiekapitalen i Hansen A/S og lade Peter og Svend købe disse nye aktier til kurs pari, opnår de således adgang til aktionærkredsen i selskabet uden særligt stort finansieringskrav. Derudover ejer Jens Hansen fortsat den samme nominelle andel af selskabet, hvorfor han også fortsat vil have en interesse i at drive selskabet videre.

I tabel 8 har vi illustreret påvirkningen af kapitaludvidelsen i regnskabet for Hansen A/S såfremt Peter og Svend køber B-aktier i Hansen A/S for hver kr. 100.000. Udover denne regnskabsmæssige påvirkning af selskabets balance, så skal parterne opgøre værdien af Jens Hansen A-aktier, der bliver hans forlods udbytteret. På baggrund af vores tidligere værdiansættelse af Hansen A/S efter 2000-cirkulæret, har vi værdiansat virksomheden til kr. 11.678.229. Dette vil derfor være Jens Hansens forlods udbytteret. Denne værdi skal forrentes, og der afdrages på saldoen i takt med, at han får udloddet mere udbytte end de to nye B-aktionærer.

Tabel 8

Før kapitaludvidelse		Efter kapitaludvidelse	
Aktiver		Aktiver	
Anlægsaktiver i alt	5.376.428	Anlægsaktiver i alt	5.376.428
Varebeholdninger	6.435.260	Varebeholdninger	6.435.260
Tilgodehavender	6.742.012	Tilgodehavender	6.742.012
Værdipapirer	12.500	Værdipapirer	12.500
Aktiver i alt	<u>18.566.200</u>	Aktiver i alt	<u>18.566.200</u>
Passiver		Passiver	
A-aktier	500.000	A-aktier	500.000
		B-aktier	200.000
Overført resultat	9.179.464	Overført resultat	9.179.464
Forslag til udbytte	<u>300.000</u>	Forslag til udbytte	<u>300.000</u>
Selskabskapital i alt	9.979.464		10.179.464
Gæld til pengeinstitutter	2.573.676	Gæld til pengeinstitutter	2.373.676
Leverandørgæld	3.814.343	Leverandørgæld	3.814.343
Selskabsskat	188.275	Selskabsskat	188.275
Anden gæld	<u>2.010.442</u>	Anden gæld	<u>2.010.442</u>
Passiver i alt	<u>18.566.200</u>	Passiver i alt	<u>18.566.200</u>

8.6.2 Vurdering

Vi mener, at modellen med A- og B-aktier er relevant og kan være anvendelig både for Hansen A/S og i andre generationsskifteforløb. Modellen giver således erhververne mulighed for at komme billigt ind i virksomheden, da der ikke stilles store krav til deres personlige finansiering af købet af aktierne. Derudover får de del i den værdiskabelse, der forhåbentligt opnås i virksomheden efter deres indtræden som aktionærer.

Hvis der ikke er problemer mellem overdrageren og erhververne, så kan det samtidig være en fordel, at der skabes et mere glidende generationsskifte, hvor den oprindelige stifter i en periode fortsat vil være en del af selskabet og ejerkredsen.

8.7 Tilbagesalg til udstedende selskab

I det foregående afsnit var én af de primære fordele, at generationsskiftet blev nemmere at finansiere økonomisk for Peter Hansen og Svend Jensen. I dette afsnit vil vi gennemgå en anden model, hvor det ligeledes bliver nemmere for de kommende ejere at finansiere en overtagelse af Hansen A/S. Modellen går i al sin enkelhed ud på, at overdrageren tilbagesælger sin aktiebeholdning til det udstedende selskab.

8.7.1 Lovgrundlag

Såfremt der foretages tilbagesalg til udstedende selskab, foretages der beskatning efter LL § 16 B, stk. 1, enten efter reglerne for udbytte³⁹ eller efter reglerne for aktiesalg⁴⁰.

Når det er en person, der tilbagesælger aktier til udstedende selskab, foretages der beskatning som udbytte, jf. LL § 16 B, stk. 1. Dette er umiddelbart ikke nogen fordel for sælger, da der i udbyttebeskatningen ikke er mulighed for modregning af anskaffelsessummen på aktierne. Det vil derfor være hele salgsprisen, der kommer til beskatning.

Aktier, der er modtaget i forbindelse med et ansættelsesforhold eller erhvervet ved udnyttelse af købs - eller tegningsretter og på købstidspunktet er bestemt for tilbagesalg, skal dog ikke beskattes efter udbyttereglerne men derimod efter reglerne om aktieavance i ABL.

Når det derimod er et selskab, der tilbagesælger aktierne til det udstedende selskab, så er sælgers ejerandel afgørende. Såfremt sælger ejer under grænsen for skattefrit udbytte på 10 %⁴¹, så vil selskabet blive beskattet som udbytte efter samme regler som personer.

Hvis selskaber ejer over 10 % af aktierne, har det ret til skattefrit at modtage udbytter fra det udstedende selskab, jf. SEL § 13. Tilbagesalget vil derfor i stedet skulle beskattes som aktieavance som ved et almindeligt salg. Såfremt selskabet har ejet aktier i det udstedende selskab i mere end 3 år, opnår selskabet skattefrihed ved salg, jf. afsnit 6.1.2.2. Reglen

³⁹ PSL og SEL

⁴⁰ ABL

⁴¹ 2009-niveau

udelukker dog som udgangspunkt muligheden for et hurtigt køb og efterfølgende tilbagesalg, da dette vil udløse selskabsskat.

8.7.2 Betingelser

I forbindelse med et tilbagesalg til udstedende selskab er der nogle betingelser, der skal være opfyldt.

Et selskab må maksimalt eje 10 % egne aktier, jf. ASL § 48, stk.1. Dog har selskabet jf. ASL § 48b, mulighed for at erhverve mere end 10 % egne aktier, såfremt dette er som et led i en kapitalnedsættelse, fusion eller spaltning. De efterfølgende ændringer skal dog foretages hurtigst muligt og senest 6 måneder efter erhvervelsen jf. ASL § 48e.

En anden betingelse indebærer, at egenkapitalen ikke må komme under kravet på kr. 500.000, jf. ASL 48, stk. 4. I den forbindelse er det væsentligt at anføre, at egenkapitalen skal opgøres eksklusiv egne aktier.

Yderligere skal beslutningen om tilbagesalg tages på en generalforsamling, jf. ASL § 48, stk. 2. Denne regel kan der dog i nødstilfælde ses bort fra, såfremt der oplyses herom på den først kommende generalforsamling.

8.7.3 Hansen A/S

Tilbagesalg til udstedende selskab er en udmærket model og mulighed i forhold til et generationsskifte i Hansen A/S. Modellen kan dog ikke umiddelbart stå alene i processen, hvorfor den skal kombineres med én eller flere af de andre modeller.

Tilbagesalg til udstedende selskab kunne blive en relevant model i tilfældet Hansen A/S, såfremt der var en anden ejerstruktur, således der i stedet var flere ejere. Disse ejere kunne være holdingselskaber, der hver især kunne være ejet af hhv. Jens Hansen, Peter Hansen og Svend Jensen. Jens Hansens holdingselskab vil efterfølgende kunne tilbagesælge nogle af sine aktier til Hansen A/S.

I tilfælde af at Hansen A/S's ejerandel af egne aktier kommer over de tilladte 10 %, må selskabet inden da foretage en kapitalnedsættelse. Dette medfører, at selskabet annullerer en

andel af aktierne, hvorefter selskabet på papiret bliver mindre værd. Fordelingen og ejerforholdet mellem de to øvrige holdingselskaber ejet af Peter Hansen og Svend Jensen er der ikke ændret på. Selvom Hansen A/S umiddelbart er blevet mindre værd, så har de faktisk opnået en større ejerandel af selskabet, hvor Jens Hansen i stedet har modtaget kapital. Efter denne metode kan ejerforholdene udvandes med en stor fordel for den nye generation, da de ikke selv skal finansiere den større ejerandel. Det gør driftsselskabet af egne midler.

I dette scenarie vil det være optimalt, hvis Jens Hansens holdingselskab har ejet aktierne i Hansen A/S i minimum 3 år, da salget så vil være skattefrit.

8.7.4 Vurdering

Tilbage salg til udstedende selskab, mener vi overordnet set, er en god løsningsmodel i forbindelse med et generationsskifte. Modellen kan sammenlignes med førmtalte A-B aktiemodel, hvor der modtages forlods udbytte og det er selskabet, der finansierer overtagelsen.

Det vurderes ligeledes på baggrund af de forhold, der er gennemgået i de tidligere kapitler og forrige afsnit, at være et godt alternativ i overvejelserne af generationsskiftet i Hansen A/S. Vi mener således, at tilbage salg til udstedende selskab er en udmærket og økonomisk overkommelig mulighed for Peter Hansen og Svend Jensen til brug for overtagelse af Hansen A/S. Det skyldes som nævnt, at det primært vil være selskabet Hansen A/S, der skal finansiere købet af Jens Hansens aktier og ikke de nye ejers private midler.

8.8 Sammenfatning

Vi vil i dette afsnit foretage en vurdering og sammenfatning af de gennemgåede omstruktureringsmodeller, herunder vil vi opstille fordele og ulemper ved modellerne. Vurderingen vil blive foretaget med udgangspunkt i casevirksomheden Hansen A/S samt de to parametre skattebyrde og finansiering, der er vigtige parametre i ethvert generationsskifteforløb.

I forbindelse med planlægningen af et generationsskifte er skattebyrden som nævnt ofte det forhold, som parterne interesserer sig mest for. Det er derfor relevant at vurdere, hvilken indvirkning de forskellige omstruktureringsmodeller har skattemæssigt.

Finansiering af generationsskiftet er som nævnt også en parameter, der har indflydelse for både overdrager og erhverver i generationsskiftet. Såfremt erhverver eksempelvis ikke har de fornødne midler til overtagelse af virksomheden, kan generationsskiftet formentlig ikke gennemføres. Derfor er det særdeles vigtigt, at økonomisk formåen, finansieringsbehov samt lånemuligheder er klarlagt inden processen tager form.

Hvis finansieringskravet for Peter Hansen viser sig at være for stort, kan det betyde, at det ikke er muligt for ham at overtage selskabet. Her kan alternativet være, enten at overdrage til en anden person eller vente til Peter Hansen har fået råd til at finansiere overtagelsen.

Det er desuden nødvendigt at undersøge det samlede provenu, som Jens Hansen opnår på baggrund af generationsskiftet. Hertil er det vigtigt tidligt i processen, at overdrageren opstiller et minimumskrav i forhold til den kommende pensionisttilværelse. Hvis det viser sig at værdien af selskabet, og dermed provenuet som Jens Hansen får ud, er for lavt, kan det være uaktuelt at sælge virksomheden.

Det er vanskeligt at opgøre, hvilken model der er mindst likviditetskrævende eller mest skattebesparende, da dette afhænger af de konkrete forudsætninger og virksomhedens økonomiske data. Der findes ingen generationsskifteforløb, der er ens, og man kan derfor ikke sammenligne og generalisere på dette område. De faktorer, der har indvirkning på et generationsskifte, vil være forskellige, og det optimale generationsskifte vil derfor være forskelligt alt efter den enkelte situation.

Nedenfor har vi i en tabel opstillet og sammenlignet omstruktureringsmodellerne. Som det fremgår af tabellen, har vi ud for hver enkelt model opstillet fordele og ulemper.

Tabel 9

	Fordele	Ulemper
1 Almindeligt salg	1. Kræver ikke planlægning 2. Hurtig gennemførsel	1. Stort finansieringsbehov for erhverver 2. Fuld beskatning hos overdrager 3. Ingen skatteudskydelse
2 Succession Mod vederlag	1. Udskydelse af skatten 2. Overdrager modtager provenu 3. Lavere finansieringsbehov for erhverver	1. Finansieringsbehov for erhverver 2. Skatteforpligtelse bibeholdes
Som gave	1. Ingen eller mindre finansieringsbehov for erhverver 2. Udskydelse af skatten	1. Intet provenue til overdrager 2. Skatteforpligtelse bibeholdes 3. Gaveafgift
3 Etablering af holdingselskab	1. Skattefrit salg efter 3 år 2. Mulighed for slankning af driftsselskab 3. Mulighed for minimering af skatten - udbytteskat 28 %	1. Tidshorisont på 3 år
4 Tilførsel af aktiver	1. Opnår slankere selskab 2. Lavere finansieringsbehov for erhverver 3. Skattefrit salg efter 3 år 4. Fortsat drift i "holdingselskab"	1. Tidshorisont på 3 år 2. Ny juridisk struktur - omkost. til ændringer af aftaler/kontrakter o.lign.
5 Spaltning	1. Opnår slankere selskab 2. Lavere finansieringsbehov for erhverver 3. Udskydelse af skatten	1. Omkost. til vurderingsmænd 2. Ej mulighed for sambeskatning
6 A/B model	1. Lavt finansieringsbehov for erhverver 2. Overdrager opnår fuldt provenu 3. Udskydelse af skatten	1. Tidshorisont på 3 år 2. Skat forfalder ved udlodning
7 Tilbagesalg til udstedende selskab	1. Lavt finansieringsbehov for erhverver 2. Overdrager opnår fuldt provenu	1. Udbyttebeskatning hos overdrager - ikke fradrag for anskaffelsessum

8.9 Delkonklusion

Efter at have gennemgået de enkelte modellers betingelser og forudsætninger kan vi konstatere, at det er særdeles vigtigt, at generationsskiftet planlægges nøje. Stort set alle modellerne har hver især deres fordele i relation til at foretage et generationsskifte, der tilgodeser alle parter. Ved flere af modellerne vil det desuden være oplagt at kombinere dem, således der til slut opnås den ønskede strukturering af selskaberne, det mindste finansieringsbehov for erhververne og minimal skattebetaling for overdrageren.

I forhold til lovgrundlag og betingelser er det specielt vigtigt at sondre mellem, hvorvidt der foretages en omstrukturering med eller uden tilladelse fra SKAT. Såfremt der omstruktureres uden tilladelse, medfølger der nemlig visse betingelser for selskab og aktionærer, herunder bl.a. udbyttebegrænsning.

Vi har i dette kapitel undersøgt de enkelte omstruktureringsmodeller i forhold til casevirksomheden. Her kan det overordnet konstateres, at et skattepligtigt salg af aktier til erhververne udløser en væsentlig skattebetaling hos overdrageren og skaber et stort finansieringsbehov hos køber. Skattepligtigt salg af aktier virker derfor ikke som en brugbar løsning for Hansen A/S.

Alternativt kan Jens Hansen derfor vælge at overdrage virksomheden med succession, hvorved der ikke udløses skat her og nu. I stedet opstår der en skatteforpligtelse, som erhververen overtager. Succession kan både foretages med og uden vederlag, ligesom der kan foretages succession med et gaveelement. Dette kunne evt. være relevant i forhold til sønnen Peter Hansen. Modellen vil i forhold til det rene salg af aktier være mere anvendelig i generationsskiftet af Hansen A/S.

Aktieombytning og skattefri tilførsel af aktiver kan begge være modeller, der er gangbare for Hansen A/S, såfremt de inddrages i planlægningen af generationsskiftet i passende tid. Begge modeller har deres klare fordel efter 3 års ejertid, hvor det er muligt at sælge aktierne i driftsselskabet skattefrit. Desuden har de den fordel, at driftsselskabet kan slankes via skattefrit udbytte, således det bliver nemmere økonomisk at overtage for erhverver.

Alternativt til skattefri tilførsel aktiver kan parterne vælge at foretage en skattepligtig overdragelse af aktiviteten. Modellen er som udgangspunkt kun relevant, såfremt der ikke er en skat at udskyde eller skatten er lav. Den skattepligtige overdragelse kan medføre, at det kun er enkelte aktiver og passiver efter konkret vurdering, der overdrages. Samtidig medfører modellen ingen begrænsninger i form af eksempelvis 3 års reglen.

Spaltning kan ligeledes være en fornuftig model, hvis forholdene i virksomheden er til det. I Hansen A/S, som eksempel, kan det evt. være relevant at foretage en grenspaltning af selskabets ejendomme. Herved opnås der en struktur med et driftsselskab og et ejendomsselskab, der begge ejes af Jens Hansen privat. Jens Hansen vil derved stadig opretholde en vis del af sin opbyggede egenkapital gennem sit ejendomsselskab. Samtidig skal Peter Hansen og evt. Svend Jensen kun fremskaffe likviditet til overtagelse af den rene drift i handelsselskabet, det oprindelige Hansen A/S. En ulempe ved denne konstruktion er, at der ikke er mulighed for sambeskatning af selskaberne, hvorfor der ved evt. underskud i et selskab ikke kan foretages udnyttelse af dette med det samme.

Ændring af kapitalforhold hvor der foretages en opdeling i aktieklasser er en model, der gør generationsskiftet for erhverver mindre finansieringskrævende. Modellen går i al sin enkelthed ud på, at erhververne indskyder kapital i selskabet til kurs pari, hvorefter de bliver B-aktionærer. Overdrageren får i stedet en forlods udbytteret, der opgøres på baggrund af en opgørelse af selskabets værdi inden erhververne indtræder. Overdrageren vil derfor som A-aktionær have adgang til hele værdien via den forlods udbytteret. Modellen er således relevant og anvendelig, når erhververne ikke kan eller ønsker at betale for den tidligere værdiskabelse i selskabet.

Tilbagealg til udstedende selskab er som model kun relevant, hvis den kombineres med nogle af de øvrige modeller. Overordnet kan den for Hansen A/S indebære, at Jens Hansen via et holdingselskab sælger sin aktier tilbage til Hansen A/S, hvorved de øvrige ejere indirekte får en større ejerandel af driftsselskabet. Modellen har som A- og B-modellen sin klare fordel i forhold til minimering af finansieringsbehovet for erhververne.

9 Finansiering

I forbindelse med et generationsskifte af en virksomhed kan det være en bekostelig affære for erhverver at overtage den eksisterende virksomhed, jf. kapitel 8. Det er derfor vigtigt i forbindelse med planlægningen af et generationsskifte også at fokusere på finansieringen for erhverver. På den ene side kan det konstateres, at det for erhverver kan være svært at løfte den finansielle byrde, mens det på den anden side ofte vil vise sig, at overdrager har et ønske om, at livsværket skal kunne danne et godt økonomisk fundament for familiens pension.

Overordnet er det derfor meget svært at give en enkelt løsning til, hvordan et generationsskifte skal finansieres. Det er fuldstændigt afhængigt af det konkrete generationsskifte og deltagernes ønsker og muligheder rent økonomisk.

Vi vil i dette kapitel beskrive nogle muligheder omkring, hvorledes et generationsskifte kan finansieres. Nedenstående liste er ikke udtømmende, men er en gennemgang der efter vores overbevisning udviser de mest almindelige og mest anvendelige finansieringsformer ved et generationsskifte:

1. Egen finansiering
2. Fremmedfinansiering
3. Gave
4. Gældsbev
5. Finansiering via driftsselskabet

9.1 Egen finansiering

Denne metode er som udgangspunkt den lettest tilgængelige og den billigste for erhverver. Hvis erhververen selv er i besiddelse af tilstrækkelig likviditet til at overtage virksomheden, vil metoden være den billigste, da erhververen slipper for at optage lån, hvorpå der løbende tilskrives renter, der skal afregnes. Det er dog sjældent, at erhververen i et generationsskifte selv har den fornødne likviditet, der skal til for at kunne overtage en allerede eksisterende virksomhed.

9.2 Fremmedfinansiering

En anden mulighed for erhververen er at låne pengene hos en 3. mand, der enten kan være en bank eller en anden tilsvarende pengeudlåner. Ulempen ved fremmedfinansiering er, at der løbende skal afregnes renter. Det skal i den forbindelse nævnes, at det formentligt vil være mindst risikabelt og billigst at benytte det etablerede udlånsmarked i form af bankerne.

Såfremt banken bliver finansieringskilden, vil erhverver sandsynligvis blive tilbudt en konkurrencedygtig rente på markedsvilkår. Dog vil selv en fornuftig bankrente være en tung byrde at løfte for erhverver. Med en vis sandsynlighed vil pengene til betaling af ydelsen samtidig skulle indkasseres via indtjening fra virksomheden i form af ekstra løn eller udbytte. Det er ikke sikkert, at virksomheden er gearet til at bære denne lønudbetaling, og der er derved en risiko for, at virksomhedens udviklingsmuligheder og vækst begrænses.

Såfremt det er et selskab, herunder evt. et nystiftet holdingselskab, der er erhverver af aktierne, giver en sambeskatning mellem selskaberne mulighed for fradrag af renteudgifterne fra finansieringen. Samtidig opnår selskabet ved en ejerandel på min. 10 % en mulighed for at modtage skattefrit udbytte. Dette skattefrie udbytte kan anvendes til at afdrage på fremmedfinansieringen. Modsat vil en person skulle beskattes af udbyttet, før midlerne fra driftsselskabet kan anvendes til at afdrage på fremmedfinansieringen.

Et andet aspekt ved fremmedfinansiering er, at långiver formentligt kræver en form for sikkerhed for udlånet. Såfremt erhververen er en person, vil sikkerheden formentlig bestå i personens aktier i virksomheden, der skal finansieres. Når erhververen er et selskab, vil sikkerheden typisk være stillet i selskabets egne aktiver. Her skal man dog være opmærksom på de tilfælde, hvor der har fundet en omstrukturering sted, og en stor del af aktiverne består af goodwill. Långiver vil i disse tilfælde sjældent acceptere fuld sikkerhed i goodwill, da de ofte vil kræve pant i mere håndgribelige aktiver. I praksis vil långiver udover sikkerheden i aktier og aktiver ofte også kræve at hovedaktionær personligt kautionerer.

Såfremt overdrager er interesseforbunden med den, der skal overtage virksomheden, er der mulighed for at denne kan succedere i overdragers skattemæssige stilling. Derved gøres overdragelsen billigere for erhverver, jf. afsnit 6.3.1, da skattebyrden udskydes. Derved opnås der i princippet en rentefri kredit hos skattevæsenet.

9.3 Gave

Såfremt overdrageren har opsparet tilstrækkeligt med midler til pensionstilværelsen, kan der opstå en mulighed for gaveoverdragelse i forbindelse med erhververens overtagelse af virksomheden. Erhververen skal dermed ikke afregne en væsentlig sum for virksomheden, og købet skal ikke finansieres eksternt. Såfremt gavemodtager er nærtstående til overdrager, skal der afregnes gaveafgift. Som det fremgår af afsnit 6.4.1, skal der afregnes en afgift på 15 % af gavens værdi efter fradrag af bundgrænse og passivpost. Der er dog mulighed for at gaveoverdrager afregnet gaveafgiften, hvorved der ikke skal beregnes yderligere gaveafgift af gaveafgiften.

I tilfælde hvor erhverver ikke er nærtstående, skal gaven beskattes som personlig indkomst efter SL § 4. Beskatningsgrundlaget kan som ved beregning af gaveafgiften opgøres på baggrund af forskellen mellem den konkrete afregning og virksomhedens reelle værdi. Denne værdi kan evt. opgøres på baggrund af 2000-9-cirkulæret. Gavens værdi skal som nævnt beskattes som personlig indkomst, og der er derfor en risiko for at skulle afregne helt op til 59 % i skat af gaven.

9.4 Gældsbrief

En anden finansieringsform er udstedelse af gældsbrief mellem overdrager og erhverver. Denne form udelukker eller formindsker behovet for ekstern finansiering, og fordelen herved er, at omkostningerne til banken i forbindelse med lånoptagelsen reduceres. Derudover er der ved gældsbrief mulighed for at aftale nogle mere gunstige vilkår, hvad angår rente, afdrag og løbetid.

Det skal dog pointeres, at renten skal fastsættes på markedsmæssige vilkår, hvis gældsbriefet udstedes mellem interesseforbundne parter. Der er dog en mulighed for, at der mellem nærtstående kan udstedes et såkaldt anfordringslån, som efter konkret vurdering kan udstedes rentefrit eller med særlig lav rente. Tilsvarende kan parterne selv bestemme afdragsprofilen for lånet. Det betyder samtidigt, at låntager i princippet kan afdrage gælden med den maksimale årlige afgiftsfrie gave fra forældrene. Derved kan virksomheden erhverves afgiftsfrit over en årrække. Denne løsning kan dog kun gøres mulig, såfremt overdrager ikke har behov for likviditeten til sin pensionstilværelse. Ulempen ved sådan et anfordringslån er dog, at långiver kan forlange lånet indløst uden varsel.

9.5 Finansiering via driftsselskabet

Den sidste finansieringstype, vi finder interessant, er tilbagesalg til udstedende selskab eller alternativt A- og B-aktiemodellen. I et generationsskifte kan disse modeller som udgangspunkt ikke stå alene, men bør bruges i kombination med en eller flere af de andre modeller.

Som gennemgået i kapitel 8 er tilbagesalg til udstedende selskab især en fordel for erhververen, da denne kan nøjes med forlods at erhverve en mindre andel af selskabet. Denne andel skal naturligvis finansieres af erhververen på den ene eller den anden måde, hvor ovenstående løsninger kan anvendes. Overdrageren kan efterfølgende sælge sin resterende andel af selskabet til selskabet selv, der dermed finansierer købet. Erhververen er efterfølgende den eneste ejer af selskabet og overdrageren opnår samtidigt fuld betaling for sine aktier. Den eneste ulempe for overdrager er dog, at tilbagesalget skattemæssigt anses for en udlodning til overdrageren. Beskatningen vil derfor være som aktieindkomst i form af udbytte eller selskabsindkomst, hvor der ikke er fradrag for anskaffelsessum.

Ved at anvende A- og B-aktiemodellen er det ligeledes driftsselskabet, der finansierer overdragelsessummen. Den hidtidige ejer får udstedet A-aktier med en forlods udbytteret på den samlede værdi af selskabet og erhververne køber B-aktierne til kurs pari. A-aktionæren kan efter transaktionen modtage udbytte fra driftsselskabet efter behov og selskabets midler.

9.6 Delkonklusion

Som skrevet indledningsvis så er det vigtigt, at parterne klarlægger hvilke ønsker og muligheder, de har til deres økonomiske fremtid. Dette skyldes bl.a., at finansieringen af et generationsskifte er forskellig fra situation til situation, ligesom metoderne kan kombineres på mange forskellige måder. Både fremmedfinansiering, gave, gældsbrev samt finansiering fra driftsselskabet benyttes alle i praksis, hvorfor finansieringen i princippet afhænger af overdragets soliditet og velvilje til at bidrage til finansieringen. Alle modellerne bør derfor anvendes med det formål, at opnå det mest fordelagtige for alle parter i den enkelte situation.

10 Generationsskifte ved død

Såfremt et generationsskifte ikke planlægges i god tid, kan det ved ejerens pludselige død få konsekvenser rent skattemæssigt. Det bør derfor altid være med i overvejelserne, hvad et pludseligt dødsfald i ejerkredsen måtte have af konsekvenser for dødsbo, arvinger, nye ejere m.fl.

10.1 Dødsboer

Når et dødsbo skal gøres op, sker det efter reglerne i Dødsboskatteloven. Loven skelner mellem skiftede og ikke skiftede dødsboer.

Et skiftet bo er, hvor man har gjort den ene ægtefælles bo op efter dennes død og evt. beskattet dette. Et ikke skiftet bo er modsat, hvor man har valgt ikke at gøre afdødes bo op skattemæssigt i forbindelse med dødsfaldet.

10.1.1 Ikke skiftede boer

Der er 3 muligheder for den efterlevende ægtefælle for at overtage et ikke skiftet bo:

1. Boudlæg
2. Udlæg til efterlevende ægtefælle
3. Uskiftet bo

Vi vil her kort redegøre for de 3 former for ikke skiftede boer.

10.1.1.1 Boudlæg

Hvis den døde efterlader sig en formue, der er mindre end kr. 36.000⁴², kan afdødes nærmeste overtage formuen, uden der foretages skifte. Det er op til skifteretten at vurdere, hvem der er afdødes nærmeste. Det kan både være familie, bekendte eller evt. den institution, hvor afdøde levede sine sidste år.

⁴² Beløbsgrænse 2009

Den, der modtager boudlægget, hæfter ikke for afdødes gæld. Boudlæg benyttes ofte kun i tilfælde, hvor afdøde bor til leje og ikke efterlader sig formue.

10.1.1.2 Udlæg til efterlevende ægtefælle

Udlæg til efterlevende ægtefælle er, som begrebet siger, kun tiltænkt den afdødes ægtefælle. I modsætning til boudlægget hvor det var afdødes nærmeste, der kunne overtage formuen på max. kr. 36.000, så er det kun ægtefællen, der kan modtage dette udlæg. Ægtefællen kan gøre krav på udlægget, hvis følgende 2 betingelser bliver opfyldt:

1. Der er ikke noget at udlodde til andre arvinger
2. Ægtefællen påtager sig afdødes gældsforpligtelser

Ægtefællen kan forud for opgørelsen af boets værdier udtage de genstande, der udelukkende tjener den pågældendes personlige brug, samt hvad der er anskaffet til børns brug. Derudover kan den efterlevende udtage op til kr. 630.000⁴³ af den afdødes bo, jf. AL § 11, stk. 2.

Ligesom boudlæg benyttes udlæg til efterlevende ægtefælle oftest kun i tilfælde, hvor afdøde ikke efterlader sig en formue eller blot en mindre formue.

10.1.1.3 Uskiftet bo

Den længstlevende ægtefælle kan vælge at sidde i uskiftet bo. Det vil sige, at ægtefællen kan vælge ikke at lade afdødes bo skifte, for så vidt angår deres fælleseje, jf. AL § 17. Derved overtager den længstlevende ægtefælle hele formuen, og boet gøres først op på det tidspunkt, hvor den længstlevende dør. Man kan dog vælge at skifte undervejs, jf. beskrivelsen i afsnit 10.1.2.

Såfremt afdøde kun efterlader fælles livsarvinger med ægtefællen, kan ægtefællen selv bestemme, hvorvidt der ønskes uskiftet bo. Hvis afdøde derimod efterlader sig særlivsarvinger, kan ægtefællen kun fortsætte i uskiftet bo med samtykke fra disse særlivsarvinger, jf. AL § 18.

⁴³ Beløbsgrænse 2009

Hvad angår afdødes særeje, så kan den efterlevende ægtefælle ikke overtage dette og sidde i uskiftet bo. Denne del af afdødes formue skiftes særskilt efter reglerne for skifte af boer, jf. afsnit 10.1.2. Ligesom der laves en opgørelse af afdødes særeje, skal der også laves en opgørelse af den efterlevendes særeje. Dette skal holdes uden for ved evt. skifte med særlivsarvinger eller i forbindelse med længstlevendes død og endelig skifte af dødsboerne.

I de fleste tilfælde hvor afdøde efterlader sig en ægtefælle, vælger denne og dennes familie, at efterlevende ægtefælle kan fortsætte og sidde i uskiftet bo. Derved ændres der ikke ved den formue, ægtefællen sidder i, og denne har mulighed for at fortsætte sin tilværelse som inden afdødes død.

10.1.2 Skiftede boer

Hvis der vælges at foretage skifte af boet, enten frivilligt eller fordi der er lovkrav om dette, så er der følgende 3 mulige scenarier for et sådan skifte:

1. Privat skifte
2. Forenklet privat skifte
3. Bobestyrer bo

Hvad enten man vælger det ene eller det andet skifte, så anses boet for at være et selvstændigt skattesubjekt. Det vil sige, det er boet, der skal svare skat og ikke den afdøde.

10.1.2.1 Beskatning

For at undgå for meget papirarbejde og langtrukne behandlingstider i de offentlige instanser har man indført nogle minimumsgrænser for, hvornår et bo er skattepligtigt. Disse beløbsgrænser er ændret med virkning for dødsfald efter 1. juli 2008. Vi har valgt her af have grænserne med for begge perioder, da grænserne fra før ændringen fortsat skal benyttes for skifter med dødsfald før, men opgørelse efter 1. juli 2008.

Dødsfald før 1. juli 2008:

- Nettoformue ved boafslutning overstiger kr. 1.882.400
- Boets aktiver ved boafslutning overstiger kr. 2.509.900

Dødsfald efter 1. januar 2009⁴⁴:

- Nettoformue ved boafslutning overstiger kr. 2.595.100
- Boets aktiver ved boafslutning overstiger kr. 2.595.100

Med hensyn til værdierne så skal blot én af grænserne være overskredet, for at der er tale om et skattepligtigt bo. Samtidig med ændringen i beløbene har man besluttet, at ejerboliger omfattet af parcelhusreglen ikke skal indgå i opgørelsen af boets aktiver, men fortsat skal med i opgørelsen af nettoformuen, jf. DBSL § 6, stk. 5.

Hvis boet er skattepligtigt, skal der laves en opgørelse af de skattepligtige indkomster, der har været siden udløbet af afdødes seneste indkomstår og frem til skæringsdagen. Denne periode beskattes proportionalt med 50 %. Det vil sige, de indkomster afdøde havde, mens denne stadig var i live, lægges sammen med de indkomster, der har været i perioden for boet, der alt sammen beskattes med 50 %. Hvis der i perioden har været betalt skatter vedrørende perioden, fradrages disse i den endelige skat.

Udover de betalte skatter i perioden nedsættes den endelige skat med et mellempriodefradrag på kr. 1.900 pr. måned fra indkomstårets start til dødsfaldet og et bofradrag på kr. 5.200 pr. påbegyndt måned fra dødsfaldet til skæringsdagen⁴⁵.

Aktieindkomster i perioden beskattes efter reglerne for almindelig aktieindkomst og indgår derved ikke sammen med øvrig indkomst, der proportionalbeskattes med 50 %.

10.1.2.2 Privat skifte

Der er som tidligere nævnt 3 scenarier for boskifte. Det private skifte indebærer, at det er arvingerne selv, der står for at udarbejde dokumenter til skifteretten og SKAT samt forestå selve udlodningen til arvingerne.

⁴⁴ Beløbsgrænse 2009 – Grænserne var for perioden 1/7 - 31/12 2008 kr. 2.509.900

⁴⁵ Beløbsgrænser 2009

Følgende betingelser skal være opfyldt, for at man kan foretage det private skifte, jf. DSL § 25:⁴⁶

- Alle arvinger skal være enige om det private skifte
- Boet skal være solvent
- Mindst én myndig arving, der er i stand til at opfylde sine forpligtelser
- At afdøde ikke har udelukket privat skifte i et testamente
- At der ikke er afgørende hensyn, der taler imod

Arvingerne skal, senest 6 måneder efter boet er udleveret til dem, fremsende en åbningsstatus til skifteretten, der opgør boets aktiver og passiver på dødsdagen. Efterfølgende skal der udarbejdes en boopgørelse pr. skæringsdagen. Skæringsdagen beslutter arvingerne selv, denne må dog højst ligge 1 år efter dødsdagen. Denne boopgørelse skal ud over en opgørelse af boets aktiver og passiver indeholde en opgørelse af indtægter og udgifter i boperioden. Boopgørelsen skal fremsendes til SKAT og skifteretten senest 3 måneder efter den valgte skæringsdag.

Det private skifte benyttes som regel i de situationer, hvor arvingerne kan enes og enten selv har forstand på at udarbejde ovennævnte opgørelser eller kender nogen, der har. Derved kan boet spare en del ved ikke at skulle betale forholdsvis store honorarer til en bobestyrer.

I praksis indrykker skifteretten proklama i statstidende, hvorefter arvingerne afventer fristen for kreditorerne. Når denne er nået, kender man boets endelige finansielle stilling og kan herefter foretage udlodningen. Det er sjældent, at arvingerne foretager udlodning, inden proklamafristen er udløbet, da de i så fald hæfter personligt og solidarisk for boets gæld. Derved risikerer de at skulle hæfte for mere, end de modtager i arv, hvilket ikke vil være interessant for arvingerne.

10.1.2.3 *Forenklet privat skifte*

Det forenklete private er en mere lempelig skifteform end det private skifte. Dog er det kun en mindre gruppe af de private skifter, der har mulighed for at foretage det forenklete skifte.

⁴⁶ For overskueligheden er lovteksten gjort mere forståelig

Betingelserne for det forenkede private skifte er følgende, jf. DSL § 33:⁴⁷

- At betingelserne for privat skifte er opfyldt
- At der ikke skal betales boafgift eller tillægsafgift
- At ingen af arvingerne er repræsenteret ved værge eller skifteværge
- At der ikke er legatarer til boet
- At boet ikke er skattepligtigt
- At afdøde ikke på dødsdagen eller inden for det seneste indkomstår drev personlig virksomhed
- At der ikke i boet findes afskrivnings- eller nedskrivningsberettiget aktiver

I forbindelse med det forenkede private skifte skal arvingerne kun udarbejde en opgørelse over boets aktiver og passiver på dødsdagen. Denne anses også for skæringsdagen. Der skal ikke som ved det private skifte udarbejdes en endelig boopgørelse, da dødsdag og skæringsdag er den samme.

Det er hovedsagligt mindre boer, og boer hvor eneste arving er ægtefællen, der benytter sig af reglerne for forenkede privat skifte.

10.1.2.4 Bobestyrer bo

I de tilfælde hvor betingelserne for enten privat skifte eller forenklet privat skifte ikke er opfyldt, udleverer skifteretten boet til en autoriseret bobestyrer. Hvis afdøde eller arvingerne har præferencer for en bobestyrer, tages der som regel hensyn hertil, jf. DSL § 37.

Ved følgende tilfælde udleveres et bo til bobestyrer, jf. DSL § 36:⁴⁸

- Hvis en arving anmoder herom
- Hvis boet antages at være insolvent
- Hvis der ingen myndige arvinger er, eller alle arvinger er under konkurs, eller alle arvinger er insolvente
- Hvis afdøde har indskrevet dette i sit testamente

⁴⁷ For overskueligheden er lovteksten gjort mere forståelig

⁴⁸ For overskueligheden er lovteksten gjort mere forståelig

- Hvis der ingen arvinger er, eller der er usikkerhed om, hvem der er arvinger
- Hvis der efter DSL §§ 23, 30, 76, stk. 3 eller arvelovens § 25, stk. 2 træffes bestemmelse herom
- Hvis der ikke inden for rimelig tid træffes beslutning om, hvilken af ovennævnte skifteformer der ønskes anvendt

Ved et bobestyrerbo har bobestyren til opgave at udarbejde de samme dokumenter til skifteretten og SKAT, som arvingerne har ved det private skifte. Eneste forskel er, at bobestyren kan fastsætte skæringsdagen op til 2 år efter dødsdagen, jf. DSL § 66, hvorimod arvingerne ved det private skifte kun kan vente op til 1 år.

Bobestyrerboer anvendes som regel kun i meget store boer, boer der indeholder komplicerede aktiver og passiver eller i tilfælde, hvor der ingen enighed er mellem arvingerne. Det er her en fordel at kunne få en uvildig tredjemand ind og forestå opgørelserne og fordelingerne.

10.1.2.5 Skifte af uskiftet bo

Hvis den efterlevende ægtefælle i forbindelse med boopgørelsen vælger at sidde i uskiftet bo, kan denne efterfølgende vælge at lade boet skifte. På det tidspunkt hvor længstlevende ægtefælle ønsker at foretage skiftet, skal der laves en opgørelse af "boet". Halvdelen af ægtefællens formue med fradrag af særeje anses for at tilhøre afdøde og indgår i boet. Man vælger på dette tidspunkt, hvordan man ønsker at foretage skiftet.

En af grundene til at man efter at have siddet i uskiftet bo i en årrække ønsker at foretage skiftet, kan skyldes, at man ønsker at indgå et nyt ægteskab. Dette er ikke muligt, såfremt man sidder i uskiftet bo.

10.2 Boafgift

I afsnit 6.4 har vi gennemgået reglerne for gavegift. Dette har naturligvis sin relevans i de tilfælde, hvor gavegiveren forærer eksempelvis nærstående en gave i levende live. I dette afsnit vil vi beskrive afgiftsreglerne og de ændrede forudsætninger i tilfældet, hvor overdragelse sker i forbindelse med død.

Boafgiften og beregningen af denne afhænger overordnet kun af afdødes forhold og berøres derfor ikke af forholdene hos de enkelte arvinger.

Den andel af arven, der tilfalder den efterlevende ægtefælle, udløser ikke boafgift, jf. BAL § 3, stk. 1. Afgiftsfriheden omfatter alle former for arv, pensioner og forsikringer. I den forbindelse er det samtidig uden betydning, om den afdøde eller den efterlevende ægtefælle havde fælleseje, skilsmisssæreje eller fuldstændig særeje.

For den andel, den nærmeste familie arver, skal der beregnes en arveafgift på 15 % af den del, der overstiger et bundfradrag på 264.100⁴⁹. Bundfradraget har alene en tilknytning til dødsboet, og der er derfor ikke som ved gaveafgift et bundfradrag for hver gavemodtager. I relation til nærmeste familie kan det nævnes, at der til denne bl.a. henregnes afdødes børn, afdødes forældre samt personer, der har haft fælles bopæl med afdøde i de sidste to år op til dødsfaldet.

Ved arvelodder til arvinger uden for den nærtstående familie, skal der, efter arveafgiften på 15 % er fratrasket, yderligere beregnes og betales en tillægsboafgift på 25 %. Dette medfører netto en afgift på 36,25 %.

10.2.1.1 Afgiftsgrundlaget

Aktiver og passiver i et dødsbo værdiansættes til handelsværdi i forhold til skæringsdagen i boopgørelsen. Såfremt der er foretaget acontoudlodninger før dødsfaldet, ansættes disse dog på udlodningstidspunktet.

Afgiftsgrundlaget er sammensat af de enkelte aktiver og passiver i dødsboet og danner sammenlagt et grundlag for beregning af boafgiften. Vi vil nedenfor gennemgå værdiansættelsen af enkelte aktiver, vi har vurderet som typiske i et dødsbo.

⁴⁹ Beløbsgrænse for 2009

Fast ejendom:

Fast ejendom værdiansættes til værdien i handel og vandel, såfremt den sælges til arvingerne eller deres pårørende. Værdien foretages derfor efter 1982-cirkulæret, jf. afsnit 7.1, hvor det er muligt at benytte en værdi, der opgøres med udgangspunkt i ejendomsvurderingen fratrasket 15 %. Ved salg til tredjemand vil det være salgssummen fratrasket salgsomkostninger.

Aktier:

Børsnoterede aktier værdiansættes til børskursen i forhold til "alle handler-kurs" på skæringsdagen⁵⁰. Unoterede aktier, som aktierne i Hansen A/S, ansættes til værdien i handel og vandel. Såfremt det ikke er muligt at fremskaffes valide oplysninger om værdien ud fra tidligere omsætninger, anvendes formueskattekursen efter 1982-cirkulæret.

Løsøre:

Løsøre værdiansættes normalt til den værdi, de enkelte aktiver kan indbringe ved en offentlig auktion. Dog vil en ekstern vurdering normalt ikke blive anfægtet. Vurderingen kan både foretages af en sagkyndig og ikke sagkyndig, dog må det forventes, at særlige værdifulde og specielle genstande kræver en sagkyndig vurdering.⁵¹

Forsikring/pensioner:

Værdien af forsikringer og pensioner, der udbetales samlet, opgøres som det udbetalte beløb minus afgiften. Ved ratepensioner og andre ordninger med løbende udbetalinger opgøres værdien som den samlede udbetaling minus en afgift. Afgiften opgøres til 40 % af det udbetalte beløb ved dødsfald, modsat samlede udbetalinger i levende live der beskattes med 60 %, jf. PBL § 29, stk. 1.

Passiver:

Gæld, herunder prioritetsgæld værdiansættes til kursværdi, der som oftest svarer til den pålydende værdi. Et salg af en ejendom til tredjemand vil normalt blive foretaget til

⁵⁰ "Afgiftsgrundlag opgørelse betaling", plancher til forelæsning Generationsskifte d. 14/5-2008

⁵¹ "Afgiftsgrundlag opgørelse betaling", plancher til forelæsning Generationsskifte d. 14/5-2008

markedsværdi, hvorfor gælden i denne situation naturligt også ansættes til kursværdi for at skabe en konsekvent værdiopgørelse.

Ovenstående poster vil i et evt. dødsbo opstået fra familien Hansen være relevante til brug for opgørelsen af afgiftsgrundlaget.

10.3 Arveret – legal og testamentarisk arv

I forlængelse af ovenstående afsnit er det relevant at kigge på, hvordan den danske arvelovgivning er sammensat. Lovgivningen har således nogle såkaldte minimumskrav, der skal overholdes i relation til arveladninger, hvorfor enkelte personer ikke kan begunstiges på bekostning af andre. Ligeledes er der nogle forhold omkring testamenteringer, der kan have væsentlig indvirkning i et generationsskifte, såfremt de involverede parter ikke tager forholdene med i overvejelserne og planlægningen.

I arveloven er der med virkning pr. 1. januar 2008 foretaget væsentlige ændringer. Der var til lovgivningen ellers ikke foretaget ændringer siden 1964. De væsentligste hovedtræk i den nye arvelov er at styrke ægtefællens stilling, hvilket er sket på bekostning af de andre arvinger.

10.3.1 Tvangs- og friarv

I princippet er der to måder, hvorpå man kan blive arving. Den første er, at der arves i henhold til loven, hvilket kaldes legal arv. Den anden er, at der arves i henhold til testamente. De to måder kan dog fint kombineres, således man som legal arving stadig kan arve efter testamente, hvis dette skulle være tilfældet.⁵²

Den legale arv deles op i forhold til arveklasser, hvor ægtefællen og livsarvingerne er de vigtigste i denne opdeling. Livsarvinger består af afdødes børn samt børnebørn, såfremt barnet er død før sine forældre. Ægtefællen og børnene arver altid, da de er tvangsarvinger. Tvangsarvinger er de, der ikke blot har ret til arv, men også krav på en arv. At være

⁵² Den nye arvelov, Kirsten Reimers-Lund/ Flemming Sorth, side 23

tvangsarving medfører samtidig, at de ikke kan gøres arveløse ved testamente, men arven kan dog begrænses til et minimum i forhold til lovens rammer.

Tvangsarven består af 1/4 af den samlede arvemasse, jf. AL § 5, hvilket før ændringerne af arveloven tidligere var halvdelen. Ved seneste ændring af arveloven er der desuden indføjet en mulig begrænsning af tvangsarven til hver enkelt livsarving. Således kan hver livsarving uanset formuen i dødsboet, begrænses til 1 mio. kr. i arvelod, jf. AL § 5, stk. 2. De ændringer medfører i forhold til et generationsskifte, at der for hovedaktionæren i et velkonsolideret selskab er opnået større muligheder for at testamentere og derved tildele en evt. større del til arvingen, der overtager familievirksomheden.

Såfremt der både efterlades ægtefælle og livsarvinger, skal tvangsarven fordeles ligeligt mellem ægtefællen og børnene med 50 % til hver. Dette medfører ved flere børn, at disse skal dele deres andel på 50 %. Også denne brøk er ændret i forhold til tidligere lovgivning, hvor der tidligere var 1/3 til ægtefællen og 2/3 til deling blandt livsarvingerne.

Den del af arven, der ikke er tvangsarv, kaldes friarv og består derfor af 3/4. Såfremt der ikke er skrevet testamente, fordeles friarven sammen med tvangsarven efter de legale arveregler, jf. ovenfor.

10.3.2 Testamente

Ved at oprette testamente kan arvelader bestemme over friarven på 3/4 af den samlede arv. Arvelader kan således både bestemme, hvem der skal arve og hvor meget og hvilke genstande, den enkelte skal arve, ligesom arvelader kan tilføje betingelser og vilkår til den testamenterede arv.

I de tilfælde hvor det viser sig, at arvelader har testamenteret for stor en andel af arven til enkeltpersoner, og arvets værdi overstiger arvingens arvelod, kan arvingen foretage arvingekøb og hermed udtage genstanden mod betaling af det overskredne beløb til dødsboet.

Et testamente kan oprettes som notartestamente, vidnetestamente eller nødtestamente.

Notartestamentet skal jf. AL § 63 attesteres af en notar og har derfor stor gennemslagskraft over for tredjemand. Notaren skal bl.a. sikre, at testator efter objektiv vurdering er i stand til fornuftsmæssigt at oprette testamente. Et notartestamente bliver desuden registreret i centralregistret for testamente.

Vidnetestamentet jf. AL § 64 medfører, at minimum to vidner skal overvære oprettelsen af testamentet. Det er samtidig væsentligt, at testamentsvidnet ikke selv må være i nær familie, selv være begunstiget eller have relation til personer, der begunstiges i testamentet.

Den sidste måde at oprette et testamente på er jf. AL § 65 som et nødtestamente. Dette oprettes i de tilfælde, hvor arvelader på grund af sygdom eller andet nødstilfælde er forhindret i at oprette et notar- eller vidnetestamente. Et nødtestamente er kun gyldig tre måneder. Nødtestamentet kan oprettes mundtlig og skriftligt. Det er dog vigtigt, at det af testamentet fremgår, at testator selv var fornuftsmæssig i stand til at oprette testamente.

10.4 Succession ved død

Lige som det er muligt at succedere i levende live i forbindelse med et generationsskifte, jf. afsnit 6.3, er det også muligt at indtræde i overdragets skattemæssige stilling efter dennes død.

Det kræver dog, at dødsboet, hvis skattemæssige stilling man ønsker at succedere i, har værdier, der overstiger minimum den ene af grænserne jf. DBSL § 6, hvorved boet bliver skattepligtigt. Der kan kun succederes i afdødes skattemæssige stilling, såfremt der er tale om en skattemæssig avance på opgørelsestidspunktet. Der kan således ikke succederes i et skattemæssigt tab, jf. DBSL § 28, stk. 2

Det er ikke alle, der kan succedere i afdødes skattemæssige stilling. Ægtefællen, afdødes arvinger samt legatarer har mulighed for at overtage med succession. Det kan dog kun være fysiske personer, hvorfor en legatar, der er en juridisk person, ikke kan succedere. I forbindelse med lovændringen, der trådte i kraft pr. 1. januar 2009, blev det ligeledes gjort muligt for en nær medarbejder at overtage en virksomhed med succession. Kravet til den nære

medarbejder er, at denne har været ansat i virksomheden i 3 år inden for de seneste 5 år, jf. DBSL § 37, jf. ABL § 35. Der er ikke længere krav om, at medarbejderen er ansat på tidspunktet for overdragelsen.⁵³ Yderligere kræves det, at modtageren er fuldt skattepligtig til Danmark på tidspunktet for erhvervelsen, eller at der er mulighed for at beskatte det modtagende aktiv i Danmark i forbindelse med udlodningen.

Hvis der udloddes værdier, der overstiger modtagerens andel af boet, kan dette kun ske med succession for den del af værdien, som svarer til modtagerens andel. Den resterende del vil falde til beskatning. Dette gælder dog ikke for ægtefælle, barn, barnebarn, bror eller søster, eller nære medarbejdere. Adoptivforhold og stedbarnsforhold sidestilles med førnævnte slægtsforhold, jf. DBSL § 37.

Det er som udgangspunkt op til dødsboet, hvorvidt der skal udloddes med succession eller ej. Men som regel sker der udlodning med succession, hvis dette er muligt, da det kan være en fornuftig løsning for alle parter. Der kan dog være tilfælde, hvor det er testamenteret, at udlodningen ikke må være med succession.

Når aktiverne i boet skal overdrages, skal dette ske til handelsværdier på overdragelsestidspunktet, jf. BAL § 12. Som nævnt i kapitel 7 forefindes der to cirkulærer, der regulerer værdiansættelsen af aktiver og passiver, hvor der ikke forekommer en reel markedsværdi.

For yderligere gennemgang af værdiansættelsen henviser vi til kapitel 7, dog vil vi gøre opmærksom på et enkelt forhold i værdiansættelsescirkulærerne. 1982-cirkulæret omhandler ikke værdiansættelse af goodwill, hvorfor 2000-cirkulæret skal anvendes. Dog er der i indledningen til dette cirkulære pointeret, at det ikke gælder for dødsboer. Derfor kan man ikke bruge dette som grundlag for værdiansættelsen. Da der ikke findes nogen andre regler for værdiansættelse af goodwill i et dødsbo, må man alligevel skele til 2000-10-cirkulæret og bruge dette vejledende til værdiansættelsen af goodwill.

⁵³ http://www.krestenfoged.wp.dk/wp-content/uploads/facit_december_2008.pdf

10.5 Hansen A/S

Den dag Jens Hansen dør, skal hans bo gøres op og nogle skal arve hans formue. Som tidligere beskrevet i dette kapitel, kan Jens Hansens bo udloddes på flere måder. Dette kan planlægges i større eller mindre grad.

Hvis vi i første omgang forudsætter, at Jens Hansen dør og efterlader sig Else og Peter, så kan de lade Else sidde i uskiftet bo. Derved kan hun fortsætte livet mere eller mindre som før Jens' død. Hvis Jens' død indtræffer, før de har optimeret generationsskiftet, vil Else have mulighed for at færdiggøre generationsskiftet uden problemer, da hun overtager aktierne i Hansen A/S med succession i Jens' skattemæssige stilling, hvad angår anskaffelsessum og anskaffelsestidspunkt. I forbindelse med at Else overtager Jens' bo og derved sidder i uskiftet bo, bliver boet ikke skattepligtigt i denne omgang, og der skal derfor ikke afregnes hverken skat eller boafgift.

Hvis vi i stedet antager, at boet skiftes, vil boet blive skattepligtigt, da Hansen A/S indgår i boet, og det vil have en værdi, der overstiger grænserne i DBSL § 6. Der er dermed ikke mulighed for at foretage et forenklet privat skifte. De efterladte, det vil sige Peter, kan så vælge om boet skal skiftes med hjælp fra en bobestyrer, eller om han selv vil stå for det og dermed foretage det private skifte. Det private skifte er umiddelbart det billigste, men værdiansættelsen af Hansen A/S vil kræve en del arbejde, og der kan det være en god ide at have noget erfaren assistance. Hvad enten boet vælger at lade Peter succedere i Jens' skattemæssige stilling med hensyn til Hansen A/S eller ej, så skal aktierne værdiansættes, og der skal betales 15 % arveafgift.

I tilfældet hvor Jens Hansen inden sin død har gjort sig det klart, at sønnen Peter og medarbejderen Svend Jensen skal drive Hansen A/S videre efter ham, så kan han testamentere en del af aktierne til Svend Jensen, mens resten af boet vil tilfalde Peter. Et sådan testamente, der er udarbejdet i god tid, vil som regel være et notartestamente.

Det ændrer ikke på, at virksomheden skal værdiansættes til handelsværdien efter reglerne i 1982-cirkulæret og vejledende 2000-10-cirkulæret, hvad angår goodwillen. Yderligere skal både Peter Hansen og Svend Jensen beskattes af den del, de "arver", som henholdsvis arveafgift og personlig indkomst.

11 Generationsskifte i Hansen A/S

Med udgangspunkt i casevirksomheden Hansen A/S og de opstillede forudsætninger vil vi i dette kapitel analysere mulige løsningsmodeller. Hovedformålet med løsningsmodellerne er at finde en løsning der tilgodeser både overdrager og erhverver i Hansen A/S. Som tidligere nævnt er kombinationsmulighederne uendelige, hvorfor vi vil forsøge at gøre løsningsmodellerne så håndgribelige som muligt. Vi vil i løsningsmodellerne inddrage de omtalte elementer fra kapitlerne 5-9. Samtidig vil vi i denne analyse se bort fra generationsskifte ved død og derfor fokusere på, at generationsskiftet gennemføres i levende live.

Som tidligere nævnt kan generationsskiftet planlægges med flere formål. Det vil således være vigtigt både at optimere overdragere økonomiske forhold herunder at minimere skattebyrden samt at gøre generationsskiftet mindst likviditetskrævende for erhverver. Det vil ligeledes være relevant at optimere selskabets forhold, så det bliver relevant at foretage generationsskiftet. Formålene kan godt supplere hinanden, der vil dog i et tidsperspektiv kunne være forhold, hvor der fokuseres mere på det ene formål i forhold til det andet. Vi vil i vores gennemgang af mulige løsningsmodeller undervejs beskrive, hvilken skattemæssig og likviditetsmæssig effekt de opstillede forudsætninger medfører.

De forskellige omstrukturingsmodeller kræver alle forudgående planlægning, der kan have vidt forskellig tidshorisont. Jens Hansen har som udgangspunkt ikke udtrykt et behov for, at generationsskiftet foretages hurtigt, da han har op til 5 år, inden han påtænker at gå på pension, hvorfor han har mulighed for at overveje alle modellerne. Såfremt Jens Hansen ønsker at foretage aktieombytning eller tilførsel af aktiver, kræver det som tidligere nævnt, at der efter omstruktureringen forløber minimum 3 år, inden aktierne sælges. Ellers vil der ikke opnås den fulde effekt af de skattefordele, der ligger heri, da det som bekendt er muligt at sælge aktierne skattefrit efter 3 år. De øvrige modeller kan i princippet gennemføres inden for kort tid, da de ikke har samme krav til tidsplanlægning.

Generationsskiftet skal optimeres i forhold til både overdrager og erhverver. Det er således hensigten at foretage generationsskiftet i Hansen A/S, så både Jens Hansen samt de kommende ejere er tilfredse. Normalt vil der være modsatrettede interesser i et generationsskifte, da forholdet mellem at maksimere provenuet for overdrager og minimere

investeringen for erhververen kan trække i hver sin retning. Jens Hansen har dog udtrykt den holdning, at specielt sønnen men også medarbejderen er hans foretrukne arvtagere. Derfor har Jens Hansen også accepteret eventuelt ikke at få den fulde handelsværdi for selskabet, ligesom han ikke har noget imod at overdrage virksomheden over en periode.

Jens Hansen har dog som nævnt indledningsvist udtrykt et ønske og behov for en bruttoindkomst på 50 t.kr. pr. måned, når han går på pension, hvilket nogenlunde svarer til lønudbetalingen i dag. Peter Hansen har ikke nogen opsparing af nævneværdig karakter, hvorfor han skal lånefinansiere sin overtagelse af Hansen A/S. Svend Jensen har via værdistigning på boligmarkedet samt en opsparing i banken skabt sig en mindre formue. Han har derfor mulighed for at indskyde en egenkapital i størrelsesordenen kr. 500.000 i forbindelse med generationsskiftet, hvorfor yderligere kapitalbehov skal lånefinansieres.

Ud fra ovenstående forudsætninger anser vi det for realistisk, at Jens Hansen overdrager hele virksomheden over en længere periode eller alternativt alene foretager en overdragelse af enkelte aktiviteter i virksomheden. Det vil ligeledes være naturligt, at overdragelsen til sønnen og medarbejderen foretages med en form for rabat eller gaveelement, da virksomhedens samlede værdi vurderes at være for høj i forhold til erhververnes begrænsede privatøkonomi.

Vi vil i vurderingen og optimeringen af generationsskiftet i Hansen A/S opstille to løsningsforslag. Disse vil tage udgangspunkt i de givne forudsætninger fra Hansen A/S samt vores overordnede vurdering af omstruktureringsmodellerne, som fremgår af tabel 9.

11.1 Løsningsforslag nr. 1 for Hansen A/S

Da virksomhedens værdi kan opgøres til hhv. t.kr. 7.995 og t.kr. 11.678 efter værdiansættelsescirkulærerne, vil vi mene, at det vil være urealistisk med en overdragelse af hele virksomheden. Derfor vil en overdragelse på eksempelvis 20 % til sønnen samt 20 % til medarbejderen i første omgang være mere overkommeligt. Samtidig kan det i den forbindelse være en vigtig faktor, at faderen i første omgang bibeholder majoriteten af virksomheden, og han således har mulighed for at vurdere de nye medejerers evner.

Da sønnen ikke har en særlig stor privat egenkapital til brug for erhvervelsen og derfor skal lånefinansiere en potentiel overtagelse, vil vi anbefale, at faderen forærer sønnen hans 20 %

andel som gave. For medarbejderen skal det vurderes, hvorledes hans erhvervelse af aktieandelen skal finansieres. Han har mulighed for at investere ca. 500 t.kr. fra egne midler, hvorfor yderligere investeringsbehov skal fremmedfinansieres. Både sønnens og medarbejderens overtagelse kan foretages med succession, da skatten herved udskydes og de får en rabat på anskaffelsessummen.

Efter overdragelsen af den første andel og i den forbindelse brugen af successionsreglerne, vil vi tilråde, at der foretages en aktieombytning. Dette skyldes, at Jens Hansens resterende ejerandel på 60 % hermed kan overdrages skattefrit på sigt. Yderligere vil vi anbefale, at der i umiddelbar forlængelse af evt. aktieombytning af Jens Hansens, Peter Hansens samt Svend Jensens aktier i Hansen A/S foretages en ophørsspaltning, således de tre aktionær får hver deres holdingselskab.

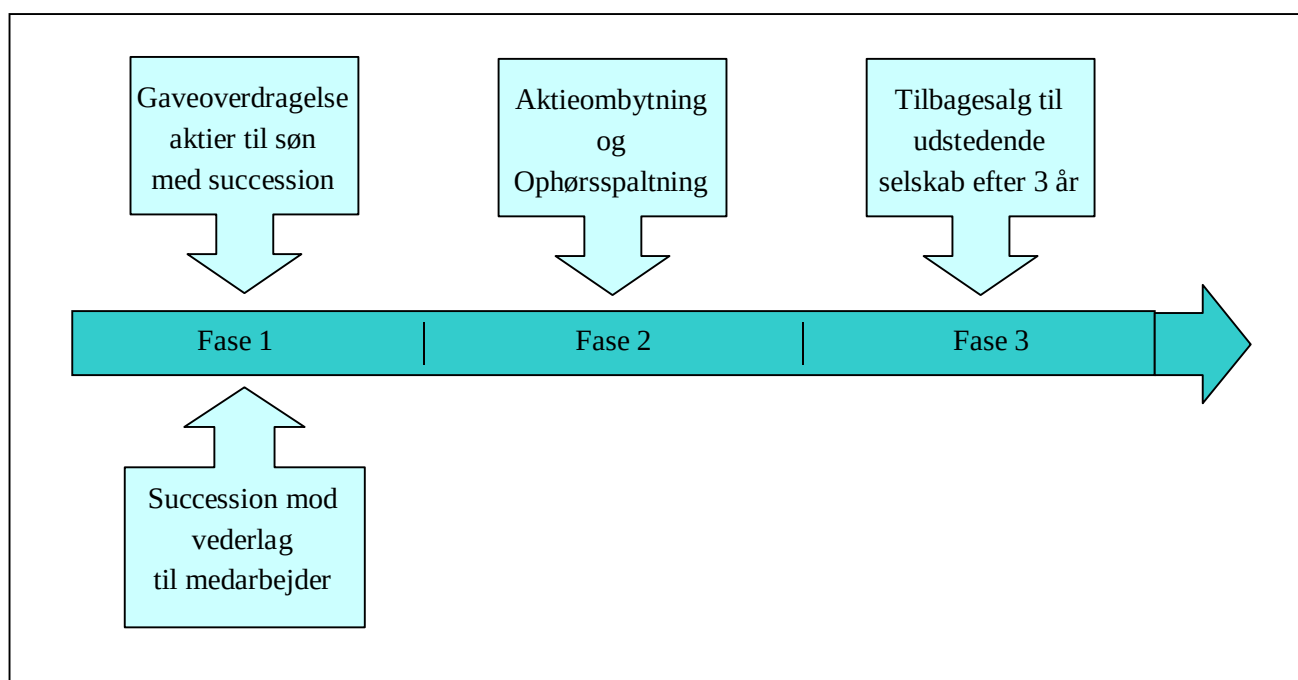
Såfremt ovenstående omstrukturering gennemføres, vil vi nu have en konstruktion med tre holdingselskaber, hvor Jens Hansens selskab ejer 60 %, Peter Hansens selskab ejer 20 % samt Svens Jensens selskab ejer 20 %. Under forudsætning af at de nye aktionærer formår at drive virksomheden godt samt udviser gode lederegenskaber, kan Jens Hansen efter 3 år overveje at foretage en overdragelse af hans resterende ejerandel.

I den forbindelse vil vi for at mindske finansieringsbyrden for de nye erhververe og deres holdingselskab anbefale, at overdragelsen foretages som tilbagesalg til udstedende selskab efterfulgt af kapitalnedsættelse. Herved bliver det Hansen A/S, der finansierer overdragelsen af Jens Hansens resterende ejerandel. Sønnen og medarbejderens ejerandel bliver gennem deres eksisterende ejerskab af Hansen A/S dermed indirekte forhøjet.

Salget af Jens Hansens sidste ejerandel på 60 % udløser ingen skat, da det er holdingselskabet, der sælger aktierne, hvilket efter 3 års ejerskab foretages skattefrit. Jens Hansen kan nu efter behov hæve midler fra hans holdingselskab. Dette udløser dog udbyttebeskatning, men Jens Hansen har mulighed for at begrænse hans samlede skattebetaling.

Forløbet kan skitseres efter tidslinjen i figur 6 nedenfor. Forløbet vil i de følgende underafsnit blive uddybet og konsekvensberegnet.

Figur 6

11.1.1 Gaveoverdragelse og aktiesalg med succession

Da sønnen ikke er i besiddelse af egenkapital og derfor skal fremmedfinansiere købet af aktierne, virker det som nævnt usandsynligt, at han har mulighed for i privat regi at overtage halvdelen af virksomheden med det samme. Jf. afsnit 7.1.2 kan værdien for Hansen A/S på baggrund af 1982-cirkulæret ved handel mellem nærtstående opgøres til t.kr. 7.995. Selvom denne værdi i forhold til reel markedsværdi kan virke relativ lukrativ, vil banken formentlig ikke uden ekstra sikkerhed låne Peter Hansen til købet af op mod 50 %. Desuden kan det som tidligere nævnt vise sig at udløse for store omkostninger at lånefinansiere et sådan køb i privat regi.

For at inddrage Peter Hansen i familievirksomheden, mener vi derfor, at det vil være oplagt at anvende reglerne om gaveoverdragelse ved succession på en andel af aktierne, som Jens Hansen ejer. Peter vil derfor kunne succedere i faderens oprindelige anskaffelsessum, mens det eneste likviditetskrævende her og nu vil være gaveafgiften. Således udløses der ingen aktieavance, ligesom Peter slipper for at lånefinansiere købet af aktieandelen.

Som nævnt kunne gaveoverdragelsen inkludere en andel på 20 % af aktierne i Hansen A/S, hvorved faderen stadig ved samtidig overdragelse af samme andel til medarbejderen bibeholder aktiemajoriteten i virksomheden. Den eneste skat og afgift, der udløses ved en

gaveoverdragelse til Peter Hansen, vil være gaveafgiften. Såfremt Jens Hansen samtidig vælger at betale gaveafgiften, skal der ikke beregnes yderligere gaveafgift af denne.

Gaveafgiften kan på den baggrund opgøres til kr. 186.818 jf. tabel 10 nedenfor.

Tabel 10

Gaveoverdragelse Peter Hansen	
Værdien af aktierne ved overdragelsen	
Aktiernes samlede værdi efter 1982-cirkulæret	7.995.326
Gaveandel 20 % heraf	1.599.065
Forholdsmæssig andel anskaffelsessum	100.000
Avance	1.499.065
Ejertidsnedslag (1% i 10 år = 10%)	149.907
Beskatningsgrundlag	1.349.159
Passivpost 22 % heraf	(296.815)
Gavens værdi	1.599.065
Bundfradrag	(56.800)
Passivpost	(296.815)
Samlet gaveafgiftsgrundlag	1.245.450
Gaveafgift 15 %	186.818

Såfremt både Svend Jensen og Peter Hansen skal have lige vilkår fra start, herunder samme ejerandel foreslås det, at Svend Jensen får mulighed for at købe en tilsvarende andel på op til 20 % af aktierne i Hansen A/S. I den forbindelse vil det være en mulighed, at Svend Jensen ligeledes overtager aktierne fra Jens Hansen med succession i anskaffelsessum og –tidspunkt. Jens Hansen bør på baggrund af generationsskiftet til medarbejderen acceptere at reducere salgssummen med hele den skatteforpligtelse, der måtte påhvile aktieandelen ved overdragelsen.

Ved salg til medarbejderen Svend Jensen skal værdiansættelsen opgøres til handelsværdi, der opgøres efter 2000-9 cirkulæret. Denne værdi har vi jf. afsnit 7.2.5 opgjort til t.kr. 11.678⁵⁴.

Tabel 11

Aktieoverdragelse Svend Jensen	
Værdien af aktierne ved overdragelsen	
Aktiernes samlede værdi efter 2000-9-cirkulæret	11.678.229
Overdragelse 20 % heraf	2.335.646
Forholdsmæssig andel anskaffelsessum	100.000
Fortjeneste	2.235.646
Ejertidsnedslag (1% i 10 år = 10%)	223.565
Beskatningsgrundlag	2.012.081
Aktieavancebeskatning	
Laveste trin 28% af 93.400 *	26.152
Mellemste trin 43 %	825.033
Samlet beskatning	851.185
Aktieoverdragelse 20 % af aktiebeholdning	2.335.646
Fradrag skatteforpligtelse	(851.185)
Handelspris 20 % af aktiebeholdning	1.484.461
* (2008 niveau på baggrund af 2007 årsrapport)	

Ved overdragelsen af 20 % af aktierne i Hansen A/S vil Svend Jensen skulle afregne kr. 1.484.461, jf. beregningen ovenfor.

Det kan diskuteres, om det for Svend Jensen vil være en acceptabel pris for overtagelse af andelen af virksomheden. Medarbejderen kalkulerer som nævnt med ca. t.kr. 500 i egenkapital, hvorfor han ved den beregnede pris vil få et eksternt finansieringsbehov på ca. 1 mio. kr.. Dette kan fremskaffes ved lånefinansiering, gældsbevægelse eller lignende. I forhold til

⁵⁴ Jf. beregninger i afsnit 8.1.1

prisen på 1,4 mio. kr. er det vigtigt at pointere, at Svend Jensen samtidig overtager Jens Hansens skatteforpligtelse på 20 % af aktierne. Dette skal derfor også indgå i den samlede vurdering, inden en endelig handel indgås.

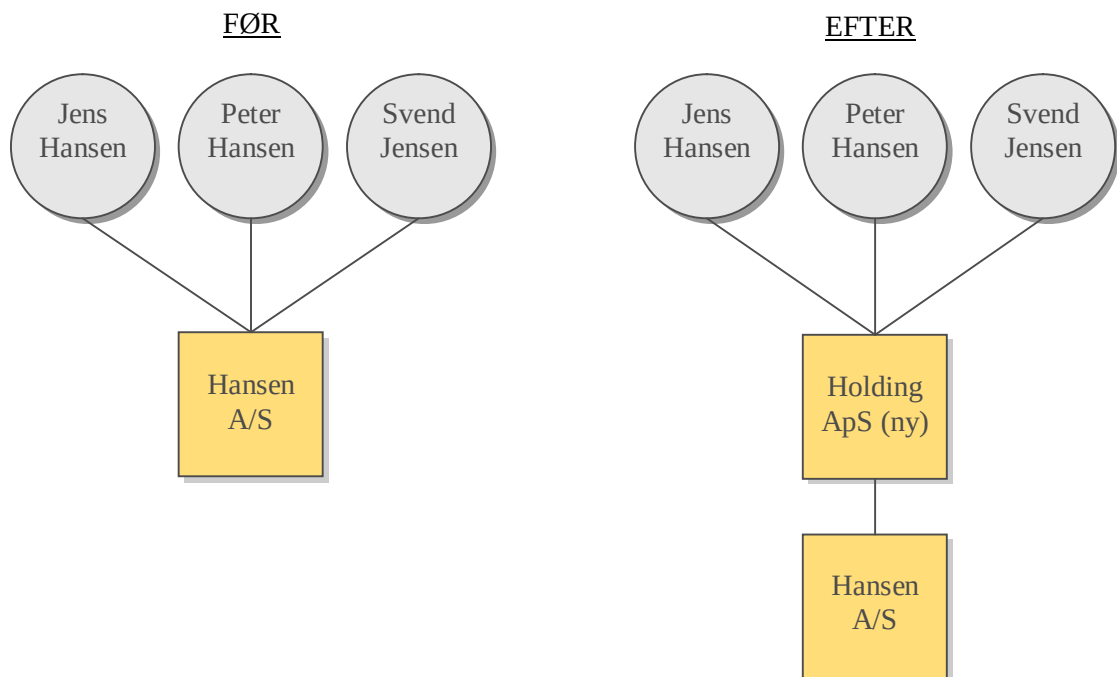
11.1.2 Aktieombytning

Efter at have foretaget overdragelse med succession mod vederlag samt gaveoverdragelse, jf. ovenstående afsnit, vil vi som nævnt anbefale, at der foretages en aktieombytning. Selvom ejerstrukturen for Hansen A/S er ændret fra kun at have Jens Hansen som ejer til nu at være ejet 60 % af Jens Hansen, 20 % af Peter Hansen og 20 % af Svend Jensen, så vil ejerne stadig kunne foretage aktieombytning, da holdingselskabet erhverver mere end 50 % af aktierne ved aktieombytningen.

Aktieombytningen har ingen umiddelbar økonomisk betydning / konsekvens for parterne, da det forudsættes, at de fra SKAT kan opnå tilladelse til at foretage aktieombytningen skattefrit. Ved at søge om tilladelse til skattefri aktieombytning undgår parterne SKAT's værnsregler om bl.a. udbyttebegrænsning, der fremkommer ved manglende ansøgning. Ejernes ønske om den skattefrie aktieombytning kan i ansøgningen begrundes med generationsskiftet, hvilket under normale omstændigheder vil være tilstrækkeligt til, at SKAT giver tilladelse til den skattefrie aktieombytning.

Efter aktieombytningen kommer ejerstrukturen til at se ud som vist i figur 7 nedenfor.

Figur 7

Nu har Jens Hansen en ejerandel af et fælles holdingselskab på 60 %, mens Peter og Svend hver ejer 20 % af holdingselskabet.

For selskabsstrukturen betyder aktieombytningen, at parterne går fra at eje en andel af egenkapitalen i Hansen A/S på kr. 11.678.229 til efterfølgende at eje den samme andel af egenkapitalen i selskabet Holding ApS. Selskabet Holding ApS, der i selskabsstrukturen placeres mellem ejerne og Hansen A/S, bliver stiftet ved apportindskud af aktierne i Hansen A/S. Derved kommer balancen for Holding ApS til at se ud som vist i tabel 12. Aktivsiden består af en aktiebeholdning på kr. 11.678.229, mens passivsiden består af en egenkapital, der kan opdeles i anpartskapital på kr. 125.000 og overkurs på kr. 11.553.229.

Tabel 12

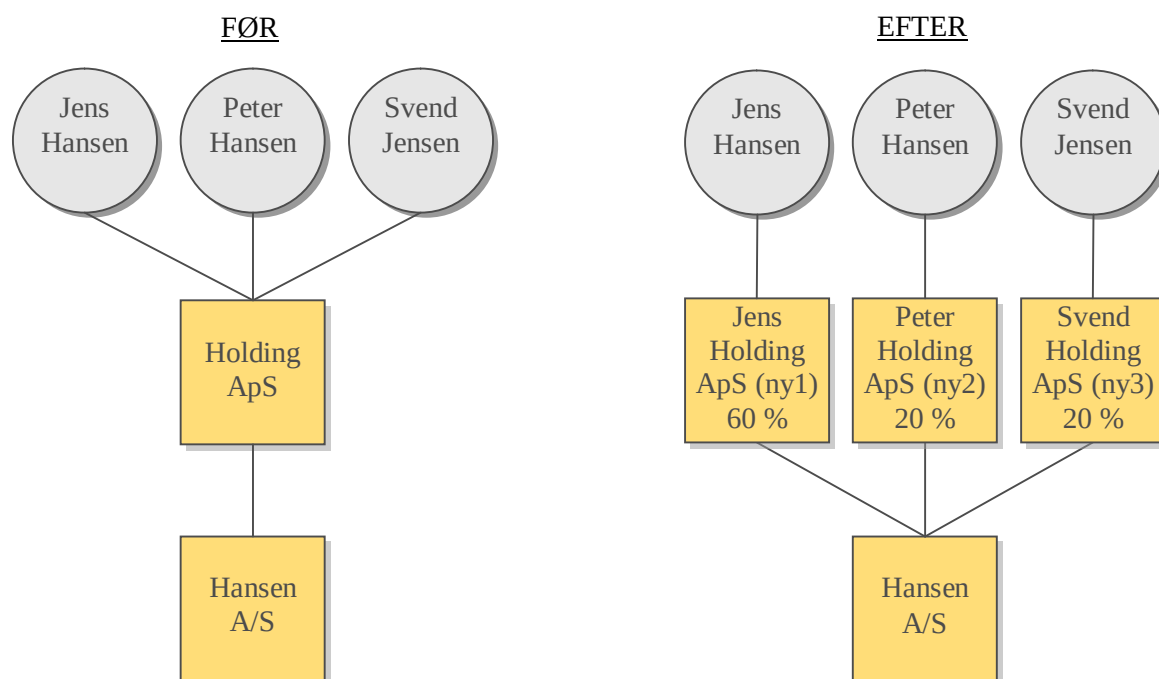
Åbningbalance Holding ApS	
	kr.
Aktiver	
<u>Anlægsaktiver</u>	
Kapitalandele i Hansen A/S	11.678.229
Anlægsaktiver i alt	11.678.229
Aktiver i alt	11.678.229
Passiver	
<u>Egenkapital</u>	
Anpartskapital	125.000
Overkurs ved emission	11.553.229
Egenkapital i alt	11.678.229
Passiver i alt	11.678.229

Aktieombytningen i Hansen A/S vil vi anbefale følges op af en ophørsspaltning. Derved kan de tre ejere med det samme opnå en mere fordelagtig konstruktion.

11.1.3 Spaltning

En spaltning i kombination med ovenstående aktieombytning vil umiddelbart være en logisk opfølgning. Derved opnår alle 3 parter at have holdingstrukturen på plads med det samme. Som figur 8 viser opnås en struktur, hvor Jens Hansen personligt ejer 100 % af Jens Holding ApS, som ejer en andel på 60 % af Hansen A/S. Samtidig ejer Peter Hansen personligt 100 % af Peter Holding ApS, der ejer 20 % af Hansen A/S. Slutteligt ejer Svend Jensen 100 % af Svend Holding ApS, der tilsvarende ejer 20 % af Hansen A/S.

Figur 8

Rent finansieringsmæssigt har denne kombinationsmodel ikke nogen betydning for parterne. Der er ingen, der er blevet hverken rigere eller fattigere. Man har dog fået lavet en konstruktion, hvor det ikke længere er personer, der ejer Hansen A/S men 3 holdingselskaber. Derved har parterne mulighed for bl.a. at udlodde udbytte til holdingselskaberne uden beskatning, hvorfra ejerne individuelt kan udlodde udbytte til privatøkonomien efter egne behov.

Regnskabsmæssigt har spaltningen ingen betydning for Hansen A/S, da egenkapitalen er den samme. Det er blot nogle flere juridiske enheder, der deler ejerskabet. For det ophørsspaltede holdingselskab har det selvfølgelig den betydning, at det bortfalder, hvorfor der i stedet indtræder tre nye selskaber.

Ophørsspaltningens konsekvenser for regnskaberne er vist i tabel 13 nedenfor, hvor vi har gengivet selskabernes åbningsbalancer. Som det fremgår, har spaltningen ingen betydning for den samlede værdi af selskaberne. Det, der påvirkes af spaltningen, er værdien klassificeret som overkurs, og dermed den fri reserve der kan udloddes til anpartshaverne. Dette skyldes, at der ikke længere kun er bunden selskabskapital i ét selskab men nu i 3 selskaber. Derved er den samlede bundne kapital kr. 375.000 i stedet for kr. 125.000, som var tilfældet med ét selskab.

Tabel 13

Åbningbalancer spaltning	Jens Holding ApS	Peter Holding ApS	Svend Holding ApS	I alt
	kr.	kr.	kr.	kr.
Aktiver				
<u>Anlægsaktiver</u>				
Kapitalandele i Hansen A/S	7.006.937	2.335.646	2.335.646	11.678.229
Anlægsaktiver i alt	7.006.937	2.335.646	2.335.646	11.678.229
Aktiver i alt	7.006.937	2.335.646	2.335.646	11.678.229
Passiver				
<u>Egenkapital</u>				
Anparts kapital	125.000	125.000	125.000	375.000
Overkurs ved emission	6.881.937	2.210.646	2.210.646	11.303.229
Egenkapital i alt	7.006.937	2.335.646	2.335.646	11.678.229
Passiver i alt	7.006.937	2.335.646	2.335.646	11.678.229

En yderligere fordel ved at foretage spaltningen i forlængelse af aktieombytningen vil være, at hele ejerkredsen hurtigere via holdingselskaberne opnår en ejertid af Hansen A/S på 3 år. Som tidligere omtalt er det muligt for et selskab at frasælge aktier skattefrit efter 3 års ejerskab. Konkret opnår Jens Holding ApS dermed efter 3 år mulighed for at sælge de resterende aktier i Hansen A/S skattefrit.

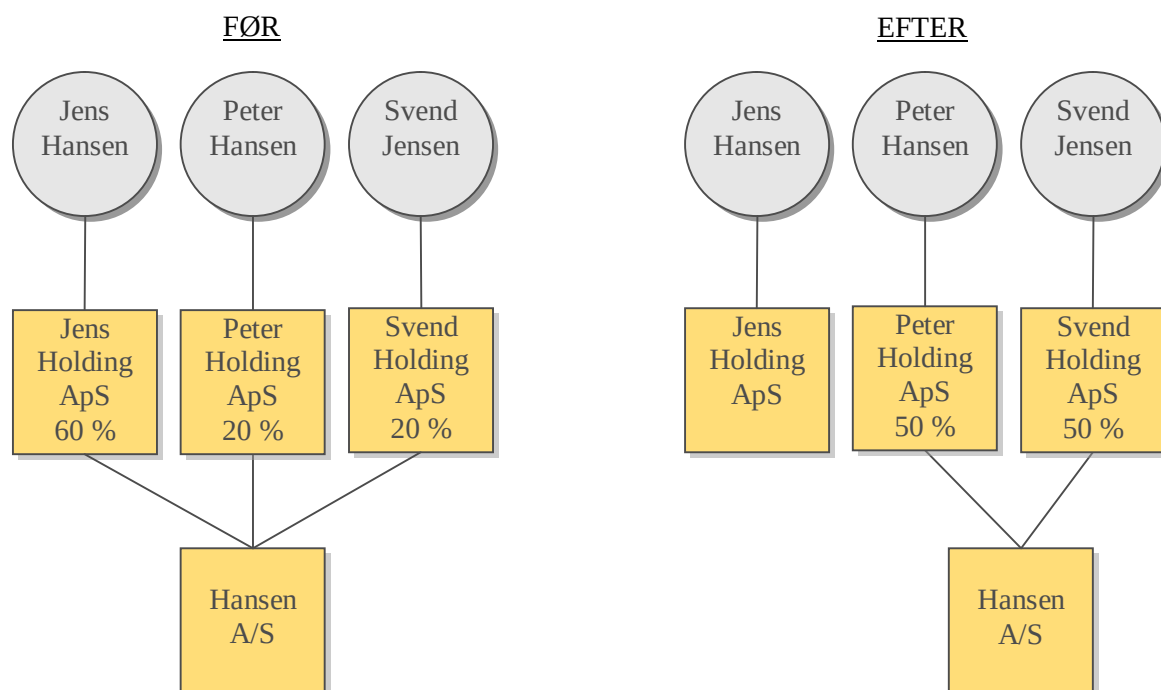
11.1.4 Tilbagesalg til udstedende selskab

Som afslutning på generationsskiftet ønsker Jens Hansen via sit holdingselskab at afhænde sine resterende 60 % af aktierne i Hansen A/S. Dette kunne være ved et reguleret salg til en ekstern køber, dog vil det stride mod den oprindelige plan med overdragelse af virksomheden til sønnen og medarbejderen. De har nu haft tre år til at bevise, at de kan drive virksomheden, hvilket forhåbentlig har medført en vækst, og at udviklingen med lavere overskudsgrader er vendt.

Planen må derfor gå ud på at finde en løsning, hvor Peter og Svend overtager Jens' aktiepost. Dette kunne være ved et reelt salg fra Jens Holding ApS til Peter Holding ApS og Svend Holding ApS. Dette vil dog kræve, at deres holdingselskaber fremskaffer ekstern finansiering til køb af den resterende aktiepost Hansen A/S. Vi mener derfor, at en bedre løsning vil være, at Jens Holding ApS tilbagesælger sine aktier i Hansen A/S til Hansen A/S. Ved brug af denne model bliver det Hansen A/S, der selv forestår finansieringen af købet.

Udgangspunktet for tilbagesalget er, at der efter ovenstående kombinationssag er gået 3 år, hvorved et salg af aktierne i Hansen A/S fra Jens Holding ApS vil være skattefrit. Når Jens Holding ApS sælger til Hansen A/S, kommer Hansen A/S til at eje mere end de tilladte 10 % af egne aktier, jf. ASL § 48. Derfor må Hansen A/S i forbindelse med købet af egne aktier foretage en kapitalnedsættelse efter ASL § 48b. Kapitalnedsættelsen i Hansen A/S skal minimum være på 50 %, men vi anbefaler, at der nedsættes med en andel, der svarer til de 60 % af selskabskapitalen. Derved undgår man, at Hansen A/S ejer egne aktier. Afslutningsvis ender Hansen A/S med at være ejet ligeligt af Peter Holding ApS og Svend Holding ApS som vist i figur 9 nedenfor.

Figur 9

Som skrevet ovenfor skal finansieringen ved tilbagesalget foretages af Hansen A/S. Med udgangspunkt i vores beregnede værdier af Hansen A/S baseret på regnskaber til og med 2007 vil finansieringskravet for Hansen A/S være t. kr. 7.007, da det er værdien af Jens Holding ApS' aktier. Dette finansieringskrav vil som udgangspunkt ud fra cash flowet og nøgletallene i 2007-regnskabet være svært at løfte for selskabet. Derfor kræver det som nævnt tidligere, at de nye ejere af virksomheden formår at vende udviklingen, og i den forbindelse skabe større regnskabs- og likviditetsmæssig overskud.

Endvidere skal det pointeres, at vores beregnede værdier ultimo 2007 ikke længere vil være aktuelt materiale, da der på tidspunktet for tilbagesalget er gået minimum tre år og dermed seneste værdiansættelse af virksomheden. Der vil derfor være behov for en ny værdiansættelse til opgørelse af tilbagesalget til udstedende selskab. Det må som beskrevet ovenfor samtidig forventes, at der i den mellemliggende periode er sket en værditilvækst i Hansen A/S, efter Peter og Svend indtræder i ejerkredsen, hvorfor finansieringskravet vil være endnu højere end det nævnte. Såfremt denne værditilvækst ikke har fundet sted, kan det modsat konstateres, at generationsskiftet har været en forkert beslutning. Dette skyldes at selskabet og de nye ejere formentlig ikke vil have en realistisk chance for at løfte finansieringskravet til brug for tilbagekøbet. Vi har dog ingen mulighed for at forudsige denne udvikling og har derfor ikke et bud på værdiansættelsen og værdien af tilbagesalget efter 3 år.

Vi vil dog pointere, at værdien af egenkapitalen i Hansen A/S efter tilbagesalget og kapitalnedsættelsen vil falde til værdien af aktiebeholdningen i Hansen A/S i hhv. Peter Holding ApS og Svend Holding ApS.

Samtidig vil der i Hansen A/S opstå den udfordring, at aktiekapitalen ved kapitalnedsættelsen kommer under mindstekravet efter ASL § 1 stk. 3, der lyder på kr. 500.000. Dette er normalt ved denne transaktion, men det kan løses ved, at selskabet umiddelbart efter kapitalnedsættelsen foretager en kapitaludvidelse.⁵⁵

⁵⁵ Generationsskifte – af virksomhed, Deloitte, 5. udgave 1. oplag 2007

Herved kommer aktiekapitalen i Hansen A/S igen op på kr. 500.000. Kapitaludvidelsen foretages nemmest ved, at Peter Holding ApS og Svend Holding ApS køber de nye aktier til kurs 100. Samlet kan holdingselskaberne derved nøjes med at indskyde kr. 150.000 pr. selskab, der indsættes på Hansen A/S konto i pengeinstituttet.⁵⁶

11.2 Løsningsforslag nr. 2 for Hansen A/S

Vi har flere gange tidligere været inde på, at den økonomiske udvikling i virksomheden de seneste år har udvist en negativ udvikling. I 2007 var der stadig overskud i Hansen A/S, men resultatet er formindsket fra 2 mio. kr. i 2003 til et overskud på 0,4 mio. kr. i 2007. Der er derfor behov for, at udviklingen vendes snarest, da det ellers ikke vil være en fornuftig beslutning at foretage generationsskiftet i virksomheden. De kommende ejere har med sikkerhed ingen interesse i at investere i en dårlig forretning. Derfor må de naturligvis, inden de vælger at tage del i generationsskiftet, og inden investeringen foretages, vurdere fordele og ulemper samt de enkelte risici ved investeringen.

De to nye ejere står i løsningsforslag nr. 1 over for en relativ solid investering, hvor specielt Svend Jensen af egne lomme må investere en mindre formue. Samtidig skal det tydeliggøres, at de tilsammen køber de resterende 60 %, der som nævnt forventeligt vil være til en endnu højere værdi, end de træder ind til oprindeligt. Denne investering foretages dog via Hansen A/S, men indirekte er det stadig de nye erhververe via deres ejerskab, der betaler for aktierne.

Det vil derfor være relevant at overveje, hvorvidt der er andre modeller og muligheder, der kan gøre generationsskiftet mindre finansieringskrævende og evt. mindre risikofyldt for investorerne.

11.2.1 Overdragelse af aktiviteten i Hansen A/S

Vi har tidligere gennemgået modellerne grenspaltning og skattefri tilførsel af aktiver. Muligheden ved disse modeller er at foretage en opdeling af virksomhedens aktiviteter i flere selvstændige dele eller grene. Fordelen herved er, at der kan foretages en udskilning af den

⁵⁶ Begge skal indskyde kr. 150.000. Beløbet opstår som 60 % af kr. 500.000 (2 gange kr. 150.000)

essentielle del for videre drift af virksomheden, hvorfor aktiver, der ikke er driftsrelaterede, eller overskydende kapital kan udelades.

I Hansen A/S er der nogle ejendomme, hvortil der ikke er tilknyttet en realkreditgæld og bankgæld, hvorfor der er en stor friværdi, og disse har naturligvis stor indflydelse på værdiansættelsen af virksomheden. I værdiansættelsen indgår ejendommene med 7,4 mio. kr. efter seneste ejendomsvurdering. Samtidig er der en mulighed for, at handelsværdien kan være højere endnu. For at kunne udelade ejendommene i en opdeling og udskillelse af aktiviteten, kræver det dog, at både den primære drift og ejendommene kan udskilles i to selvstændige virksomheder. Vi vurderer at en udskillelse af aktiviteten uden ejendom kan være en mulighed, da både ejendommene og handelsvirksomheden kan fungere selvstændigt.

Den væsentligste fordel ved at foretage en skattefri omstrukturering er naturligvis at udskyde den skat, der ellers vil blive udløst ved en skattepligtig handel. Inden endelig valg af omstruktureringsmodel kan det derfor også være relevant at opføre, hvilke udskudte skatter der påhviler selskabet. Normalt vil specielt ejendomme og andre anlægsaktiver indeholde væsentlige udskudte skatter, ligesom goodwill, der opstår i forbindelse med omstruktureringerne, også medfører en udskudt skat.

Hvis vi gennemgår den seneste årsrapport for Hansen A/S, er der ikke pr. 31/12 2007 bogført og afsat udskudt skat i regnskabet. Det skal samtidig tilføjes, at det udskudte skatteaktiv modsvarende ikke er aktiveret, men dette vil dog ikke have negativ indflydelse på overdragelsen. Selskabet har samtidig bogført en skyldig skat på kr. 188.275 på baggrund af skatteregnskabet for indkomståret 2007. Denne er beregnet ud fra indtjening i 2007 og forfalder til betaling i 2008, hvorfor den i en eventuel skattefri omstrukturering ikke kan udskydes.

I kapitel 7 vurderede vi handelsværdien af Hansen A/S på baggrund af værdiansættelsescirkulærerne. Efter 2000-10-cirkulæret var der ikke nogen positiv goodwill, der skulle indgå i værdien af virksomheden ved en overdragelse i forbindelse med generationsskiftet. Dette skyldes bl.a. den før omtalte negative resultatudvikling.

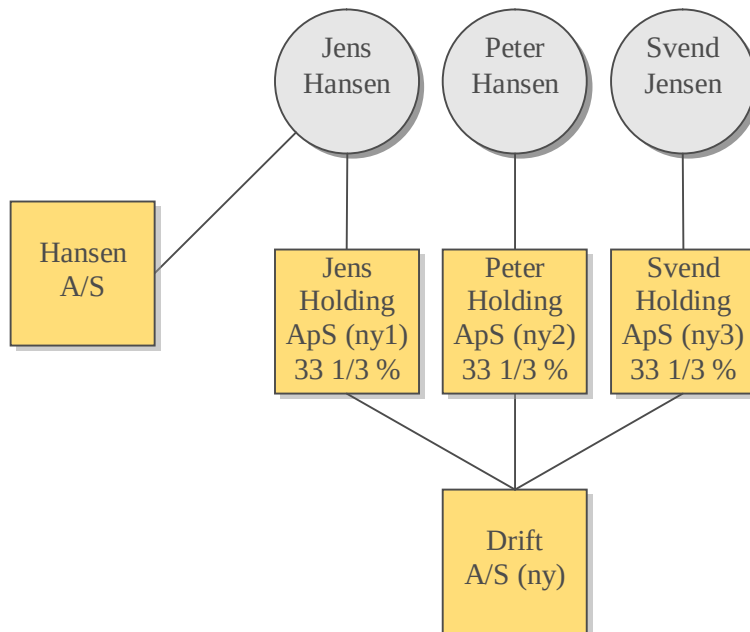
Da ejendommene, der som nævnt indgår med en værdi på 7,4 mio kr., samtidig kan udeholdes ved en evt. opdeling af aktiviteten, vil det være nærliggende at undersøge, hvorvidt generationsskiftet i stedet kan foretages som en skattepligtig overdragelse. Hvis dette er tilfældet, er det som udgangspunkt unødvendigt at anvende de skattefrie omstrukturingsmodeller, da der jo som nævnt ikke er en skat at udskyde.

Når grenspaltning eller skattefri tilførsel af aktiver anvendes til brug for udskillelse af den primære driftsaktivitet, medfølger der flere krav til ejerne og selskabet. Tilsvarende vil brug af modellerne medføre, at hele grenen med alle tilhørende aktiver og passiver skal udskilles. Disse krav kan undgås ved at foretage en skattepligtig overdragelse af aktiviteten. Det kan samtidig egenhændigt besluttes, hvilke poster der skal indgå i overdragelsen af aktiviteten. Der er dermed en del fordele forbundet med at gennemføre overdragelsen af aktiviteten skattepligtigt. Modellen er dog kun aktuel, da der ikke i Hansen A/S ved udskillelse af den primære driftsaktivitet fremkommer en latent skatteforpligtelse.

Den skattepligtige overdragelse af aktiviteten i handelsvirksomheden kan foretages til enten et nyt eller et eksisterende selskab. I Hansen A/S vil det være oplagt at foretage overdragelsen til et nystiftet selskab. Dette selskab bør stiftes af Peter Hansen og Svend Jensen i fællesskab med Jens Hansen, da der som nævnt tidligere kan være behov for hans ekspertise i den fortsatte drift af virksomheden. Ved stiftelsen af selskabet vil vi samtidig anbefale, at parterne fra begyndelsen etablerer hver deres holdingkonstruktion. Således bør de stifte hver deres selskab, der efterfølgende kan stifte det tomme selskab Drift A/S til brug for overtagelsen af aktiviteterne fra Hansen A/S. Jens Hansen kan i den forbindelse overveje hvorvidt han ønsker at stifte det nye selskab gennem hans eksisterende selskab. Dog vil vi mene, at han ved at anvende et nyt selskab, foretager en relevant risikoafgrænsning fra de tilbageblevne aktiver herunder ejendommene.

Selskabskonstruktionen kan skitseres som i figur 10 nedenfor, hvor Jens Hansen stadig bibeholder ejerskabet af resterne i Hansen A/S.

Figur 10

Når den fremtidige struktur er på plads til brug for den skattepligtige overdragelse, skal parterne sammen afgøre, hvilke poster der skal indgå i overdragelsen og til hvilke værdier. Værdiansættelsen af de enkelte poster vil altid bero på en forhandlingssituation, men da forudsætningerne for både overdrager og erhverver i forløbet er nogenlunde klarlagt, vil overdragelsen blive foretaget til bogførte regnskabsmæssige værdier. Såfremt dette er tilfældet, vil der ikke opstå en skatteforpligtelse ved overdragelsen, da der som nævnt tidligere ved de nuværende regnskabsmæssige værdier ikke var registreret en udskudt skat.

Vi foreslår som vist i tabel 14, at følgende balanceposter indgår i overdragelsen til det nystiftede fælles driftsselskab.

Tabel 14

Skattepligtig overdragelse - åbningsbalance nyt driftsselskab			
Aktiver	kr.	Passiver	kr.
<u>Anlægsaktiver</u>		<u>Egenkapital</u>	
Andre anlæg	575.193	Aktiekapital	500.000
<i>Anlægsaktiver i alt</i>	575.193	<i>Egenkapital i alt</i>	500.000
 <u>Omsætningsaktiver</u>		 <u>Gældsforpligtelser</u>	
Varelager	6.435.260	Gæld til pengeinstitutter	2.573.676
Tilgodehavender fra salg	6.695.884	Mellemregning Hansen A/S	4.854.004
Periodeafgrænsningsposter	46.128	Leverandører	3.814.343
<i>Omsætningsaktiver i alt</i>	13.177.272	Anden gæld	2.010.442
 Aktiver i alt	13.752.465	 <i>Gældsforpligtelser i alt</i>	13.252.465
		 Passiver i alt	13.752.465

Som det fremgår af ovenstående tabel, vil der opstå en mellemregning på i alt kr. 4.854.004, der fremkommer på baggrund af forskellen mellem de overtagne aktiver og passiver fra Hansen A/S og modregnet for bankbeholdningen opstået ved stiftelsen af Drift A/S. Denne mellemregning er i princippet betalingen for aktiviteten i Hansen A/S. Mellem parterne skal det aftales hvilken afdragsprofil, mellemregningen skal have, ligesom mellemværendet skal forrentes på markedsmæssige vilkår.

Som opfølgning på den indledende overdragelse af aktiviteten fra Hansen A/S, bør Jens Hansen foretage en aktieombytning af ejerandelen i Hansen A/S, således der ombyttes aktier med et nystiftet holdingselskab. Herved opnås den fordel, at der løbende kan udloddes midler fra Hansen A/S til holdingselskabet skattefrit. Ligeledes kan et salg af ejendommen på sigt foretages som et selskabssalg. Såfremt det nye driftsselskab samtidig har fået vendt udviklingen og igen opnår bedre nøgletal, kunne det være, at de nye ejere havde interesse i at købe ejendomsselskabet. Selskabet besidder jo ejendomme, der bruges som lager og produktionsbygning i driftsselskabet.

Jens Hansens ejerandel i det nye driftsselskab bør afhændes til de to nye aktionærer efter yderligere 3-5 år, hvilket var Jens Hansens tidshorisont for generationsskiftet. Da ejerskabet er i selskabsform, vil et salg efter 3 år som bekendt være skattefrit. Salget kan alternativt foretages direkte til Drift A/S som tilbagesalg til udstedende selskab, hvorved de nye aktionærer undgår at finansiere overtagelsen.

11.3 Vurdering

Overordnet vil vi vurdere, at begge løsningsmodeller kan løse generationsskiftet i Hansen A/S med et godt resultat for alle parter til følge.

Vi vurderer, at løsningsmodel nr. 1 indebærer et stort finansieringsbehov hos specielt den ene erhverver. I løsningsmodel nr. 1 stilles der således forlods krav til indbetaling af kr. 1.634.461 fra Svend Jensen og dennes holdingselskab.⁵⁷ Samtidig får Svend Jensen en skatteforpligtelse på ejerandelen på 20 %, der anskaffes efter successionsreglerne. Ydermere kan det anføres, at Svend Jensen indirekte afregner yderligere, da driftsselskabet finansierer købet af de sidste 60 % af selskabets egne aktier.

I løsningsmodel nr. 1 mister Jens Hansen samtidig en andel af provenuet, da han forærer sønnen 20 % af aktierne ved gaveoverdragelse. Derudover vurderer vi, at Hansen A/S med de nuværende nøgletal og cash flow in mente ikke har kapaciteten til at afregne finansieringskravet, der opstår ved tilbagesalget. Det vil derfor for at generationsskiftet kan gennemføres efter løsningsmodel nr. 1 kræves, at der skabes en forbedring af den underliggende drift og selskabets nøgletal. Fordelen ved modellen er, at hele selskabet til den anslåede værdi på t.kr. 11.678 efter 2000-cirkulæret overdrages til de nye erhververe. Erhververne opnår samtidig ved løsningsmodel nr. 1 mulighed for at overtage selskabet inkl. alle aktiver og værdier uden personligt at afregne markedsprisen.

Fordelen ved løsningsmodel nr. 2 er, at der ikke stilles samme finansieringskrav til erhververne, ligesom der ikke udløses en skat eller afgift til afregning. Erhververne får mulighed for at overtage aktiviteten i Hansen A/S ved alene at afregne selskabskapitalen for

⁵⁷ Succession kr. 1.484.461 samt kapitaludvidelse kr. 150.000, i alt kr. 1.634.461

et nystiftet selskab. Samtidig er der allerede fra start skabt en holdingstruktur, hvor alle parter har deres eget selskab.

Ulempen ved løsningsmodel nr. 2 er umiddelbart, at Jens Hansen stadig bibeholder en væsentlig selvstændig erhvervsaktivitet i form af en ejerandel i det oprindelige selskab Hansen A/S, hvor ejendommene og en større egenkapital forbliver. Der er således en risiko for, at han ikke kan afhænde den resterende aktivitet i form af ejendommene inden han går på pension, som han ellers havde udtrykt ønske om. Samtidig er der en risiko for at ejendommene falder i værdi, dog har han i form af egenkapitalen i selskabet reserver, hvorfra han de første år løbende kan udlodde udbytte til sig selv efter behov. Samtidig vil vi påpege, at den skattepligtige overdragelse som udgangspunkt ikke bør gennemføres, såfremt der ved overdragelsen opstår en skat til betaling eller en skatteforpligtelse.

Afslutningsvist kan det opsummeres, at vi således vil anbefale Hansen A/S at foretage en skattepligtig overdragelse, da vi mener, at denne model tilgodeser alle parter i generationsskiftet af Hansen A/S. Vi har vurderet, at den som model sammen med de givne forudsætninger er fuldt ud anvendelig i generationsskiftet i Hansen A/S.

11.4 Delkonklusion

Vi har i dette kapitel set på to mulige løsningsmodeller for optimering af generationsskiftet i Hansen A/S. Disse modeller er som tidligere nævnt, de to løsninger vi finder mest anvendelige for virksomheden. Jens Hansens primære ønsker til generationsskiftet har været at minimere skattebetalingen samt at lade sønnen Peter Hansen indgå i den fremtidige ejerkreds i selskabet for på sigt at lade ham drive virksomheden videre. Yderligere har Jens Hansen og Peter Hansen et ønske om, at sønnen ikke skal gældssætte sig mere end højst nødvendigt. Begge løsningsmodeller inkluderer udover Peter Hansen medarbejderen Svend Jensen, da dennes faglige kvaliteter komplementerer Peter Hansen rigtig godt.

Parterne i generationsskiftet er som udgangspunkt nødt til at se på virksomhedens resultat de seneste år. Disse viser et faldende resultat. Hvis parterne derfor ikke formår at få vendt denne udvikling, er der ikke nogen egentlig grund til at foretage generationsskiftet. Der er ingen af parterne, der er interesseret i at overtage eller videreføre en virksomhed, der ikke genererer et overskud til ejerne.

I løsningsmodel nr. 1 forærer Jens Hansen 20 % af aktierne i Hansen A/S til sønnen Peter Hansen som en gave. Sønnen succederer i faderens aktieandel, hvorfor der ikke udløses nogen skat til betaling. Samtidig kommer Peter Hansen ind i ejerkredsen uden at skulle betale for dette. Yderligere køber medarbejderen Svend Jensen 20 % af aktierne ligeledes med succession i anskaffelsessum og –tid. Herefter foretages der en aktieombytning, således parterne får et fælles holdingselskab. Dette spaltes umiddelbart efter, så alle 3 aktionærer har hver deres holdingselskab, fortsat med en indirekte ejerfordeling på 60 % / 20 % / 20 % af Hansen A/S. Efter 3 år sælger Jens Hansens holdingselskab aktieandelen af Hansen A/S tilbage til Hansen A/S. Derved kommer Peter Hansen og Svend Jensens holdingselskaber til at dele ejerskabet af Hansen A/S med 50 % hver.

Omkostningerne for de 3 parter er i løsningsmodel nr. 1 størst for Svend Jensen og dennes holdingselskab, der samlet skal afregne kr. 1.634.461. Peter Hansen og dennes holdingselskab kan nøjes med at fremskaffe finansiering af kr. 150.000 til brug for kapitaludvidelsen.

Provenuet for Jens Hansen vil være vederlaget fra Svend Jensen for 20 % af aktierne, værdien af tilbagesalget af 60 % af aktierne til Hansen A/S samt modregning af gaveafgift og udbytteskat i takt med udlodning. Dette provenu vil som udgangspunkt være mindre end værdien efter 2000-cirkulæret på t.kr. 11.678, da faderen forærer sønnen en andel af aktierne.

Udover finansieringsbehovet hos Peter Hansen og Svend Jensen, så er der i løsningsmodel nr. 1 lagt op til, at selskabet Hansen A/S skal skaffe finansiering til købet af Jens Hansens 60 % aktier. Værdien af denne andel vil alt efter udvikling de kommende tre år inden tilbagesalget være tung at løfte for virksomheden. Samlet stilles der i denne løsningsmodel altså krav om, at parterne får en stor finansieringsbyrde over en 3-årig periode.

Løsningsmodel nr. 2 lægger op til, at alle 3 parter stifter et fælles selskab, som vi foreslår foretages via nystiftede holdingselskaber. Dette fælles selskab køber herefter den egentlige aktivitet ud af Hansen A/S. Derved forbliver ejendommene, øvrige omsætningsaktiver samt egenkapitalen i Hansen A/S, hvorved Peter Hansen og Svend Jensen undgår at skulle fremskaffe finansiering til at overtage disse. Jens Hansen fortsætter som ejer af Hansen A/S og kan selv afgøre, hvad der skal ske med ejendommene og i hvilket tempo, han ønsker at få de opsparede værdier udbetalt.

Værdierne i Hansen A/S ligger i det væsentligste på de ejendomme, selskabet bruger til kontor og lager. Ved at lade dem ligge i et separat selskab kan den egentlige drift flyttes økonomisk overkommeligt over i et nyt selskab. Hvis parterne vælger at lade ejerskabet af det nye selskab ligge i holdingselskaber, vil denne løsningsmodel komme til at koste dem i størrelsesordenen kr. 125.000 hver. Disse midler flyttes videre ned i det nye selskab, hvor de anvendes til at finansiere en del af købet af Hansen A/S.

Denne løsningsmodel minimerer den økonomiske risiko for Peter Hansen og Svend Jensen til kr. 125.000. Derved kan de fokusere på at få vendt den nedadgående udvikling, der har været i Hansen A/S de seneste år. Ved at Jens Hansen også køber en del af det nye selskab, så fortsætter han med at sætte sit præg på virksomheden. Samtidigt har han ejendommene liggende i et andet selskab, således disse kan sælges til en tredjemand uden Peter og Svends samtykke, ligesom de er sikret, hvis det ikke skulle lykkes at vende udviklingen i virksomheden.

En yderligere fordel ved løsningsmodel nr. 2 er, at transaktionerne kan foretages med det samme. Der er som ved brug af omstruktureringsmodellerne ikke krav om, at der skal gå 3 år, før deltagerne kan udnytte modellernes mulighed for skattefrihed.

12 Konklusion

Udgangspunktet for denne afhandling har været at undersøge, hvordan et generationsskifte i et hovedaktionærselskab kan gennemføres, så det tilgodeser alle de implicerede parter i generationsskiftet.

Et generationsskifte af en virksomhed kræver god planlægning, da de indledende overvejelser på grund af skattelovgivning skal forberedes i god tid. Planlægningen kræver, at både de bløde dele, herunder strategi og ledelse, og de økonomiske aspekter og tidsmæssige krav inddrages. Vi har i vores tilgang til emnet udelukkende inddraget de økonomiske aspekter.

Generationsskifteforløb vil variere alt efter virksomhed og indehaver samt kommende erhververe og deres krav og ønsker til generationsskiftet. Vi har i vores afhandling taget udgangspunkt i casevirksomheden Hansen A/S, hvor sønnen og en nøglemedarbejder er tiltænkt at overtage ejerskabet på sigt. I virksomheden har der i bl.a. indtjeningsniveau de seneste år været en nedadgående tendens, hvor der dog stadig skabes overskud. Virksomheden er derfor nødt til at vende udviklingen, da det ellers ikke vil være relevant at foretage et generationsskifte af virksomheden.

I Hansen A/S har den nuværende aktionær Jens Hansen således et ønske om, at sønnen Peter Hansen inddrages. Begge parter har i relation til generationsskiftet en forventning om at minimere både skattebetaling og finansieringsbyrde. Udover at sønnen Peter Hansen gerne ønsker at overtage virksomheden på sigt, har nøglemedarbejderen Svend Jensen ytret ønske om mulig inddragelse i generationsskiftet. Dette synes både Jens og Peter Hansen umiddelbart virker som en fornuftig idé.

Skattelovgivningen indenfor specielt aktieavancebeskatning har været udsat for en del forandringer de senere år. Personer beskattes således med op til 45 % af årlige aktieavancer og udbytte på over kr. 102.600. For selskaber er der skattefrihed ved ejerskab af aktiebeholdninger på mere end tre år, hvorfor dette er relevant ved løsningsmodeller, hvor der opnås en holdingstruktur. Yderligere er der i aktieavancebeskatningsloven foretaget lempelse i forhold til succession til nære medarbejdere. Disse har nu opnået næsten samme status som nærtstående, hvorfor de kan succedere i anskaffelsessum og – tid ved overdragelsen fra aktionæren. For at successionsreglerne kan benyttes overfor nærtstående og nære

medarbejdere, skal der foretages en overdragelse af min. 1 % af aktiebeholdningen. Det skal dog tilføjes, at der ikke må være tale om en investeringsvirksomhed.

Såfremt der gives gave som en del af overdragelsen i generationsskiftet, bliver nærtstående og nær medarbejder beskattet forskelligt. Den nærtstående skal således afgiftsberigtiges med 15 % af årlige gaver over en værdi på kr. 58.700 efter reglerne i BAL. Omvendt skal den nære medarbejder beskattes som personlig indkomst efter reglerne i SL, hvis der modtages en gave som en del af overdragelsen.

Udgangspunktet for den økonomiske del af generationsskiftet er værdiansættelsen af virksomheden. Når der i et generationsskifte inddrages personer indenfor gaveafgiftskredsen, skal der foretages en værdiansættelse efter 1982-cirkulæret. Omvendt skal 2000-cirkulæret anvendes, når der bl.a. foretages overdragelser til interesseforbundne parter, der er uden for gaveafgiftskredsen. Ved handel mellem uafhængige parter, hvor der er et modstridende forhold, antages det, at værdien opgøres på markedsmæssige vilkår. Vi har estimeret værdien af Hansen A/S til t.kr. 7.995 efter 1982-cirkulæret, hvorfor det er værdien, der skal anvendes ved overdragelse til sønnen Peter Hansen. Værdien efter 2000-cirkulæret har vi opgjort til t.kr. 11.678, der tilsvarende er værdien, som Svend Jensen kan overtage virksomheden til. Efter 2000-10-cirkulæret har vi beregnet, at der ikke er en goodwill, hvilket skyldes den forømtalte negative resultatudvikling.

Såfremt Jens Hansen dør inden generationsskiftet i Hansen A/S er endeligt gennemført, vil det bl.a. være reglerne i dødsboskatteloven, boafgiftsloven samt arveloven, der skal anvendes. Der er mulighed for, at Else Hansen kan overtage Jens Hansens aktiebeholdning uden afregning af skat eller afgift. Dette kan opnås ved, at enken med sønnens accept vælger at sidde i uskiftet bo. Såfremt denne mulighed anvendes, kan generationsskiftet formentlig videreføres i den planlagte form, uagtet at Jens Hansen er faldet bort. I de tilfælde hvor Jens Hansen er længstlevende, kan der foretages visse forberedelser i form af udarbejdelse af testamente. Jens Hansen kan således forberede den afsluttende del af generationsskiftet ved at testamentere dele af aktiebeholdningen til hhv. Peter Hansen og Svend Jensen. Peter Hansen skal afregne arveafgift på 15 % efter reglerne i BAL, mens Svend Jensen skal afregne skat efter reglerne i SL. Begge har tilsvarende mulighed for at succedere efter samme regelsæt som succession i levende live, hvor Peter dog stadig skal afregne arveafgift.

Vi har som generationsskiftemodel for Hansen A/S vurderet to løsningsmodeller. Baggrunden for vores valg af modellerne skal findes i Jens Hansens krav økonomien i pensionisttilværelsen og hans ønske om begrænsning af skattebetaling samt minimering af finansieringsbyrden hos erhververne.

Løsningsmodel nr. 1 indebærer en overdragelse af 20 % af aktierne til både Peter Hansen og Svend Jensen som hhv. succession med gaveelement og salg med succession mod vederlag. Ved denne model er det dog vigtigt at påpege, at begge samtidig overtager skatteforpligtelsen fra Jens Hansen via deres succession i anskaffelsessum og -tid.

Overdragelsen medfører for Peter Hansen alene en begrænset finansieringsbyrde på gaveafgiften. Gaveafgiften for Peter Hansen kan opgøres til t.kr. 187. Det kan samtidig anbefales, at faderen afregner denne, da der ikke skal ske gaveafgiftsberegning af gaveafgift. Svend Jensen skal samlet afregne t.kr. 1.484 for at overtage 20 % af Hansen A/S, hvorfor hans finansieringsbyrde er relativ høj for aktieandelen. Svend Jensen har mulighed for at finansiere købet både via egen- og fremmedkapital.

Efter den indledende overdragelse kan der foretages en aktieombytning af deres fælles aktier i Hansen A/S, således Jens Hansen via fælles holdingselskab kommer til at eje 60 % af driftsselskabet, samt Peter Hansen og Svend Jensen begge via holdingselskab kommer til at eje 20 % af Hansen A/S. Aktieombytningen bør følges op af en ophørsspaltning som en kombinationsmodel, da de alle derefter vil opnå ejerskab af deres eget holdingselskab med samme ejerforhold som før spaltningen. Kombinationssagen forudsætter en ansøgning og tilladelse fra SKAT, således omstruktureringerne kan foretages i umiddelbar forlængelse af hinanden.

Begrundelsen for ophørsspaltningen i forlængelse af aktieombytning vil være, at Jens Hansen så tidligt som muligt opnår mulighed for skattefrit frasalg af den resterende aktiebeholdning i Hansen A/S, der kan foretages efter 3 års ejerskab. Frasalget mener vi, bør eksekveres som tilbagesalg til udstedende selskab, da denne model flytter finansieringsbyrden fra de nye erhververe til driftsselskabet. De nye erhververe har nu opnået fuldt ejerskab af Hansen A/S.

I løsningsmodel nr. 2 foretages der en skattepligtig overdragelse af aktiviteten i Hansen A/S. Overdragelsen kan med fordel foretages skattepligtigt, da der ikke i regnskabet er latente skatteforpligtelser, ligesom ejendommene i selskabet udeholdes, og der derfor ikke forekommer væsentlig skatteavancer til udskydelse. Fordelen ved at foretage overdragelsen skattepligtigt er, at den kan gennemføres med det samme, ligesom der ikke forekommer samme grenkrav til samlet udskillelse som ved de skattefrie omstruktureringsmodeller.

Finansieringskravet kan ved denne model samtidig minimeres til den nominelle kapital i de nystiftede holdingselskaber. Disse holdingselskaber indskyder kapital i et nyt driftsselskab, der overtager aktiviteten fra Hansen A/S. Forskellen på de overdragne aktiver og passiver har vi opgjort til t.kr. 5.354, der efter betaling af kontant likvid beholdning bogføres som mellemregning på t.kr. 4.854 mellem det nye driftsselskab og Hansen A/S. Denne mellemregning skal forrentes løbende, ligesom der skal foreligge en afdragsprofil.

Den største ulempe ved løsningsmodel nr. 2 er, at Jens Hansen efter frasalget af aktiviteten i Hansen A/S stadig vil være i besiddelse af aktierne i Hansen A/S. Hansen A/S har udover en fordring mod det nye driftsselskab stadig et væsentlig aktiv i form af ejendommene. Disse havde ifølge seneste ejendomsvurdering en værdi på 7,4 mio. kr. På længere sigt kan Jens Hansen dog vælge at frasælge disse ejendomme til tredjemand eller måske det nye driftsselskab. Samtidig skal det fremhæves, at ejendommene løbende vil generere en lejeindtægt. Overordnet har Jens Hansen her og nu dog ikke modtaget det provenu, han havde en forventning om.

Samlet vurderer vi, at den løsningsmodel der tilgodeser Jens Hansen, Peter Hansen og Svend Jensen bedst mulig er løsningsmodel nr. 2. Dette begrundes med tidsperspektivet samt et mindre finansieringskrav for erhververne. Endelig begrænses den samlede skat til betaling som udgangspunkt til Jens Hansens udbyttebeskatning, hvilken han selv løbende kan administrere. Vi vurderer samtidig, at det er realistisk, at driftsselskabet kan afregne den fulde fordring til Hansen A/S, mens ejendommene på sigt godt kan sælges, hvorfor Jens Hansen bør opnå en tilstrækkelig udbetaling til pensionisttilværelsen.

13 Perspektivering

Regeringen er den 20. marts 2009 kommet med et udspil til en ny skattereform. Reformen er ikke vedtaget ved lov, men den forventes i store træk at blive vedtaget, som den er lagt ud til høring. Vi ønsker med dette kapitel at belyse, hvilken indflydelse denne reform vil have for generationsskifte i al almindelighed, samt hvilken påvirkning den kan have på vores casevirksomhed i afhandlingen.

For Jens Hansen personligt er det relevant information, at der foretages en nedsættelse af udbytteskatten fra 28 % til 27 % og fra 45 % til 42 %. Det vil betyde, at han kan trække værdierne ud af sit holdingselskab med mindre skattebetaling til følge.

Derudover lægges der i skattereformen op til en begrænsning i pensionsfradraget, en nedsættelse af bundskatten, fjernelse af mellemskatten og endelig sættes grænsen for topskat op sammen med en nedsættelse af topskatteprocenten. Disse tiltag vil dog have mindre indflydelse på Jens Hansen tilgang til generationsskiftet.

For de involverede selskaber har oplægget til reformen større betydning. Der er blandt andet lagt op til, at selskaber ikke længere er skattefritaget af aktieavancer, såfremt aktierne har været ejet i minimum 3 år. Hvis reformen vedtages i dens nuværende form, skal selskaber fremover eje minimum 10 % af aktierne i et andet selskab, for at et salg af de pågældende aktier vil være skattefrie. Dog vil der ikke længere være en ejertidsbegrænsning, hvorfor selskaberne ved en ejerandel på 10 % eller derover kan sælge aktierne dagen efter købet med en skattefri avance eller et ikke fradragsberettiget tab til følge.

Såfremt selskabet ejer mindre end 10 % af aktiekapitalen i et selskab, skal denne pågældende aktiebeholdning beskattes efter lagerprincippet. Der skal derfor årligt ske beskatning eller gives fradrag for reguleringen, der har været i aktiebeholdningens værdi inden for året. Det vil sige forskellen mellem værdien ved indkomstårets start og værdien ved indkomstårets udløb. Såfremt aktiebeholdningen anskaffes i løbet af året, er det forskellen mellem anskaffelsessummen og værdien ved indkomstårets udløb.

Hvis et selskab i løbet af året går fra at have under 10 % af aktierne i et selskab til at have mere end 10 %, beskattes beholdningen på under 10 % på tidspunktet for anskaffelsen af de

yderligere aktier. Når selskabet er blevet beskattet af beholdningen på under 10 %, vil efterfølgende værditilvækst være skattefri, da man derefter ejer mere end 10 % af aktierne.

For aktier der ikke er optaget på en børs, og man derved ikke har adgang til en markedsværdi årligt, fastsættes kursen på aktierne til den indre værdi efter den seneste offentliggjorte årsrapport hos Erhvervs- & Selskabsstyrelsen.

Lige så væsentligt for Hansen A/S lægges der op til en ændring af reglerne for skattefri omstrukturering af selskaber. De nuværende værnsregler, der blev indført, såfremt der ikke ansøges om tilladelse til den skattefri omstrukturering hos SKAT, forenkles, så det eneste krav der fremover er, at aktierne i det omstrukturerede selskab ikke sælges inden for 3 år. Såfremt aktierne sælges, vil omstruktureringen blive skattepligtig, og der skal afregnes skat af aktieavancen. Det vil fortsat være muligt, at søge om tilladelse til skattefri omstruktureringer hos SKAT. Såfremt tilladelsen gives, vil der være mulighed for at undgå kravet om 3 års ejertid. Dette kræver dog, at det ikke fremgår af SKAT's godkendelse. Alternativt kan der som altid foretages skattepligtige omstruktureringer. Hertil er der ingen skattemæssige begrænsninger eller krav.

Forslaget til reformen indbefatter også en ændring af selskabers fradragsret for advokat- og revisoromkostninger i forbindelse med etablering eller udvidelse af den erhvervsmæssige virksomhed. Dette gælder ligeledes, hvis udvidelsen sker via aktiekøb. Selskaber vil derfor efter skattereformen ikke fremover kunne opnå fradrag for disse rådgivningsomkostninger. Dette bør dog ikke få indflydelse på Hansen A/S og deres behov for rådgivning i relation til det forestående generationsskifte.

14 Litteraturliste

Bøger

Generationsskifte - Omstrukturering, Michael Serup, Forlaget Thomsen / GadJura, 2004
Generationsskifte : Det skatteretlige grundlag ved generationsskifte, Søren Halling-Overgaard / Birgitte Sølvkær Olsen, Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2007
Den nye arvelov – Hvad betyder den for dig, Kirsten Reimers Lund / Flemming Sorth, Magnus Informatik, 2008
Skatteretten 2, Jan Pedersen, 2005
Generationsskifte – af virksomhed, Deloitte, 5. udgave 1. oplag 2007
Revisormanual 2008, I, T. Helmo Madsen / Henning Mølgård, Forlaget Thomsen, 2008
Revisormanual 2009, I, T. Helmo Madsen / Henning Mølgård, Forlaget Thomsen, 2009

Analyser og lignende materiale

Generationsskifte fra hovedaktionær til nærtstående, medarbejder eller tredjemand, Søren Boberg Jensen / Marianne Boe Warman, kandidatafhandling, Cand.merc.aud., 2005
Generationsskifte af Hovedaktionærselskaber, Anja Lundby Pedersen / Pia Højbjerg Larsen, kandidatafhandling, Cand.merc.aud., 2005
Generationsskifte af en virksomhed i levende live, Tina Lyders Larsen / Morten Møller Larsen, Cand.merc.aud., 2007
"Making a difference", The PricewaterhouseCoopers Family Business Survey 2007/08
"Afgiftsgrundlag opgørelse betaling" – plancher til forelæsning den 14/5-2008 i faget Generationsskifte ved Henrik Nielsen

Tidsskrifter, fagblade og domme

Tfs 2005, 51 "Aktieoverdragelse til skattekursen", Michael Serup
Up2Date, Skatteafdeling Beierholm, "Aktieombytning – Omstrukturering", Asger Høj
http://www.krestenfoged.wp.dk/wp-content/uploads/facit_december_2008.pdf
SKM 2007.806 LSR
SKM 2008.134 LSR
SKM 2008.876

Avisartikler

Børsen 19/9 2003 "Farlig udvikling i familieejede virksomheder"

Hjemmesider

www.cvr.dk

www.skat.dk

www.thomson.dk

Love og standarder (anvendte forkortelser i afhandlingen)

Aktieselskabsloven (ASL)

Aktieavancebeskatningsloven (ABL)

Arveloven (AL)

Afskrivningsloven (AFL)

Boafgiftsloven (BAL)

Dødsboskatteloven (DBSL)

Dødsboskifteloven (DSL)

Årsregnskabsloven (ÅRL)

Fusionsskatteloven (FUSL)

Kildeskatteloven (KSL)

Ligningsloven (LL)

Personskatteloven (PSL)

Selskabsskatteloven (SEL)

Statsskatteloven (SL)

Ligningsvejledningen 2008

Cirkulære 1982-11-17 nr. 185

TS-Cirkulære 2000-9

TS-Cirkulære 2000-10

15 Executive summary

Within the coming years many enterprises will be faced by the necessity of a generational change. At the same time research has shown, that a large number of the elderly owned companies and principal shareholders have not considered how future generational change should be carried out. It is a problem that many principal shareholders have not considered what might happen to the company when they retire or depart from this life. The planning of a generational change normally takes several years, wherefore it is very important to focus on the topic for the relevant parties. In the light of these facts we have in this thesis described and analyzed the subject, which includes assessment of relevant legislation and potential models used for generational change. The thesis also includes a practical example illustrated by the company Hansen A/S.

The statement of the thesis is as follows: *"How can a generational change be implemented, so the principal shareholder, the son and the key employee all will be pleased with the final solution."*

The purpose of this thesis is therefore to find a solution which considers all parties to the widest content. One of the conflicting wishes in such a transfer is that the principal shareholder normally wishes to receive the highest possible price for the enterprise, whereas the employee or the son wishes the lowest possible price.

Before the generational change can be implemented the shares must be valued. This can be done either by negotiation between the acquirer and the assignor or if it includes related parties the enterprise can be valued based on stipulated circulars from SKAT.

When the final transfer takes place, there are many optional models and combined solutions to choose between. We have in this thesis analyzed the ordinary sale, which included the sale of stocks with full tax to be paid and the ordinary sale combined with succession which can be with or without giving gifts to related parties. We have also assessed the potential restructuring models, which included an establishment of a holding company, a tax-exempt demerger, saleback to the issuing company and finally division into classes of shares with differential right to dividend.

The analysis of the practical approach Hansen A/S in the final chapter shows two possible solution models for the company. Solution model no. 1 contains a sale of 20 % of the shares with succession to both the son and the employee. This transfer will be succeeded by an exchange of shares and at the same time demerger of the new owner company. After further three years the father is supposed to sell his last 60 % of the shares from his holding company as a saleback to the issuing company. Solution model no. 1 do not cause tax-payment besides an insignificant gift tax, but the final transfer of the 60 % will certainly be difficult for Hansen A/S to fulfill. The company Hansen A/S has experienced a decrease in the profit performance the previous years and furthermore the valuation of the enterprise based on the circulars caused a value near DKK 10 mio. wherefore the transfer can be hard to complete.

Solution model no. 2 is a simple taxable handover off the activity in Hansen A/S to a newly founded company. By using a taxable handover all concerned parties avoid restrictions from the existing laws and they can by themselves decide which assets and liabilities they want to include in the transfer. Using a taxable handover is only considered a good solution when there is no tax release. By not including the properties in the transfer and keeping them in Hansen A/S it is possible to make a taxable handover without releasing any tax. The financing of the transaction will be based on an account between the new operating company and Hansen A/S.

At the end we have assessed that solution model no. 2 best accomplishes the involved parties' wishes for the generational change. But we are still aware that it is difficult to find an optimum solution and that it all depends on the conditions given in the generational change.

16 Bilag

1. Årsrapport Hansen A/S for 2007
2. Skattemæssigt årsregnskab Hansen A/S for 2007
3. Resultatopgørelse, balance samt skattepligtig indkomst Hansen A/S for 2006
4. Resultatopgørelse, balance samt skattepligtig indkomst Hansen A/S for 2005

Bilag 1 - Årsrapport Hansen A/S for 2007

Hansen A/S

CVR-nr. 12 34 56 78

Årsrapport for 2007

Hansen A/S

Indholdsfortegnelse

Selskabsoplysninger m.v.	3
Ledelsespåtegning	4
Den uafhængige revisors påtegning	5 - 6
Ledelsesberetning	7
Resultatopgørelse	8
Balance	9 - 10
Pengestrømsopgørelse	11
Anvendt regnskabspraksis	12 - 14
Noter	15 - 17

Hansen A/S

Selskabsoplysninger m.v.

Selskabet

Hansen A/S
Rødeport 8
Roskilde
CVR-nr.: 12 34 56 78
Stiftet: 1. januar 1994
Hjemsted: Roskilde
Regnskabsår: 01.01 - 31.12

Bestyrelse

Jens Hansen
Else Hansen
Torben Frandsen, formand

Direktion

Jens Hansen

Revision

CMA Revision
Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Advokat

Torben Frandsen

Hansen A/S

Ledelsespåtegning

Vi aflægger hermed selskabets årsrapport for 2007.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Vi anser den valgte regnskabspraksis for hensigtsmæssig, således at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, den finansielle stilling samt resultatet.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Roskilde, den 23. maj 2008

Direktionen

Jens Hansen

Bestyrelsen

Jens Hansen

Else Hansen

Torben Frandsen
formand

Hansen A/S

Den uafhængige revisors påtegning

Til aktionærerne i Hansen A/S

Vi har revideret årsrapporten for Hansen A/S for regnskabsåret 2007, omfattende ledelsespåtegning, ledelsesberetning, resultatopgørelse, balance, pengestrømsopgørelse, anvendt regnskabspraksis og noter. Årsrapporten aflægges efter årsregnskabsloven.

Ledelsens ansvar for årsrapporten

Ledelsen har ansvaret for at udarbejde og aflægge en årsrapport, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Dette ansvar omfatter udformning, implementering og opretholdelse af interne kontroller, der er relevante for at udarbejde og aflægge en årsrapport, der giver et retvisende billede uden væsentlig fejlinformation, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl, samt valg og anvendelse af en hensigtsmæssig regnskabspraksis og udøvelse af regnskabsmæssige skøn, som er rimelige efter omstændighederne.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vort ansvar er at udtrykke en konklusion om årsrapporten på grundlag af vor revision. Vi har udført vor revision i overensstemmelse med danske revisionsstandarder. Disse standarder kræver, at vi lever op til etiske krav samt planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsrapporten ikke indeholder væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter handlinger for at opnå revisionsbevis for de beløb og oplysninger, der er anført i årsrapporten. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurderingen af risikoen for væsentlig fejlinformation i årsrapporten, uanset om fejlinformationen skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor interne kontroller, der er relevante for virksomhedens udarbejdelse og aflæggelse af en årsrapport, der giver et retvisende billede, med henblik på at udforme revisionshandlingerne, der er passende efter omstændighederne, men ikke med det formål at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere stillingtagen til, om den af ledelsen anvendte regnskabspraksis er passende, om de af ledelsen udøvede regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsrapporten.

Det er vor opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vor konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Hansen A/S

Den uafhængige revisors påtegning

Konklusion

Det er vor opfattelse, at årsrapporten giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31.12.07 samt af resultatet af selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 2007 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

København, den 23. maj 2008

CMA Revision

Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Gert Gertsen
Statsaut. revisor

Niels Nielsen
Statsaut. revisor

Hansen A/S

Ledelsesberetning

Hovedaktivitet

Selskabets aktivitet er salg engros af trævarer. Træprodukterne importeres hovedsagligt fra østeuropæiske lande.

Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold

Resultatopgørelsen, der omfatter perioden 01.01.07 - 31.12.07, udviser et resultat på DKK 412.358 mod t.DKK 598 i 2006. Balancen viser en egenkapital på DKK 9.979.464.

Ledelsen finder årets resultat utilfredsstillende.

Selskabets likvider er i 2007 steget med t.DKK 853, nemlig fra t.DKK -3.427 til t.DKK -2.574.

Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Efter regnskabsårets afslutning er der ikke indtruffet begivenheder, som vil kunne forrykke selskabets finansielle stilling væsentligt.

Hansen A/S

Resultatopgørelse

Note	2007 DKK	2006 t.DKK
Nettoomsætning	90.925.750	99.945
Indtægter i alt	90.925.750	99.945
Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer	-83.391.422	-92.267
Andre eksterne omkostninger	-1.785.092	-1.777
Bruttoresultat	5.749.236	5.901
1 Personaleomkostninger	-4.641.701	-4.419
Resultat før af- og nedskrivning	1.107.535	1.482
Af- og nedskrivning af materielle og immaterielle anlægsaktiver	-225.864	-389
Resultat af primær drift	881.671	1.093
Andre finansielle indtægter	6.152	25
Andre finansielle omkostninger	-303.190	-317
Finansielle poster i alt	-297.038	-292
Resultat før skat	584.633	801
2 Skat af årets resultat	-172.275	-203
Årets resultat	412.358	598

Resultatdisponering

Årets resultat	412.358	598
Overført resultat, primo	9.067.106	8.770
Til disposition for generalforsamlingen	9.479.464	9.368

Beløbet foreslås fordelt således:

Udlodning af udbytte	300.000	300
Overført resultat	9.179.464	9.067
I alt	9.479.464	9.367

Hansen A/S		Balance	
AKTIVER			
Note		31.12.07 DKK	31.12.06 t.DKK
3	Grunde og bygninger	4.801.235	5.586
3	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	575.193	1.004
Materielle anlægsaktiver i alt		5.376.428	6.590
Anlægsaktiver i alt		5.376.428	6.590
	Fremstillede færdigvarer og handelsvarer	6.399.744	6.645
	Forudbetalinger for varer	35.516	198
Varebeholdninger i alt		6.435.260	6.843
	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	6.695.884	11.079
	Periodeafgrænsningsposter	46.128	17
Tilgodehavender i alt		6.742.012	11.096
	Værdipapirer	12.500	12
Værdipapirer og kapitalandele i alt		12.500	12
Omsætningsaktiver i alt		13.189.772	17.951
Aktiver i alt		18.566.200	24.541

Hansen A/S

Balance**PASSIVER**

Note		31.12.07 DKK	31.12.06 t.DKK
4	Selskabskapital	500.000	500
5	Overført resultat	9.179.464	9.068
6	Forslag til udbytte for regnskabsåret	300.000	300
	Egenkapital i alt	9.979.464	9.868
7	Hensættelser til udskudt skat	0	16
	Hensatte forpligtelser i alt	0	16
	Gæld til pengeinstitutter	2.573.676	3.427
	Leverandører af varer og tjenesteydelser	3.814.343	7.748
8	Selskabsskat	188.275	203
	Anden gæld	2.010.442	3.279
	Kortfristede gældsforpligtelser i alt	8.586.736	14.657
	Gældsforpligtelser i alt	8.586.736	14.657
	Passiver i alt	18.566.200	24.541

Hansen A/S

Pengestrømsopgørelse

	2007 DKK	2006 t.DKK
Årets resultat	412.358	598
9 Reguleringer	695.177	883
Forskydning i driftskapital:		
Varebeholdninger	407.204	-1.747
Tilgodehavender	4.354.354	-1.750
Leverandører af varer og tjenesteydelser	-3.933.189	4.748
Anden driftsafledt gæld	-1.471.760	1.110
Pengestrømme fra drift før finansielle poster	464.144	3.842
Modtagne renteindtægter og lignende indtægter	5.526	23
Betalte renteomkostninger og lignende omkostninger	-303.190	-317
Betalt selskabsskat	0	-187
Driftens pengestrømme	166.480	3.361
Køb af materielle anlægsaktiver	-274.044	-3.428
Salg af materielle anlægsaktiver	1.261.332	191
Investeringernes pengestrømme	987.288	-3.237
Betalt udbytte	-300.000	-500
Finansieringens pengestrømme	-300.000	-500
Årets samlede pengestrømme	853.768	-376
Likvide beholdninger ved årets begyndelse	-3.427.444	-3.051
Likvide beholdninger ved årets slutning	-2.573.676	-3.427

Hansen A/S

Anvendt regnskabspraksis

GENERELT

Årsrapporten er aflagt i overensstemmelse med årsregnskabslovens bestemmelser for en klasse B-virksomhed. Herudover har virksomheden valgt at følge enkelte regler for klasse C-virksomheder.

Den anvendte regnskabspraksis er uændret i forhold til foregående år.

Generelt om indregning og måling

I resultatopgørelsen indregnes indtægter i takt med, at de indtjenes, herunder indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger, herunder afskrivninger og nedskrivninger.

I balancen indregnes aktiver, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes i balancen, når de er sandsynlige og kan måles pålideligt. Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet nedenfor for hver enkelt regnskabspost.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige tab og risici, der fremkommer inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

RESULTATOPGØRELSE

Finansielle poster

Under finansielle poster indregnes renteindtægter og renteomkostninger, realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab på værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser samt rentetillæg og rentegodtgørelser ved skattebetaling. Finansielle indtægter og omkostninger indregnes med de beløb, der vedrører regnskabsåret.

Skat af årets resultat

Årets skat, som består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte på egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Hansen A/S

Anvendt regnskabspraksis

BALANCE

Materielle anlægsaktiver

Materielle anlægsaktiver måles i balancen til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger eller til genindvindingsværdien, hvor denne er lavere. Genindvindingsværdi er aktivets værdi ved fortsat brug eller ved salg.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse af materielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgspris med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes i resultatopgørelsen under afskrivninger.

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris efter FIFO-princippet eller nettorealiseringsværdien, hvor denne er lavere.

Kostpris for råvarer og hjælpematerialer samt handelsvarer opgøres som købspriser med tillæg af omkostninger direkte foranlediget af anskaffelsen.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til nominel værdi med fradrag for skønnede tabrisici efter en individuel vurdering.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter, som er indregnet under aktiver, omfatter afholdte omkostninger vedrørende efterfølgende regnskabsår.

Værdipapirer og kapitalandele

Værdipapirer og kapitalandele, der er indregnet under omsætningsaktiver, måles til dagsværdi på balancedagen.

Egenkapital

Forslag til udbytte for regnskabsåret indregnes som en særlig post under egenkapitalen.

Hansen A/S

Anvendt regnskabspraksis

Aktuelle og udskudte skatter

Skyldig og tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, reguleret for betalte acontoskatter.

Udskudte skatteforpligtelser og udskudte skatteaktiver beregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser og indregnes i balancen med den gældende skatteprocent. Udskudte skatteaktiver indregnes med den værdi, de efter vurdering forventes at kunne realiseres til ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller ved udligning i skat af fremtidig indtjening.

Ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen.

Gældsforpligtelser

Kortfristede gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris, hvilket normalt svarer til gældens pålydende værdi.

PENGESTRØMSOPGØRELSE

Pengestrømsopgørelsen opstilles efter den indirekte metode og viser pengestrømme fra driften, investeringer, finansiering og ændring i årets pengestrømme samt likviditeten ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrømme fra driften opgøres som årets resultat, reguleret for ikke likvide driftsposter, betalte selskabsskatter samt ændring i driftskapitalen.

Pengestrømme fra investeringer omfatter køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver reguleret for ændringer i tilgodehavender og gæld vedrørende nævnte poster.

Pengestrømme fra finansiering omfatter finansiering fra og udbetalt udbytte til aktionærer samt optagelse af og afdrag på langfristede gældsforpligtelser.

Likviditeten ved årets begyndelse og slutning sammensætter sig af likvide beholdninger og kortfristet pengeinstitutgæld.

Hansen A/S

Noter

	2007 DKK	2006 t.DKK
1. Personaleomkostninger		
Lønninger og gager	4.356.615	4.100
Andre omkostninger til social sikring	40.596	33
Personaleomkostninger i øvrigt	244.490	286
I alt	4.641.701	4.419
Gennemsnitligt antal beskæftigede medarbejdere	10	10

2. Skat af årets resultat

Beregnet skat af årets resultat	188.275	187
Regulering af udskudt skat	-16.000	16
I alt	172.275	203

3. Materielle anlægsaktiver

Beløb i DKK	Grunde og bygninger	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar
Kostpris pr. 31.12.06	5.853.869	1.931.405
Tilgang i året	93.871	180.173
Afgang i året	-881.339	-748.243
Kostpris pr. 31.12.07	5.066.401	1.363.335
Af- og nedskrivninger pr. 31.12.06	268.158	927.534
Årets afskrivninger	101.328	256.377
Tilbageførsel af af- og nedskrivninger på afhændede aktiver	-104.320	-395.769
Af- og nedskrivninger pr. 31.12.07	265.166	788.142
Regnskabsmæssig værdi pr. 31.12.07	4.801.235	575.193

Hansen A/S

Noter

	31.12.07 DKK	31.12.06 t.DKK
--	-----------------	-------------------

4. Selskabskapital

Selskabskapital pr. 31.12.06	500.000	500
I alt	500.000	500

Selskabskapitalen består af 500 aktier a DKK 1.000 og multipla heraf. Kapitalen er ikke opdelt i klasser.

5. Overført resultat

Overført resultat pr. 31.12.06	9.067.106	8.770
Årets overførte resultat	112.358	298
I alt	9.179.464	9.068

6. Forslag til udbytte for regnskabsåret

Udbytte pr. 31.12.06	300.000	600
Udloddet udbytte	-300.000	-600
Udbytte for regnskabsåret	300.000	300
I alt	300.000	300

7. Hensættelser til udskudt skat

Hensættelser til udskudt skat pr. 31.12.06	16.000	0
Udskudt skat af årets resultat	-16.000	16
I alt	0	16

Hansen A/S

Noter

	31.12.07 DKK	31.12.06 t.DKK
8. Skyldig selskabsskat		
Skyldig selskabsskat pr. 31.12.06	203.348	464
Betalt selskabsskat vedrørende sidste år	-203.348	-464
Skyldig skat vedrørende tidligere år	0	0
Beregnet selskabsskat for indeværende år	188.275	203
I alt	188.275	203

9. Reguleringer

Afskrivninger	225.864	388
Renteindtægter og lignende indtægter	-6.152	-25
Renteomkostninger og lignende omkostninger	303.190	317
Skat af årets resultat	172.275	203
I alt	695.177	883

Bilag 2 - Skattemæssigt årsregnskab Hansen A/S for 2007

Hansen A/S

CVR-nr. 12 34 56 78

Skattemæssigt årsregnskab for 2007

Hansen A/S

Indholdsfortegnelse

Ledelseserklæring	2
Den uafhængige revisors erklæring	5 - 3
Skattepligtig indkomst	4
Noter	15 - 17

Hansen A/S

Ledelseserklæring

Efterfølgende skattemæssige årsregnskab for 2007 for Hansen A/S omfatter opgørelse af skattepligtig indkomst for selskabet.

Opgørelsen af den skattepligtige indkomst for Hansen A/S med tilhørende specifikationer er baseret på selskabets årsrapport.

Forretningsgangen for selskabet er tilrettelagt med henblik på at give mulighed for såvel at aflægge en årsrapport efter de herom gældende bestemmelser som at tilvejebringe de relevante oplysninger for opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Efter min opfattelse er den skattepligtige indkomst i Hansen A/S opgjort på grundlag af samtlige skattepligtige indtægter og omkostninger. Jeg har ikke kendskab til yderligere forhold af betydning for opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Roskilde, den 23. maj 2008

Direktion

Jens Hansen

Hansen A/S

Den uafhængige revisors erklæring

Til ledelsen i Hansen A/S

Vi har efter aftale udført gennemgang af det skattemæssige årsregnskab for indkomståret 2007 for Hansen A/S omfattende opgørelse af selskabets skattepligtige indkomst. Det skattemæssige årsregnskab er baseret på årsrapporten for selskabet samt anden dokumentation. Vi har forsynet årsrapporten med en erklæring om revision uden forbehold eller supplerende oplysninger.

Ledelsen har ansvaret for regnskabet. Vort ansvar er på grundlag af vor gennemgang at udtrykke en konklusion om regnskabet.

Den udførte gennemgang

Vi har udført vor gennemgang i overensstemmelse med den danske revisionsstandard om gennemgang. Denne standard kræver, at vi tilrettelægger og udfører gennemgangen med henblik på at opnå begrænset sikkerhed for, at regnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. En gennemgang er begrænset til først og fremmest at omfatte forespørgsler til ledelsen og giver derfor mindre sikkerhed end en revision. En gennemgang kan således ikke sikre, at alle nødvendige reguleringer er foretaget ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, ligesom det ikke er muligt at afgøre, om skattemyndighederne vil anlægge en anden vurdering af de udøvede skøn. Vi har ikke udført revision og udtrykker derfor ingen revisionskonklusion om regnskabet.

Konklusion

Ved den udførte gennemgang er vi ikke blevet bekendt med forhold, der giver os anledning til at konkludere, at det skattemæssige årsregnskab for indkomståret 2007 for selskabet ikke i al væsentlighed er udarbejdet i overensstemmelse med gældende skattelovgivning.

København, den 23. maj 2008

CMA Revision

Statsautoriseret Revisionsaktieselskab

Gert Gertsen
Statsaut. revisor

Niels Nielsen
Statsaut. revisor

Hansen A/S

Skattepligtig indkomst

Note	2007 DKK
Resultat før skat, jf. resultatopgørelsen	584.633
Regnskabsmæssige afskrivninger	357.704
Repræsentationsomkostninger, 75% af DKK 41.073	30.805
Renter og gebyrer, skat og moms	433
Ikke fradragsberettigede omkostninger i alt	388.942
Regnskabsmæssig fortjeneste ved salg af anlægsaktiver	131.840
Urealiserede avancer på fordringer, aktier m.v.	625
Ikke skattepligtige indtægter i alt	132.465
Genvundne afskrivninger	18.348
Ejendomsavance m.v.	176.741
Skattepligtige indtægter i alt	195.089
¹ Afskrivning på driftsmidler	218.113
² Afskrivninger på bygninger inkl. straksfradrag	92.912
Skattemæssige afskrivninger i alt	311.025
³ Regulering af hensættelse til tab på debitorer	28.000
Skattemæssige reguleringer i alt	28.000
Skattepligtig indkomst	753.174

Skatten heraf udgør 25% af DKK 753.100 eller DKK 188.275.

Hansen A/S

Noter

2007
DKK

1. Driftsmidler

Saldo pr. 31.12.06	1.019.032
Rettelse primo	181.166
Salg i året, jf. note	-401.866
Tilgang i året, jf. note	74.120
Afskrivningsberettiget værdi	872.452
Afskrivning, 25%	-218.113
Saldo pr. 31.12.07	654.339

2. Skattemæssige afskrivninger på bygninger og installationer

År	Ejendom	Anskaffelses- sum	Ej afskrivnings- berettiget	Afskrivnings- grundlag	Akk af- skriv- ning, primo	Årets afskriv- ning	%	Akk. afskriv- ning, ultimo
2004	Grund	798.307	798.307	0	0	0	0	0
2004	Bygning	1.764.356	0	1.764.356	264.654	88.218	5	352.872
2007	Ombyggn.	93.871	0	93.871	0	4.694	5	4.694
	I alt	2.656.534	798.307	1.858.227	264.654	92.912		357.566

3. Regulering af hensættelse til tab på debitorer

Hensat til tab på debitorer pr. 31.12.06	-93.600
Hensat til tab på debitorer pr. 31.12.07	-121.600
Forskydning i året	-28.000

Bilag 3 - Resultatopgørelse, balance samt skattepligtig indkomst Hansen A/S for 2006

Hansen A/S		Resultatopgørelse	
Note		2006 DKK	2005 t.DKK
	Nettoomsætning	99.946.914	84.573
	Indtægter i alt	99.946.914	84.573
	Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer	-92.267.993	-77.145
	Andre eksterne omkostninger	-1.779.204	-1.673
	Bruttoresultat	5.899.717	5.755
1	Personaleomkostninger	-4.418.411	-3.689
	Resultat før af- og nedskrivning	1.481.306	2.066
	Af- og nedskrivning af materielle og immaterielle anlægsaktiver	-388.290	-280
	Resultat af primær drift	1.093.016	1.786
	Andre finansielle indtægter	24.580	17
	Andre finansielle omkostninger	-316.692	-257
	Finansielle poster i alt	-292.112	-240
	Resultat før skat	800.904	1.546
2	Skat af årets resultat	-203.348	-480
	Årets resultat	597.556	1.066
Resultatdisponering			
	Årets resultat	597.556	1.066
	Overført resultat, primo	8.769.551	7.953
	Til disposition for generalforsamlingen	9.367.107	9.019
Beløbet foreslås fordelt således:			
	Udlodning af udbytte	300.000	250
	Overført resultat	9.067.107	8.769
	I alt	9.367.107	9.019

Hansen A/S

Balance

Note	AKTIVER	31.12.06	31.12.05
		DKK	t.DKK
3	Grunde og bygninger	5.585.711	3.161
3	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	1.003.869	580
	Materielle anlægsaktiver i alt	6.589.580	3.741
	Anlægsaktiver i alt	6.589.580	3.741
	Fremstillede færdigvarer og handelsvarer	6.644.814	4.882
	Forudbetalinger for varer	197.650	213
	Varebeholdninger i alt	6.842.464	5.095
	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	11.079.206	9.346
	Periodeafgrænsningsposter	17.160	0
	Tilgodehavender i alt	11.096.366	9.346
	Værdipapirer	11.875	10
	Værdipapirer og kapitalandele i alt	11.875	10
	Omsætningsaktiver i alt	17.950.705	14.451
	Aktiver i alt	24.540.285	18.192

Hansen A/S

Balance

PASSIVER

Note		31.12.06 DKK	31.12.05 t.DKK
4	Selskabskapital	500.000	500
5	Overført resultat	9.067.107	8.769
6	Forslag til udbytte for regnskabsåret	300.000	250
	Egenkapital i alt	9.867.107	9.519
7	Hensættelser til udskudt skat	16.000	16
	Hensatte forpligtelser i alt	16.000	16
	Gæld til pengeinstitutter	3.427.444	3.051
	Leverandører af varer og tjenesteydelser	7.747.532	3.000
	Selskabsskat	203.348	464
	Anden gæld	3.278.854	2.142
	Kortfristede gældsforpligtelser i alt	14.657.178	8.657
	Gældsforpligtelser i alt	14.657.178	8.657
	Passiver i alt	24.540.285	18.192

Hansen A/S

Skattepligtig indkomst

Note	2006 DKK
Resultat før skat, jf. resultatopgørelsen	800.904
Regnskabsmæssige afskrivninger	456.462
Småaktiver m.v. over skattemæssig grænse	48.609
Repræsentationsomkostninger, 75% af DKK 71.633	53.725
Renter og gebyrer, skat og moms	1.525
Ikke fradragberettigede omkostninger i alt	560.321
Regnskabsmæssig fortjeneste ved salg af anlægsaktiver	68.172
Urealiserede avancer på fordringer, aktier m.v.	1.875
Ikke skattepligtige indtægter i alt	70.047
1 Afskrivning på driftsmidler	339.678
2 Afskrivninger på bygninger inkl. straksfradrag	117.579
Skattemæssige afskrivninger i alt	457.257
3 Regulering af hensættelse til tab på debitorer	-164.800
Skattemæssige reguleringer i alt	-164.800
Skattepligtig indkomst	669.121

Skatten heraf udgør 28% af DKK 669.100 eller DKK 187.348.

Bilag 4 - Resultatopgørelse, balance samt skattepligtig indkomst Hansen A/S for 2005

Hansen A/S		Resultatopgørelse	
Note		2005 DKK	2004 t.DKK
	Nettoomsætning	84.574.492	80.627
	Indtægter i alt	84.574.492	80.627
	Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer	-77.145.592	-73.248
	Andre eksterne omkostninger	-1.673.336	-1.366
	Bruttoresultat	5.755.564	6.013
1	Personaleomkostninger	-3.689.213	-3.513
	Resultat før af- og nedskrivning	2.066.351	2.500
	Af- og nedskrivning af materielle og immaterielle anlægsaktiver	-279.835	-220
	Resultat af primær drift	1.786.516	2.280
	Andre finansielle indtægter	16.721	24
	Andre finansielle omkostninger	-256.055	-451
	Finansielle poster i alt	-239.334	-427
	Resultat før skat	1.547.182	1.853
2	Skat af årets resultat	-479.736	-556
	Årets resultat	1.067.446	1.297
Resultatdisponering			
	Årets resultat	1.067.446	1.297
	Overført resultat, primo	7.952.104	6.655
	Til disposition for generalforsamlingen	9.019.550	7.952
Beløbet foreslås fordelt således:			
	Udlodning af udbytte	250.000	600
	Overført resultat	8.769.550	7.352
	I alt	9.019.550	7.952

Hansen A/S

Balance

AKTIVER		31.12.05	31.12.04
		DKK	t.DKK
Note			
3	Grunde og bygninger	3.161.114	3.196
3	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	580.388	507
Materielle anlægsaktiver i alt		3.741.502	3.703
Anlægsaktiver i alt		3.741.502	3.703
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer		4.881.967	5.840
Forudbetalinger for varer		212.551	116
Varebeholdninger i alt		5.094.518	5.956
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser		9.345.577	5.705
Tilgodehavender i alt		9.345.577	5.705
Værdipapirer		10.000	26
Værdipapirer og kapitalandele i alt		10.000	26
Omsætningsaktiver i alt		14.450.095	11.687
Aktiver i alt		18.191.597	15.390

Hansen A/S

Balance**PASSIVER**

Note		31.12.05 DKK	31.12.04 t.DKK
4	Selskabskapital	500.000	500
5	Overført resultat	8.769.550	7.353
6	Forslag til udbytte for regnskabsåret	250.000	600
	Egenkapital i alt	9.519.550	8.453
7	Hensættelser til udskudt skat	16.000	0
	Hensatte forpligtelser i alt	16.000	0
	Gæld til pengeinstitutter	3.050.915	1.543
	Leverandører af varer og tjenesteydelser	3.000.497	3.821
	Selskabsskat	463.736	259
	Anden gæld	2.140.899	1.314
	Kortfristede gældsforpligtelser i alt	8.656.047	6.937
	Gældsforpligtelser i alt	8.656.047	6.937
	Passiver i alt	18.191.597	15.390

Hansen A/S

Skattepligtig indkomst

Note		2005 DKK
	Resultat før skat, jf. resultatopgørelsen	1.547.182
	Regnskabsmæssige afskrivninger	279.835
	Småaktiver m.v. over skattemæssig grænse	20.637
	Repræsentationsomkostninger, 75% af DKK 110.516	82.887
	Urealiseret kurstab på fordringer, aktier m.v.	15.625
	Renter og gebyrer, skat og moms	7.655
	Ikke fradagsberettigede omkostninger i alt	406.639
	Rentetilleg m.v., selskabsskat	1.487
	Ikke skattepligtige indtægter i alt	1.487
1	Afskrivning på driftsmidler	205.136
2	Afskrivninger på bygninger inkl. straksfradrag	122.177
	Skattemæssige afskrivninger i alt	327.313
3	Regulering af hensættelse til tab på debitorer	79.200
	Skattemæssige reguleringer i alt	79.200
	Skattepligtig indkomst	1.704.221

Skatten heraf udgør 28% af DKK 1.704.200 eller DKK 477.176.